44
Türkçe Edebiyat

Özlem Narin Yılmaz

HUZURSUZ PERİLER

Türkçe Edebiyat

AYRINTI

HUZURSUZ PERİLER • Özlem Narin Yılmaz

963

ÖZLEM NARİN YILMAZ

1978 doğumlu. *Kayıp Yalnızlık Ormanı* (2006-Everest Yayınları), *Kızböceği* (2008-Everest Yayınları), *Karmeleği* (2010-Can Yayınları) isimli üç öykü kitabı bulunmaktadır. *Huzursuz Periler* ilk romanıdır.

Ayrıntı: *963*
Türkçe Edebiyat Dizisi: *44*

Huzursuz Periler
Özlem Narin Yılmaz

Son Okuma
Aslı Güneş

© Özlem Narin Yılmaz, 2015

Bu kitabın tüm yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Tasarımı
Gökçe Alper

Kapak Fotoğrafı
Diana Ong / SuperStock / Getty Images Turkey

Dizgi
Kâni Kumanovalı

Baskı ve Cilt
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti
Merkez Efendi Mah. Fazılpaşa Cad. No: 8/2 Topkapı/İstanbul
Tel.: (0212) 612 31 85 – 576 00 66
Sertifika No.: 12156

Birinci Basım: *İstanbul, Ocak 2016*
Baskı Adedi *1000*

ISBN 978-605-314-062-7
Sertifika No: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No.: 3 Cağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi fac instagram.com/ayrintiyayinlari

Özlem Narin Yılmaz

Huzursuz Periler

TÜRKÇE EDEBİYAT DİZİSİ

Bir Zamanlar Bakırköy / Tahir Musa Ceylan
Önceki Çağın Akşamüstü / Ömer F. Oyal
Akvaryumda Ölü Bir Balık / Mürselin Kurt
Fevkalbeşer Sair Bey ve Suskunluğu / Ömer İzgeç
Laf Evi / Serdar Aysev
Kayıp Taşlar / Asuman Bayrak
Fransız Balkon / Ahmet Coşkun
Boşluğun Sesi / Umut Dağıstan
Bir Tuhaf İntikam / Uğur Erkman
Karsuyu / Hüseyin Bul
Babamın En Güzel Fotoğrafı / Gönül Kıvılcım
Kedi ve Ölüm / Erhan Bener
Acemiler / Erhan Bener
Capon Çayevi / Mahmut Şenol
Ferahlık Anına Övgü / Ömer F. Oyal
Benim Adım Meleklerin Hizasına Yazılıdır / Hüseyin Kıran
Jilet Sinan / Gönül Kıvılcım
Pas / Celal Güngördü
Kasabanın Laneti / Mustafa Şahin
Dalgalar / Serdar Rifat Kırkoğlu
Karanlıkta Körebe / Mürselin Kurt
Yalancı Tanıklar Kahvesi / Vedat Türkali
Acuka / Ahmet Coşkun
Haziran'da Bir Fidan / Der.: Levent Turhan Gümüş
Özgür Ölüler / Nevzat Güngör
Bitti Bitti Bitmedi / Vedat Türkali
Birazcık Halil / Hasan Sever
Mükemmel Katilin Peşinde / Ahmet Erözenci
Liberhell / Mahmut Eşitmez
Mavi Karanlık / Vedat Türkali
Komünist / Vedat Türkali
Tek Kişilik Ölüm / Vedat Türkali
Bir Gün Tek Başına / Vedat Türkali
Güven-1 / Vedat Türkali
Güven-2 / Vedat Türkali
Yeşilçam Dedikleri Türkiye / Vedat Türkali
Segâh Makamı / Esra Kahraman

Kuzuma, Melisa'ya...

Oyun

Hayal, pencerenin önüne geçip ışıktan çiçekler açmış koca bir bahçeyi andıran denize baktı. Her renk çiçek, karanlık bahçede kendi parıltısıyla yanıyordu.

Küçük ahşap masaya oturdu. Sandalyenin gıcırtısı sinirli bir kahkaha gibi çınladı. Hayal'in odasındaki ve konaktaki tüm mobilyalar oldukça eskiydi. Tek kişilik pirinç karyola odaya en hâkim eşya olarak duruyordu. Eğimi, yan tarafındaki küçük metal bir kulakla ayarlanıp sabitlenen ahşap çerçeveli boy aynası ve yıllardır mutfağın bir köşesinde kullanılmadan durmuş, göz alıcı yeşil renkte, ahşap tel dolap Hayal'in odadaki en sevdiği eşyalardı. Dolabın kapaklarını çıkarıp kitaplık haline getirmişti. İki kapılı, bir kapağı tam kapanmayan ceviz elbise dolabı odanın bütünlüğünü tamamlıyordu. Dedesinin

annesi Gülperi Hanım'dan kalma antika masaya her oturduğunda, onun günlüklerini ve şiirlerini bu masada yazmış olduğu bir türlü çıkmıyordu aklından.

Gülperi Hanım'ın yazdığı her şey, tahta bir bavulla girmişti Hayal'in hayatına. Eski yazıyla yazılmış, yıpranıp sararmış sayfalara her dokunuşunda, gizemli bir kadının mahrem hayatına dokunmanın hazzıyla titriyordu. Defterler dolusu günlük, sayfalar dolusu şiir, keşfedilmeyi bekleyen koca bir evren gibi duruyordu önünde. Arif Bey, annesinin yazdıklarını okumaktan duyduğu gizli korkudan, tahta bavulu torununa emanet etmişti.

Bavul, Hayal'in hayatında bir dönüm noktası olmuştu. Bunu zamanla, defterleri temize çekmeye başladıkça daha iyi anlamıştı. Geçmişten geleceğe taşınacak bir emanet, pek de bilmediği ailesinin geçmişini aydınlatan bir fenerdi.

Hayal'in hayatına yön veren, onu etkileyip şekillendiren kadın sadece Gülperi değildi. Bir başka kadın daha vardı.

Nurperi'yi ilk olarak ne zaman görmeye başladığını tam hatırlamıyordu. Hafif kırlaşmış saçları ensesinde topuz yapılmıştı. Sadece masa lambasının aydınlattığı karanlık odada, elindeki kalemi yazı yazdığı kâğıdın üzerine bırakıp Hayal'e bakardı. Yüzü, lambanın ışığıyla aydınlanırdı. Sanki hep oradaydı, öylece duruyordu. Tüylerini ürpertecek kadar tanıdık gelirdi Hayal'e bu görüntü. Zihnindeki kadın yazar görüntüsüydü. Tüm kadın yazarlar eninde sonunda Nurperi'ye benziyorlar, diye düşünüyordu. Ne kadar iyi şeyler yazsalar da ne kadar tanınıp okunuyor olsalar da bakışlarındaki kırgın ifade aynıydı. Yazar kadın değil, çaresiz ev kadını bakışlarıydı bu.

Günlüklerini okuyup yeni yazıya aktardığı Gülperi'yi tanıdıkça kadın yazarların fotoğraflarına ilgi duymaya başlamıştı. Önce gözlerinin içine bakıyor, o bildik ifadeyi gördükten sonra diğer ayrıntıları incelemeye koyuluyordu. Yazı masasında oturan kadın yazar sanki birazdan kalkacak, yemekle ya da evin diğer işleriyle ilgilenecekti. Gülperi Hanım'ın kütüphanede ve odasındaki masada çekilmiş birkaç fotoğrafına tekrar tekrar bakmaktan hiç sıkılmıyordu.

Yazarların hayatlarının acıklı olduğunu düşünüyordu. Okudukları, ders kitaplarında yazılanlar, hocalarının anlattıkları hep buna işaret ediyordu. Acaba acıklı hayatları olduğu için mi yazıyorlardı? Yoksa yazdıkça hayatları acıklı bir hal mi alıyordu? Belki ikisi de doğruydu.

"Yazarlar, ruhları yazamadıklarının huzursuzluğuyla yaşayanları rahatsız etmesin diye, öldüklerinde şehirlerin uzağına gömülmeliler" diye yazmıştı defterine.

Zamanla Nurperi'nin görüntüsü o kadar sık gelir oldu ki, Hayal, Gülperi Hanım'ın günlüklerini temize çekmek dışında bir şeyler yazmak zorunda hissetti kendini.

"Kim bu kadın, inatçı bir mürebbiye mi?" dediği bile oldu. Ama kendini bir yazar olarak hayal etmek hoşuna gitmeye başlamıştı. Edebiyat fakültesinde okuyor olması onu daha da cesaretlendiriyordu. Üstelik hayatı hiç de azımsanamayacak kadar acıklıydı.

Bir şeyler yazmak için oturduğu masada kâğıtlara garip şekiller çizmeye başladı. Kâğıtlar bu şekillerle neredeyse doluyordu. Önceleri buruşturup attığı bu çizimler zamanla hoşuna gitmeye başladı. Bazılarını odasının duvarlarına astı. Hatta bir şeyler yazmaktan vazgeçip bu

çizimleri ilerletmeyi düşündü. Derken tuhaf bir şey oldu. O garip şekillerin ardında birtakım yüzler belirmeye başladı. Sanki o garip şekilleri çizerken bu yüzleri hayal etmişti. Gün geçtikçe yüzler netleşiyor, kendi gövdelerine yerleşiyor, nefes alıp vermeye başlıyorlardı. Hayal, onları dikkatle tarif etmeye çalışıyordu. Ve birer isim veriyordu yüzlere. Bu uğraş zamanla zevkli bir oyuna dönüşmüştü.

Ders çalışmadığı, Gülperi Hanım'ın günlüklerini okuyup temize çekmediği ya da gecenin bir yarısı uyku tutmayıp yatağında döndüğü zamanlarda bu oyunu oynuyordu. Bazen kalem kâğıt olmadan da oynadığı oluyordu. Yeni bir yüz, sihirli bir tombala sayısı gibi beliriveriyordu zihninde. "İşte, kızın annesi bu" diyordu. Ya da "kötü kalpli adamın nişanlısı." Her yüz önce gövdesine, sonra da odasına yerleşiyordu. Oyunun kuralı, odadaki kişilerin mutlaka bir olay etrafında birleşmeleriydi. Kahramanlarının üzerlerine düşen rolleri layıkıyla yerine getirmeleri gerekiyordu. Odada boş oturan bir kahraman, kullanılan bir joker demekti. Ve boş yere kullanılan her joker, oyunu biraz daha riske sokuyordu. Oysa kalabalık bir oda ve karmaşık bir olay örgüsü yüksek puan demekti. Yüzler çoğaldıkça oyun zorlaşıyordu.

Bu oyunun devamında kısa öyküler yazmaya başlamıştı. Dolup taşan zihnini kâğıda aktarıp yeni yüzlere yer açmak istiyordu. Üstelik yazmaya başlayınca gördü ki kendisi yazdıkça, Nurperi de yazıyordu. Etrafı gümüşten bir haleyle çevriliyordu yazarken.

Gözlerini yumup alışkın olduğu koroyu dinledi bir süre. Tahtakurularının o bitip tükenmez tıkırtılarını. Koca konağı görünmez bir ordu gibi, geceleri içten içe

yiyip bitiriyorlardı. Hayal, bir gün ahşapların toza dönüşmesinden, koca evin rüzgârın önünde savrulup gitmesinden korkuyordu. Odasındaki ışığı hiç söndürmüyordu yatarken. Yoksa o küçük yaratıklar sabaha kadar kanını emip gövdesini buruşmuş bir kesekâğıdına çevirebilirlerdi. Tahtakurularına "eşyanın ruhu" diyordu. Eşyaların içine hapsolmuş, sessizce yatan tabiatına ses ve hareket katıyorlardı.

Hayal, Gülperi Hanım'ın günlüklerinden birini daha temize çekmek için beyaz kâğıdın üzerine eğildiğinde, denizden kopup konağın çatı katındaki odaya uzanan tuz kokulu nemli parmaklar, saçlarını karıştırıp dağıttı.

Bir

2 Ekim 1914

Bugün Fransızca dersine hazırlanmak için yataktan kalkamadım bir türlü. Hasta olduğumu söyleyip Mösyö Pier'e haber yolladım gelmesin diye. Sanki üzerimde bir dev bağdaş kurmuş oturuyordu.

Dün piyano dersi bittiğinde aklımda Aret'in ellerinden başka bir şey kalmamıştı. Uzun, ince parmakları tuşların üzerinde zarif, beyaz kuşlar gibi çırpınırken, ben kendimi bir türlü notalara veremiyordum. Gözlerini yumup sırtını kamburlaştırarak tüm alakasını piyanoya verdiğinde, ortada o koca müzik aletinden başka kıskanılacak mahlûk kalmıyordu. Öyle saf, çocuksu, bir o kadar da güçlü ve ulaşılmazdı ki yanı başımda, göv-

dem koca bir girdabın içinde kaybolan küçük, ehemmiyetsiz bir yaprak gibi titreyip durdu ders boyunca.

Dün yeni kitaplar seçmek için kütüphaneye gittiğimde babam da oradaydı. Sultan mektebinde edebiyat dersleri veren babam okumayı hiç ihmal etmez. Beni yetiştirirken en önem verdiği hususlardan birisiydi kitap okumam.

Piyano hocamdan memnun olup olmadığımı sordu. Dilim tutuldu, dizlerimin bağı çözüldü. Bildiğini sandım. Neyse ki çabuk toparlandım. Memnun olduğumu söyledim. Bir önceki müzik hocam Mösyö Andre'nin damarlı, ağaç kabuğu ellerini hatırladım bir an, gülmemek için zor tuttum kendimi. Zavallı adam ağır bir soğuk algınlığı neticesinde derslerini bırakmak zorunda kalmıştı.

"Aret iyi bir sanatkâr, işinin ehli. Tüccar bir ailenin tek oğlu. Viyana'nın en tanınmış sanatçılardan dersler almış. Şimdi geçinmek için piyano dersleri verdiğine bakma sen." Bunları söylerken yüzündeki ifadeden anlatmadıklarını çözmeye çalıştım. Ama babam her şeyi kendi istediği yere kadar anlatır. Sormak, üstelemek nafiledir. Bunu bildiğimden üstelemedim ben de. Zaten Aret'ten bahsederken sesimin titremesine engel olamıyorum. İnsanın hocasına ismiyle hitap etmesi ne tuhaf. Ama kendisi böyle istedi. Daha ilk derste yaşımı sorup:

"Ben de otuz beş yaşındayım Gülperi. Senden on beş yaş büyüğüm. Ama yine de bana hocam demene gerek yok. Sanatın herhangi bir dalıyla alakadar olan insanlar yaşıttır. Sanat, yaşları ve mesafeleri kaldıran sihirli bir evrendir" dedi. Bir anda ışıldayan gümüş evrende buldum kendimi. Uçuşan notalar, etkileyici mısralar sardı etrafımı. Bilgeliği ve olgunluğu ayaklarımı yerden kesti. Etrafına yaydığı ışık gözlerimi kamaştırdı.

Arif Bey

"Hayalkız nasıl bakalım?" dedi Arif Bey burnunun ucundan düşecek gibi duran gözlüğünün üzerinden. Masanın üzerine yığdığı bazı kitapların tozunu alıyordu. Hayal bazen dedesinin olduğu yere yığılıp kalacağını düşünürdü. Seksenini geçen bu adamın hâlâ kitapların tozunu alacak güçte olmasına şaşırır, ona bu direnci veren şeyin de kitapların ta kendisi olduğunu düşünürdü.

"İyiyim" dedi Hayal, gözlerini ovalayarak.

"Biz kahvaltımızı yaptık, babaannen kıyamadı uyandırmaya, bari hafta sonu uyusun çocuk dedi." Konuşurken bir yandan da titreyen elindeki bezle kitapların tozunu almaya devam ediyordu.

"Bugün bahçede çalışalım biraz ha, elimizi sürmeyince vahşi ormana dönmüş. Çarkıfelek bahçenin her yanını istila etmiş yine. Yakında konağı da saracak" dedi gülerek. Bahçede çalışan Hayal'di. Dedesi tahta sandalyede kamburunu çıkararak oturur, torununa ne yapması gerektiğini anlatırdı. Bazen bahçeyle ilgili şeyleri anlatmayı unutur, geçmiş günlerden bahsederdi. Hayal, bir yandan gülleri budayıp sertleşen toprağı çapalarken bir yandan da dedesinin eski zaman hikâyeleriyle oyalanırdı. Artık hangi çiçeği nasıl budayacağını, toprağı nasıl çapalayacağını öğrenmişti. Ama bu öyle bir iki günde bitecek bir iş değildi. Bazen bir haftaya yaydıkları oluyordu.

"Olur" derken bir haftadır kütüphaneye uğramadığını fark etti Hayal. Kitap kokusunu uzun bir süre duymasa, eksiklik hissine kapılıyordu. Evin ikinci katındaki en büyük odaydı dedesinin kütüphanesi. Diğer odalardan birinde dedesiyle babaannesi, deniz gören küçük odada ise Hayal kalıyordu. Günlükleri okudukça kütüphaneyi Gülperi Hanım'ın da kullanmış olduğunu öğreniyordu. Gülperi Hanım'ın babası Abdullah Bey tarafından kurulan kütüphanenin raflarındaki kitapların hemen hemen tamamı Arif Bey tarafından korunmuştu.

Hayal'in çocukluğu neredeyse bu kütüphanede geçmişti. Dedesi, rafların önünde kitapları düzenlerken, kendisi için konulan minderin üzerinde bazen oyuncaklarıyla bazen de dedesinin eline tutuşturduğu ağır, resimli kitaplarla oyalanırdı.

Arif Bey en iyi okullarda okumuş, babası Ali Cevdet Bey'in isteği üzerine bilgisini ve görgüsünü arttırmak için iki yıl Paris'te yaşamıştı. Koleksiyonerliğe de o yıllarda heves salmıştı. Merak edip gittiği bir müzayede-

den aldığı, –şu an camlı dolapta özenle sakladığı– gravür kitabını eline alıp kokusunu içine çektiği andan itibaren ateşli bir kitap koleksiyoneri oluvermişti. Bazen bir koku, bir insanı başka bir insana dönüştürebiliyordu. Döndükten sonra uzun bir süre ticaretle uğraşmıştı. Ama bazı zamanlarda burnunda gravür kitabının kokusunu duyar gibi oluyor, sonra kitabı alıp kokusunu uzun uzun içine çekiyordu. Birkaç yıl sonra babasının ölümü üzerine ticari işlere son verip sahaflığa başlamıştı.

Çevresindekiler ticareti bırakıp sahaflığa başlama kararına şaşırmışlardı. Babasının bazı arkadaşları, akrabaları bu yaptığının doğru olmadığını, bunun servetini çöpe atmaktan farksız olduğunu söyledilerse de dinletememişlerdi. Oysa Arif Bey'in amacı para kazanmaktan çok, kitaplara ve kitap toplayıcılarına yakın olabilmekti. Sahaflık yaparak koleksiyonunu çoğaltma şansı elde edebilecekti. Ancak sonraki yıllarda karısı Fazilet Hanım'ın sık sık diyeceği gibi:

"Hazıra dağ mı dayanır?"

Dayanmadı da zaten. Gülperi Hanım'dan gelini Fazilet Hanım'a kalan mücevherleri saymazsak, Ali Cevdet Paşa'dan geriye bir handa üç dükkânla bu konak kalmıştı.

Handaki üç dükkân belli aralıklarla satılıp birikmiş borçlar ve alınan elyazmalarının paraları ödendi. Oturdukları eski konak kalmıştı ellerinde. Arif Bey konağı satmayı hiçbir zaman düşünmedi.

Koleksiyona ait kitaplar, kilitli cam dolabın içinde dururdu. Hayal o kitapların yıpranmış, yaldızlı yazıları olan sırtlarını hayranlıkla seyrederdi. Kitapların bir kısmı çeşitli gravür kitaplarıydı. Hayal, gravürün nasıl ya-

pıldığını öğrendiğinde çok şaşırmış, o kitapların değeri bir kat daha artmıştı gözünde. Dedesi bir gün Hayal'e, kitapların bazı sayfalarını göstermişti. Koca bir saray vardı hatırladığı bir sayfada, bir başka sayfada surlar içinde bir şehir vardı. İğneyle çizilmiş gibiydi. Bir fotoğraf kadar gerçekti. Bunların dışında büyük boy kitaplar Abdullah Paşa'dan kalma, saray için özel olarak hazırlanmış ve elle sınırlı sayıda çoğaltılmış, saray hayatının anlatıldığı kitaplardı. Bu kitapların kalın, sert, sarıya çalan sayfaları elyazmaları ve minyatürlerle doluydu. Hayal, minyatürlerin renklerinin parlaklığına, figürlerin uyumuna hayran olmuştu. Diğer kitapların bazıları, hattatlarca yazılmış çok değerli elyazmalarıydı.

Gülperi Hanım, özenle koruduğu kütüphaneyi oğluna devretmişti. Duvarlar boydan boya masif ahşap raflarla, raflar da kitaplarla doluydu. Edebiyat, tarih, dinler tarihi, felsefe, matematik, müzik, resim, botanik, anatomi... Hayal'in çocukluğu bu kitapların sayfalarını karıştırarak, resimlerine bakarak geçmişti. Kitap kokusu ciğerlerini doldurup hücrelerine nüfuz etmişti. Kitap tozu ve toz böcekleri alerjisini hortlatırdı. Dedesinin kütüphanenin girişine astığı, bir hattatın elinden çıkma "Ya kebikec ihfazu'l varak"* yazısı da işe yaramıyordu. Her şeye rağmen bu koku Hayal için huzurlu, şefkatli bir kucak gibiydi.

Arif Bey ufak tefek, çelimsiz bir adamdı. Her yanı yaşlılık lekeleriyle doluydu.

Kalın camlı gözlüğü her an düşecekmiş gibi burnunun ucunda dururdu sürekli. Kamburu çıkmış sırtını iyice eğip, zayıf gövdesini saatlerce rafların önünde oyalardı.

* Osmanlı döneminde kitap kurtlarının şahı olduğuna inanılan Kebikeç'e yakarış sözü: "Ya Kebikec kâğıdı koru." (y.h.n.)

Kitaplarla kurduğu hastalıklı denilebilecek ilişkinin en yakın tanığıydı Hayal. Koleksiyonuna ait bir kitabı eline aldığında titrediğine, yüzünün ışık yayan bir nesneye bakar gibi aydınlanıp gözlerinin parladığına defalarca şahit olmuştu. Arif Bey'in kitaplara duyduğu garip aşk, onların içinde yazılanlardan ya da resmedilenlerden çok kokularına ve cisimlerineydi.

Bir kitabın ciltli kapağını okşar, sayfalarını çevirip işaret parmağını minyatürlerin, gravürlerin, hatların üzerinde gezdirir, burnunu sayfaların arasına dayayıp kitabın kokusunu içine çekerdi. Gözlerine o derin anlam gelip yerleşir, hırslı bir sahip olma duygusu yanıp söner di.

"Bir koleksiyoner sahip olma duygusundan vazgeçemez. İstediği bir parçaya sahip olmak, onun için bulunmaz bir hazdır" derdi bazen.

Hayal bir gün kütüphanedeki berjere gömülmüş kitap okuyordu. Dedesi de elindeki büyüteçle önündeki kitabın sayfalarını inceliyordu. Orta yaşlı bir adam girmişti kapıdan içeriye. Hayal bu adamı daha önce de birkaç kez gördüğünü hatırlıyordu. Eve gelip giden kitap simsarlarından biriydi. Şehirdeki sahafları, hatta başka şehirlerdeki sahafları gezip koleksiyonerlerin ilgisini çekebilecek elyazmaları topluyordu.

Elinde gazete kâğıdına sarılı bir paket vardı. Adamı görünce dedesi, gövdesi gerilmiş bir yay gibi fırlamış, gözleri hırsla parlamıştı. Adamın elini telaşla sıkıp masanın önündeki sandalyeye buyur etmişti. Hayal, dedesinin ruh halindeki ani değişikliği fark etmiş, elindeki kitabı okumayı bırakıp onları izlemeye koyulmuştu. Adam paketin kâğıdını hiç acele etmeden açmış, elinde

tuttuğu kitabı Arif Bey'e göstermişti. Hayal o sıra dedesinin yüzünde beliren ifadeyi sonraki yıllarda hiç unutamadı. Dedesinin, adamın istediği parayı hiç pazarlıksız vereceğini anlamıştı. Oysa söz konusu para, dedesinin denkleştiremeyeceği kadar çoktu.

Arif Bey izin isteyip koşar adım çıktıktan bir süre sonra gözleri alev alev yanarak dönmüştü kütüphaneye. O kadar kendinden geçmiş bir haldeydi ki önünden gelip geçerken bile torununu umursamamıştı, elinde tuttuğu şeyi adamın avucuna bırakmıştı.

Hayal babaannesinin, adamın avucunda parlayıp sönen güzelim elmas küpelerini tanımıştı.

İki

7 Ekim 1914

Bugün beni çok şaşırtan bir şey oldu.
Yeni bir kitap seçmek için kütüphaneye gittim. Rafların önünde oyalanıp hangi kitabı okusam diye kararsızlıkla kıvranmaktansa, babamın çalışma masasındaki kitaplardan birini almak kolayıma gider oldu son zamanlarda. Babam okuduğu kitapları raflardaki yerine yerleştirmeden masasında üst üste biriktirir. Sonra da kendine iş edinip hepsini birden yerleştiriverir. Masanın başına gidip üst üste yığılı kitapları karıştırmaya başladım. Sanki sayfaların arasında beni oku ya da benden uzak dur diyecek bir ses, bir işaret arıyordum. Derken kitapların birinin giriş sayfasındaki o yazıyı gördüm,

sonra da aynı kitabın arasında duran fotoğrafı. Kitap Amelie adında bir kadın tarafından babama hediye edilmişti. İlk sayfasını yazıp imzalamıştı. Yazıyı birkaç kez okudum. Amelie ve babam bir zamanlar birbirlerine âşıklarmış. Tarihler, fotoğrafın da kitapla birlikte verildiğini gösteriyor. Ve o tarihler, babamın bekârken bir yıllığına eğitim maksadıyla Paris'te yaşadığı döneme denk geliyor. Babam hâlâ bu kitabı ve fotoğrafı saklıyorsa, Amelie ile güçlü bir aşk yaşamış olmalı. Sarsılmadım desem yalan olur. İnsan kendi annesini ya da babasını hep var olduğu aile müessesesi içinde tahayyül ediyor. Öncesinde o insanların bir hayatları olduğunu, başka birisine âşık olabileceklerini düşünemiyor. Okuduğum bir kitapta, bir insan bir kere aşk acısını tattıysa, vicdanı, aynı acıyı başkalarının tatmasına müsaade etmez, diyordu. Bu sözü hatırlayınca içimin bir yerinde bencilce bir rahatlama duydum Aret'le ikimiz için. Belki de babamın bu kadar yumuşak huylu ve anlayışlı olmasının sebebi yaşadığı bu aşktı. Kim bilir ne fırtınalar yaşamıştı içinde.

Fotoğrafı elime alıp yakından baktım. Amelie çok güzel bir kadın. Portre olarak çekilmiş fotoğrafta saçları şapkasının altından taşıp omuzlarına dağılmıştı. Gözleri ışıl ışıldı. Dudaklarında zekice bir tebessüm vardı. Bir an annemle Amelie'yi mukayese ettiğimi fark ettim. Suçluluk hissine kapıldım. Annem Amelie'den habersiz olmalıydı. Annemle babamın evlilik hikâyelerini birkaç kez dinlemiştim. Şimdi ayrıntılar daha önemli oluverdi benim için. Babam Paris'ten dönünce aile dostlarının kızı olan annemle kısa sürede evlenivermişti. Belki de unutmak isteğini gerçekleştirmenin tek yoluydu babam için evlenmek. Neler yaşadığını bilmeyi o kadar isterdim ki. Ama bunu babama soramazdım. Masasındaki kitapları

ondan izinsiz karıştırdığım için suçluluk duyuyordum zaten. Bu hisle kitabı yerine bırakıp raflardan birinden aceleyle bir roman alıp çıktım. Bütün gün Amelie'nin güzel yüzü gözlerimin önünden gitmedi. Annem adına tuhaf bir kıskançlık hissiyle kıvranıp durdum.

Yarın müzik dersim var. Piyanoda tahmin ettiğimden daha hızlı ilerliyorum. Aret, l ulağımın müziğe yatkın olduğunu söylüyor. Ancak bazen Mübeccel Hanım'ın söylediklerini düşünmeden edemiyorum. Eğer yazmayı gerçekten istiyorsan kendini tamamen okuma ve yazmaya vermelisin, yoksa başarılı olamazsın, dedi geçen gün hanımlar toplantısında. Belki de bu yüzden müziğe daha ziyade bir eğlence olarak bakıyorum.

Mübeccel Hanım, yazdığım şiirleri okumayı istediğini, eğer beğenirse *Hanımlar Mecmuası*'nda yayımlamak istediğini söyledi. Benim için nasıl bir sevinçti anlatamam. O an içim yazma isteğiyle dolup taştı. Yazdıklarımı birilerinin okuması beni korkutsa da onların bir mecmuada yayımlanmasını hayal etmek bile çok güzel.

Annem kadınların kitap okuyup şiir yazmasının çok lüzumsuz olduğunu söylüyor. Ona göre bir kadın kendini kocasına, evine ve çocuklarına adamalıymış. Dışarıda boş yere vakit öldürmesi yakışık almazmış. Benim de kendimi dikiş-nakışa, ev ve mutfak işlerine vermem gerekiyormuş. Annem babamdan yüz bulsa benim evden çıkmama bile müsaade etmez.

Bazen bir kadın başka bir kadının en büyük engeli olabiliyor.

Fazilet Hanım

"Hayal, neden süzgün görünüyorsun yavrum, hasta mısın?" diye sordu Fazilet Hanım mutfak tezgâhındaki işini bitirip elini havluyla kurularken. Babaannesi yetmişli yaşlarında bile evin işlerine koşar, hiç de şikâyet etmezdi. Zayıf vücudu, kısa kesilmiş beyaz saçlarıyla, mırıldanarak dolanırdı ortalıkta.

Giriş katındaki mutfak oldukça büyük ve ferahtı. Bahçeye ve dış kapıya bakan kocaman bir penceresi vardı. Pencereye rüstikle, el örgüsü bir perde asılıydı. Perdeye işlenmiş kıvırcık saçlı, uzun bacaklı dilber, omzunun üzerinde çiçek dolu bir sepet taşıyordu. Hayal bazen kadının dolgun dudaklarının kıpırdadığını sanırdı. Öpülmek isteyen bir hali vardı sanki. Babaannesi genç kızlığında işlemişti perdeyi.

"Yoo, iyiyim" dedi elindeki elmayı ısırırken.

"Babana gidecek misin hafta sonu?" diye sorarken, Fazilet Hanım'ın sesi kendiliğinden azalıp fısıltıya dönüştü. Üzerinde koca bir saksı afrikamenekşesi olan fiskos masasının yanındaki boş sandalyeye, Hayal'in karşısına oturdu. Mayıs akşamının ışıkları iyice kızarmaya, narçiçeği rengine dönmeye başlamıştı. Musluk küçük pıtpıtlarla damlıyordu. Perdedeki dilberin alımlı çehresi hoş bir kırmızılıkta kıpırdanıyordu. Menekşenin çiçekleri o kadar muhteşemdi ki Hayal gözlerini ayıramıyordu. Baktıkça içinde göz göz mor oyuklar oluşuyordu. Akşam saatlerinde, taçyapraklarına nar kırmızısı doluyordu. Hiç solmayacakmış gibi duran çiçekler nasıl da kuruyup dökülüyorlardı bir süre sonra. O güzelim renkleri çürük et rengine dönüşüp kararıyordu. Dipdiri yeşil yaprakların üzerine iğrenç leşler gibi seriliyorlardı.

"Evet" derken ağzındaki lokmayı yutmak için çabaladı. Babasıyla ilgili konuşmalarda sesler kısılır, cümleler kısalırdı hep. Arif Bey'in duymaması için alınan önlem zamanla alışkanlığa dönüşmüştü. O evde yokken de kısık sesle konuşulurdu babası. Gerçi fazla bir şey konuşulduğu da yoktu ya. Hayal babasına her gidip gelişinde babaannesinin bitmek bilmez sorularını sabırla cevaplardı. Eksiğini ya da fazlasını değil, sorulduğu kadarını.

Sağlığı nasıl? İyi. Çok sigara içiyor mu? İçiyor. Eve arkadaşı filan geldi mi sen oradayken? Sinan Abi geldi. Evi temiz miydi? Temizdi, bir kadın gelip temizliyormuş haftada bir. Annenden haberi var mıymış? Yokmuş. Bizi sordu mu? Sordu. Ne dedin? İyiler dedim.

Fazilet Hanım öyle bir bakardı ki torununun gözlerinin içine, öyle yaralıymış gibi. İnce, çelik bir iğne batıp çıkardı Hayal'in etine. Onun oğluydu, yıllardır görmedi-

ği oğlu. Keşke daha çok şey söylesem derdi, anlattıkça anlatsam, mutlu olur mu diye düşünürdü. Ama yapamazdı. Bir şey gelip tıkanırdı boğazına.

Yaşlı kadın soru sorarken, kahverengi beneklerle dolu ellerini, bembeyaz saçlarında gezdirirdi. Bir şeyleri yerli yerine oturtamayan, kafası karışık bir hali vardı hep. Kara gözleri iri, çerçeveli bir çift mühür gibiydi. Bakışlarındaki anlamı sertleştirip yüzüne ciddi bir ifade katardı. Biraz zaman geçer, aklına geldikçe sormaya devam ederdi; Çorapsız, terliksiz mi geziyor evde, eskiden beri sevmez terlik giymeyi. Yok, giyiyor. Yeni işinden memnun muymuş? Bilmem, konuşmadık. Başka neler yaptınız? Evde film izledik. İkiniz mi?

Evet.

İki kıpırtısız gövde, hiç konuşmadan, musluğun pıtpıtlarını dinleyerek yavaşça gümüşi bir karanlığa battılar.

Demir bahçe kapısı gürültüyle şangırdadı.

"Deden geldi" dedi yaşlı kadın "sofrayı hazırlayalım artık."

Ayak sesleri kesilip kapı tokmağının sesi evin içinde yankılanana kadar öylece beklediler. Arif Bey zile basmaz, eski bir alışkanlığı inatla sürdürür, paslı demir tokmakla döverdi kapıyı her defasında.

Üç

10 Ekim 1914

Bugün büyük bir sevinçle kalktım yataktan. Aret'i görmeme sadece saatler kalmıştı. Bu bile kâfiydi sevinçli olmam için. Kalkar kalkmaz Mübeccel Hanım'a vermek için günlerdir üzerinde çalıştığım şiiri okumak istedim. Pencereyi açtım. Odaya buz gibi bir güz havası hücum etti. Omuzlarıma şalımı alıp ayakta okumaya başladım. Birden tüm cesaretimin kırıldığını hissettim. Bacaklarım beni taşıyamayacak kadar halsizleşti. Şiir, beklediğim tesiri yaratmamıştı üzerimde. Oysa gece bitirip okuduğumda çok heyecanlanmıştım. Şimdi ise her bir harf kara, çirkin birer böcek gibi göründü gözüme. Ben de tuttum şiirimin yazılı olduğu sayfayı parçalara ayırıp pencereden savurdum. Ardın-

dan baktım. Kâğıt parçaları küçük beyaz kelebekler gibi yavaşça uçuşup bahçenin soğuk toprağına kondular. Sonra yatağa oturup hüngür hüngür ağladım.

Yan odada temizlik yapan Endam sesimi duyup telaşla kapımı çalarak iyi olup olmadığımı sormasaydı ağıtı keseceğim yoktu. Saç tuvaletimi yapmak için aynanın önüne geçtiğimdeyse lanetler yağdırdım kendime. Gözlerim şişmişti. Aret'in karşısına şiş gözlerle çıkmak da bana ceza olsun diye düşündüm. Neyse ki yüzümü badem ve yasemin macunuyla bir güzel ovup gözlerime sürme çektikten, boynuma pudra sürdükten sonra daha iyi görünüyordum. Aret'in ders için gelmesine az bir zaman kalmışken ben hâlâ aynanın karşısında oyalanıyordum.

Sonunda annem gelip bu kadar yavaş davrandığım için bir güzel azarladı beni. Kadıncağız bir şeyler yemek için beni bekliyormuş aç aç. Ah! Ben ne zaman düşünceli bir evlat olacağım. Zaten son haftalarda geçirdiği hastalıkla rengi iyice soldu. Geçen hafta günlerce düşmeyen ateşi yüzünden sabahlara kadar başından ayrılamadım. Neyse ki bu hafta daha iyice, rengi solgun olsa da ateşlenmiyor. Allah'ım, sen sevdiklerimin sıhhatini koru, onlara sağlık bahşet.

Endam, Aret'in geldiğini haber verdiğinde piyanoda çalışıyordum. Beni tembel bir talebe zannetmesini istemem. İçeriye girdiğinde nefesim taştı. Heyecandan elim ayağıma dolaştı. Kalkıp ona yer göstereyim derken piyanonun iskemlesine takıldım. Ne rezalet ama! Hoş geldiniz, derken yanaklarımı ateş basmıştı çoktan. O ise ne kadar da rahat görünüyordu. Bir an önce derse başlamak için sabırsızlandığını hissettim. Vazifesini tamamlamak gayretinde olan bir öğretmen edasıyla piyanonun yanındaki koltuğa oturdu. Ben de her zamanki alışkın tavrımla iskemleye çöktüm.

Lucrezia Borgio operasını çalmaya başladığımda parmaklarım küçük, şaşkın serçeler gibi tuştan tuşa atlayıp durdu. Kendimi etüt ettiğimiz parçaya vermeme olanak yoktu. Aret bana değil de acemi parmaklarıma baktıkça daha çok heyecanlanıyordum. Bu durumuma bir hal çaresi bulmam gerektiğini düşünmeye başladım. Bu ne kadar daha böyle gidebilirdi ki! Ama elimden bir şey gelmiyordu, ne kadar istesem de rahat olamıyordum Aret'in yanında. Tam heyecanım biraz yatışır gibi olup da kendimi notalara vermeye başlamışken Aret'le göz göze geldik. Demek o da beni izliyormuş. Aman Yarabbim! Parmaklarıma değil de yüzüme bakıyormuş meğer. Yeniden nefesim taştı. Notaları karıştırdım. Ara vermek istediğimi söyleyip Endam'a çay hazırlatmak bahanesiyle odadan çıktım. Holde derin derin soluklanıp kendime geldim neyse ki.

Koltuklarda oturup çaylarımızı yudumlarken ikimiz de konuşmadık. İçinden neler geçtiğini bilmek için neler vermezdim. Acaba ne düşünüyordu? Hususi hayatına dair hiçbir şey bilmediğim bu insan nasıl yaşıyordu? Onunla ilgili en küçük teferruatı bile merak ediyordum. Çay molasından sonra bir saat kadar daha çalıştık. Son yarım saatte o çaldı. Aret'i piyanonun başında görmek ne büyük mutluluk benim için, sanki piyano çalmak için yaratılmış.

Üç gün sonraki derste buluşmak üzere evden ayrıldığında ben de odama çıkıp yatağıma attım kendimi. Gözlerimi yumup saatlerce öyle yattım. Sanki bu evrenden ayrılıp başka bir evrene gitmiştim. O evren Aret'in evreniydi. Onun parmakları piyanonun değil de ruhumun üzerinde gezinip nefes kesen o şarkıyı çalıyordu, aşk şarkısını...

Ahtapot

"Babam nasıl, kütüphaneden çıkıyor mu ara sıra?" dedi Ali Cevdet yüzündeki acı ifadesini saklamaya çalışarak.

"Bazen çıkıyor. Arkadaşlarının oturduğu kıraathaneye gidiyor. Ama genellikle kütüphanede" dedi Hayal.

"Babaannem de kendini mutfağa hapsetti resmen. Yemek yapmasa bile orada oturuyor. Ben burada mutluyum, diyor."

"Anneme kalsaydı her şey bambaşka olurdu. Ama babamın sözünden çıkacak cesareti olmadı ki hiçbir zaman. Hep ona göre şekillendirdi hayatını. Neyse, boş ver şimdi bunları, tadımızı kaçırmayalım. Yemeği beğenmedin galiba küçükhanım? Lokmalar ağzında büyüyor bakıyorum" dedi Ali Cevdet.

"Beğendim" dedi Hayal omuz silkerek.

"Okulla aran nasıl?" dedi babası ağzını peçeteyle silerken.

"İyi, insan sevince dersler ders olmaktan çıkıyor. Eğlenceli bile olmaya başlıyor. Tabii bunu sınıf arkadaşlarıma söylemiyorum. Yoksa aforoz ederler beni" dedi ağzının kıyısıyla gülümseyerek.

"Edebiyat fakültesinde okuyor olman beni mutlu ediyor" dedi kızının gözlerinin içine sevecenlikle bakarak. Her zaman gülen gözlerle bakardı kızına.

"Emre'den bahsetmiyorsun hiç. Bilmediğim bir şeyler mi var yoksa?" dedi babası gözlerini kısıp burnunu kızınınkine yaklaştırarak.

"Yok yeni bir şey. Onda beni çekenle iten şeyler bir arada baba. Sanırım o yüzden belli bir mesafede kalıyorum, istesem de daha fazla yakınlaşamıyorum."

"Nasıl yani?" diyerek arkasına yaslandı Ali Cevdet.

"Mesela ben edebiyattan hoşlanıyorum o kitapları zaman kaybı olarak görüyor, ben hafif Batı müziği seviyorum o bangır bangır müziklerden hoşlanıyor. Ben dövmeyi itici bulurken onun kolları dövmelerle dolu. Etrafındaki kızlara bakıyorum baştan aşağı siyah giyimli, siyah ojeli, *piercing*li. Ama bir taraftan da öyle yufka yürekli ve kibar ki. Kimin başı sıkışsa hemen yardımına koşuyor, arkadaş canlısı ve anlayışlı. Üstelik itiraf etmeliyim ki çok yakışıklı ve çekici. Yakınında olduğumda onun çekimine kapılmaktan alıkoyamıyorum kendimi" dedi Hayal alnına dökülen kumral saçlarını iki eliyle kulağının arkasına götürürken.

"Peki onun sana ilgisi devam ediyor mu?"

"Bence onun da benim gibi kafası karışık. Yani çok farklı olduğumuzu düşünüyor. Ama bir yandan da bana

yakın olmayı istediğini hissediyorum. Çevresinde ondan hoşlanan bir sürü güzel kız var."

"Aşk ölçülerle, mesafelerle, farklılıklarla örtülebilecek bir şey değil Hayal. Eğer aşk varsa her şey önemini yitirir. Eğer yoksa teferruatlar öne çıkar."

"Ben bunun aşk olup olmadığını bilmiyorum baba" diyerek kollarını göğsünde bağladı Hayal.

"O zaman biraz daha zaman tanı kendine" diyerek devam etti:

"Çeviriler nasıl gidiyor bakalım. Yenilerini okumayı merakla bekliyorum" dedi kızından iyi bir şeyler duymak ister gibi başını yana doğru eğerek.

"İyi gidiyor. Bazı kelimeler için Osmanlıca hocamdan yardım alıyorum. Birkaç sayfa getirdim okuman için" dedi heyecanla. Babasıyla, onun babaannesi hakkında sohbet etmeyi seviyordu. Gülperi Hanım ile ilgili en ufak ayrıntıyı bile önemsiyor, zihnindeki resim gittikçe ete kemiğe bürünüyordu.

"Her okuduğum satırda biraz daha şaşırıyorum. O dönemde böylesi bir kadının varlığı sence de heyecan verici değil mi baba?" dedi Hayal, babasına onay bekleyen bakışlarla bakarak.

"Tabii ki canım. Çok heyecan verici. İnan bana babaannemin böyle bir kadın olduğunu bilseydim, babamdan, annemden onunla ilgili pek çok şey öğrenmek isterdim. Ama babamı bilirsin, konuşmayı sevmez pek. Şiir yazan, romanlar okuyan, dönemin feministleriyle toplantılar yapan bir babaannem olduğunu bilseydim inan bana peşini bırakmazdım" dedi Ali Cevdet kollarını hararetle açarak.

Hayal, babasının yüzünde kendi yüzünü görmeyi severdi. Babasının kopyası, derdi her bakan. Kumral bir

baş, geniş ve aydınlık bir alın, düzgün bir burun ve yüze anlam katan yumuşak kıvrımlı dudaklar. Babaannesi bazen torununa uzun uzun bakar, "Ali Cevdet senin yaşlarındayken tıpkı böyleydi, çok güzel bir çocuktu. Allah seni nazarlardan saklasın yavrum" derdi sık sık. En çok da gözlerinin benzediğini düşünürdü. Durgun bir suyun altındaki akıntıyla dalgalanıp duran yosunlara benzerdi baba kızın gözleri.

Tabağındaki bezelyeler, o yedikçe çoğalıyor, patates parçaları büyüyor, etler hiç bitmeyecekmiş gibi devasa görünüyorlardı. Hayal çocukluğundan beri iştahsızdı. Babası iyi bir aşçıydı. Evin en teferruatlı yeri de mutfaktı zaten. Özel raflar yapılmış, çengellere bakır tavalar, tencereler asılmıştı. Çeşit çeşit cam kavanozlar, Hayal'in adını bile aklında tutamadığı Uzakdoğu baharatlarıyla dolu olarak raflara dizilmişlerdi. Babaannesinin yemeklerinden çok farklıydı babasının yemekleri. İnsanın içini buran bir tatları vardı. Hayal değişik yemekler tatmayı sever, iştahı açık olmadığı için hayıflanırdı.

Yumuşak, merhametli bir yanı vardı babasının mutfağının. Modern ile geleneksel hiç göze batmadan nasıl da sarmaş dolaştı. Aynı şekilde, babasının modernize ettiği geleneksel tatlar mutfağın ruhuna uyuyordu. Büyük ahşap pencere, ortasında çelimsiz bir erik ağacı uzanan apartman boşluğuna bakıyordu. Ağaç, güneş alabilen daracık alanda tutunup gelişmişti. Meyve bile veriyordu. Mucize gibi, diye düşünürdü yaz başında ağacın yeşil eriklerle ağırlaşan dallarını görünce. Pencerenin önündeki küçük masanın başında oturmuş, erik ağacını izlerken tek başına hayal ederdi babasını. Mutfak, pişen yemeklerin buharıyla silikleşirdi. Belki de yemeklerdeki buruk tat bundandır, diye düşünmeden edemezdi.

Dokuz yaşlarında olmalıydı. Bir pazar sabahı, babasına kahvaltı hazırlayıp yatağına götürmek istemişti. Filmlerde görmüştü. Genellikle, kadınlar sevdikleri adamların kahvaltılarını hazırlıyorlardı. O da küçük bir kadındı ve en sevdiği adama, babasına kahvaltı hazırlayacaktı. Onaylanmak, takdir edilmek, büyüdüğünü göstermek istiyordu. Ahşap tepsiye minik seramik tabaklar içinde zeytin, reçel, peynir, tereyağı koymuştu. Bir bardak da portakal suyu. Tam giderken yarı yoldan dönmüş, salondaki vazoda duran beyaz karanfillerden bir dal alıp tepsiye yerleştirmişti. Sonra hayranlıkla izlemişti hazırladığı tepsiyi. Babası kim bilir ne kadar sevinecekti.

Odanın önüne gelince hafif aralık duran kapıyı ayağıyla itmişti. Kapı, bir sahne perdesi gibi yavaşça ve sessizce açılmıştı. Hayal, bir izleyici gibi nefesini tutup beklemişti. Büyük yatakta, beyaz çarşafların arasında iki adam sarmaş dolaş uyuyorlardı. Birinin kolu diğerinin başının altından çıkıyor, birinin bacağı diğerinin karnının üzerinde duruyordu. Hayal kolların çoğaldığını sanmıştı. Birbirine dolanmış iki ahtapot gibi sayısız kollar çıkıyordu her yandan. İki sevgili, iki ahtapot sevgili. Dehşete kapılmış dalgın bir izleyicinin elindeki mendili unutması gibi, elindeki tepsiyi unutmuştu.

Ve işte o zaman büyük bir şangırtı kopmuştu. Betona çakılan tepsideki her şey dağılıp kırılmıştı. Hayal iki elinin arasında hâlâ tepsi varmış gibi duruyordu. Yatakta korkuyla doğrulan iki adam, karşılarında kocaman açılmış gözleriyle Hayal'i görmüşlerdi. Hayal odadan koşarak çıkmış, kendini yatağa atıp bağıra bağıra ağlamaya başlamıştı. Babasının ona ihanet ettiğini düşünmüştü.

İki sevgili, yılgınlık ve umutsuzluk karışımı bir duyguyla bakmışlardı birbirlerine.

"Geçen gün çok güzel bir film aldım ama izlemedim. Bekleyip seninle izlemek istedim" dedi Ali Cevdet tabakları kaldırırken.

"Ben de tam film izleyelim mi diyecektim. Süpersin baba" dedi babasına yardım etmek için kalkarken. Mutfaktaki işlerini bitirip televizyonun karşısına geçtiler. Filmler konusundaki zevkleri uyuşuyordu. Ali Cevdet sinema yazılarını, eleştirileri, gösterimdeki filmleri takip ederdi. Odanın ışığını kapatıp geniş ve rahat kanepedeki yerlerini aldıklarında birbirlerine bakıp gülümsediler.

"Film başlıyor" dedi Ali Cevdet. Işığı kapattılar. Hayal kendine çekidüzen verip koltuğa iyice yerleşti.

Karanlık odada yüzlerini aydınlatan televizyon ışığı, başlarının arkasını aydınlatmaya yetmiyordu...

Dört

19 Ekim 1914

Bugün, yırtıp attığım şiir üzerinde tekrar çalıştım. Mısralar bir türlü peşimi bırakmıyorlar. İçim dolup da kâğıda taşıyor sanki. Her bir kelime ruhumun bir parçası. Sanırım bu sefer şiirimi Mübeccel Hanım'a verme cesaretini bulacağım. Yarınki hanımlar toplantısını iple çekiyorum bu yüzden. *Hanımlar Mecmuası*'nın binasında her hafta yapılan toplantılara katıldığımdan beri kendime daha çok güveniyorum. Hepsine gıpta ediyorum. İçlerinde en gençleri ben olduğum halde hepsi benimle ilgilenip neler yaptığımı merak ediyorlar.

Aret'i düşünmediğim bir tek an yok. Rüyamda elleri, ince beyaz kanatlar gibi omzuma, yüzüme dokunuyor-

du. Sanki ruhu parmaklarının ucundaydı. Karşı koyamadığım bir güç beni Aret'e doğru itiyor.

Öğleden sonra annemle zaman geçirdim. Büyük salonda birlikte oturup çay içtik. Annem şakalaşıp gülecek kadar iyileşti şükürler olsun. Ben, mendilimin köşesine çiçekli bir ağaç dalı işlerken o da bana çağla yeşili ipekten bir gömlek biçti. Kumaşını, çarşıya çıktığımız bir gün birlikte beğenip almıştık. Böylesine güzel bir kumaşı bulabildiğimize şaşırmıştık ikimiz de. Artık ipekli, keten kumaşlar yerine, savaşan askerler için bez dokunuyormuş tezgâhlarda. Bu yüzden şöyle bir iki metre gömleklik, çarşaflık bulabilen, haline şükrediyor. Olanın da fiyatı eskisinin iki katı. Babam bu gidişatın iyi olmadığını söyleyip duruyor. Yakında kuru ekmeğe muhtaç olmazsak iyi, diyor. Allah bizi o günlerden korusun.

Annem, kumaşı keserken ben de öğrenmeye gayret gösterdim. Anneciğimin elinden her iş geliyor. Ben de onun gibi her işin üstesinden gelebilen bir kadın olmayı istiyorum. İnşallah olurum. İşlediğim mendili Aret'e vermeyi ne kadar isterdim. Ama bu mümkün değil. Çünkü benim ona karşı hissettiklerimi o da bana karşı hissediyor mu bilmiyorum. Benim duygularımı öğrendiğinde onu sonsuza kadar kaybetmekten korkuyorum. Ah! Bir bilebilseydim, bana karşı ne hissettiğini; bir bilebilseydim daha ne isterdim.

Şimdi bu satırları yazdıktan sonra kalkıp yarın giyeceğim kıyafetleri hazırlayacağım. Hanımlar toplantısına giderken en güzel halimle gitmek istiyorum çünkü. Şiirimi temize çekip masamın üzerine koydum, sabaha kadar melekler kanatlarıyla okşasınlar diye...

Sırlar

99 yazının en sıcak günleriydi. Hayal, hem odası sıcak olduğundan, hem de babaannesi tek kalmasın diye gündüzleri daha çok da giriş katındaki mutfakla bahçede zaman geçirmeye başlamıştı. Öğleden sonra serinlik başlayınca tahta masaya oturup yeni çıkan edebiyat dergilerini, kütüphaneden aldığı kitapları okuyordu. Fakülte yaz tatiline girmişti. Arkadaşlarının çoğu başka şehirlerdeki ailelerinin yanına gitmişler, İstanbullu olanlar da tatil için oraya buraya kaçmışlardı. Babası bir iş için şehir dışına çıkmıştı. Bir süredir işsiz olan babasının çalıştığına seviniyor, ama bu uzun ve sıkıcı yaz günlerinde babasıyla vakit geçiremediği için de hayıflanıyordu.

Aylık edebiyat dergilerini takip etmeye başlamış, içlerinden birinin internet adresine bir öyküsünü kısa bir

mektupla birlikte göndermiş ama herhangi bir yanıt alamamıştı. Belki de edebiyat dergilerine postayla göndermek daha uygun olur diye başka bir öyküsünü yine kısa bir mektupla bu sefer de posta adreslerine göndermiş ama ondan da yanıt gelmemişti. Hayal bunu, dergi editörünün öyküsünü beğenmediğine yoruyordu. Kısa da olsa bir yanıt vermemelerini anlayamıyordu. Bazen Cağaloğlu'ndaki dergi binasına gitmeyi düşünüyor, ama öykülerinin beğenilmediği düşüncesi cesaretini kırıyordu.

"Çay hazırladım, gel bahçede oturalım" dedi babaannesinin yorgun sesi. Fincanları ve şekerliği koyduğu tepsinin içinde Hayal'in çok sevdiği tarçınlı kurabiyelerden de vardı. Tahta masaya karşılıklı oturdular. Yan taraftaki çok katlı binanın gölgesi, tehditkâr bir bakış gibi düşüyordu üzerlerine.

Dedesi bir kitabın peşine düşüp İzmit'e gitmişti. Babaannesi, kocası bir kadının peşine takılıp giden terk edilmiş bir âşık gibi yakınıp duruyor, kaderine isyan ediyordu.

"Bu yaşa geldi hâlâ akıllanmadı. Bir gün sokakta yığılıp kalacak diye korkuyorum. Varını yoğunu harcadı o paçavralara. Kendinden başkası bir kuruş verir mi bakalım o kâğıt parçalarına" diyordu. Babaannesi böyle konuştukça Hayal içten içe kırılıyordu. Dedesi için "her şey" demek olan o değerli elyazmalarına babaannesinin "paçavra" ya da "kâğıt parçası" demesi çok ağır geliyordu. Ama bir yandan da o yorgun, acılı kadını anlamaya çalışıyordu. Günleri büyük bir boşluk ve yalnızlık içinde geçen kadının içinde neler olup bittiğini bilmek istiyordu. Oğluna karşı ne hissediyordu acaba? Bir anne oğlundan gerçekten nefret edebilir miydi yoksa duygularını bastırıyor muydu? Gerçi bazen kendi annesini düşün-

düğünde kafası karışmıyor değildi. Annesi onu "terk edip" gitmişti işte. Arayıp sormuyordu, belki bir kızı olduğunu bile unutmuştu. Annelikle ilgili soru işaretleriyle, ünlemlerle, üç noktalarla doluydu kafası.

Bahçe, bahar aylarına göre daha derli topluydu ama yine de yabani bir hali vardı. Ortancalar, duvar dibi boyunca gölgede büyüyüp boy atmışlar, avuç avuç mavi çiçeklerini cömertçe sergiliyorlardı. Oraya buraya rastgele dikilmiş değişik renklerdeki güller bir renk cümbüşü oluşturuyorlardı. Fuller, paslı demir kapıdan evin giriş kapısına kadar uzanan parke taşlı yolun iki yanında sıralanıyorlardı. Beyaz katmerli çiçekler, tüm gün tuttukları nefeslerini geceleri hoh diye bırakıveriyorlardı. Sonra da enfes bir koku yayılıyordu etrafa. Bayıltıcı bir koku.

Aralarda yosun tutmuş siyah taşları görünen yüksek bahçe duvarına boydan boya ve inatla sarılan çarkıfelek, çiçeklerini gösterişli balo kıyafetleri gibi açmıştı. Her bahar iyice budanıp küçültülen sarmaşık, yaz sonunda eskisine göre daha da serpilip gelişiyordu. Hayal, her fırsatta sarmaşığın çiçeklerini yakından inceliyordu. Koyu yeşil yapraktan büyük bir elin içinde sunulan değerli bir mücevher gibi göz alıcıydı çiçekler. Egzotik koku onu uzak, tropik iklimlere götürüyordu. Baştan aşağı simsiyah giyinmiş misyonerlerin, çiçeği yakından inceleyip hayretle birbirlerine işaret ettiklerini görür gibi oluyordu. Gözünü kapatıp kokuyu iyice içine çekiyor, bir süre içinde hapsediyordu.

Sessizce çaylarını yudumlarken, akşamüzeri esintisiyle rahatladılar.

"Babaanne, babamı özlemiyor musun?" dedi Hayal yaşlı kadının yüzünün nasıl bir hal aldığını anlamaya çalışarak.

"Özlemez olur muyum, hem de nasıl özledim" dedi Fazilet Hanım. Bir çift mühür koyulaşıp karardı.

"Babam da bizimle yaşasaydı ne güzel olurdu. Hepimiz birlikte daha mutlu olurduk" dedi sesine yumuşak bir ton vererek. Uzun süredir kolladığı anın geldiğini hissediyordu.

"Keşke her şey dediğin kadar kolay olsa yavrum. Ben de istemez miyim biricik evladım yanımda olsun. Canım ciğerim, gözümün bebeği oğlum kanatlarımın altında olsun" dedi Fazilet Hanım kederle gülümseyerek.

"Az mı acı çektim, az mı mücadele ettim babanla, ama olmadı işte. Yine kendi bildiği yola gitti" dedi yenik bir bakışla. Hayal, tarçınlı kurabiyeyi ağzında gevelerken, insanları istedikleri gibi davranamamaya iten şeyi düşündü.

"Üniversiteyi yeni bitirmişti o zaman. Başarılı bir öğrenciydi; işe de başladı hemen. Ben de bir an önce baş göz etmek istiyorum onu. Mutlu bir yuva kursun istiyorum. Sıkıştırıyorum, kız arkadaşın var mı diyorum, varsa söyle diyorum. Hiç sesi çıkmıyor. Üniversite okurken de yoktu kız arkadaşı. Bir erkek arkadaşı vardı, sürekli onunla vakit geçirirdi. Varsa yoksa o. Gençliktir, bir gün bir kıza gönlü düşer onun da diye avutuyorum kendimi." O günlere yakılmış sessiz bir ağıt gibi çınlıyordu sesi. Keşke olmasaydı, keşke zamanı geri çevirip her şeyi başka türlü yaşasaydık der gibi bir sesle devam ediyor;

"Bir gün beni karşısına oturttu. Anne, seninle bir şey konuşacağım dedi. Ben de tamam işte, sonunda bana açılacak, herhalde bir kız var hayatında diye nasıl seviniyorum içten içe. 'Ne olur bana evlen deme anne' dedi ama gözlerini kaçırıyor konuşurken. Şaşırdım. Niye oğlum. Gençsin, yakışıklısın, mesleğin var, niye evlenmeyecekmişsin ki dedim. 'Ben kızlara ilgi duymuyorum'

dedi. İlk başta anlayamadım. Olur oğlum, zamanla âşık olacağın bir kız çıkar karşına acele etmeyelim o zaman dedim. 'Yok, öyle değil' dedi. Nasıl o zaman dedim. 'Anne benim sevgilim erkek' demez mi!"

Son söylediğiyle birlikte acıyla yutkundu yaşlı kadın. Yüzündeki bir çift siyah mühür buğulanıp karardı. Hayal bunları ne babasından ne de babaannesinden duymuştu daha önce. Fincanından bir yudum çay alıp ağzındakileri güçlükle yutmaya çalıştı.

"Kurşun yemiş gibi oldum. Olamaz dedim, sen benim oğlum olamazsın, ben senin gibi bir evlat yetiştirmiş olamam, senin gibi yüzkarasının bu evde işi yok. Eş dost ne der, el âleme rezil oluruz. Bırakacaksın, o adamı bir daha görmeyeceksin, derhal evleneceksin! Yoksa pişman ederim seni, daha neler neler söyledim, ne hakaretler ettim, ne tehditler savurdum. 'Benim mutsuz olmamı mı istiyorsun anne?' dedi. Ben de mutsuz olmazsın, seveceğin bir kadınla yaşayıp gidersin. Eğer böyle devam edersen mutsuz olursun. Herkes dışlar seni, etrafında kimseyi bulamazsın, bizi bile" dedim. Fazilet Hanım yanaklarına süzülen yaşları elinin tersiyle sildi, burnunu çekip devam etti:

"Benim uygun gördüğüm bir kızla derhal evleneceksin. Bu mesele de kapanacak. Eğer dediklerimi yapmazsan her şeyi babana anlatırım, o zaman da bu evde kalamazsın, dedim. Babasından çekinirdi. 'Oğlunun ömür boyu mutsuz olduğunu göreceksin, o zaman için nasıl rahat edecek anne, kendini suçlamayacak mısın?' demez mi? Hayır dedim. Seni yanlış yoldan döndürdüğüm için mutlu olacağım. Eğer istersen psikoloğa gidelim, sorunlarını ona anlat, dedim. 'Ben hasta değilim anne' dedi. 'Kızlara değil erkeklere âşık olabiliyorum, bu

bir hastalık değil' deyip bana kendini savunmaya kalktı." Bütün bunları anlatırken o günü tekrar yaşamış gibi harap durumdaydı Fazilet Hanım.

Hayal, babasının nasıl bir çıkmazda kaldığını, nasıl büyük acılar yaşamış olduğunu düşündü. Bahçeye koyu ikindi gölgeleri düşmeye başlamıştı. Hafif bir esintiyle sallanan yapraklar daha koyu yeşil, çiçekler daha parlak ve çekici görünüyorlardı. Eski ahşap konak, çok katlı apartmanların ortasında, bir masaldan artakalan eski bir dekor gibi yükseliyordu yanı başlarında.

"Bir süre sonra benim öğütlememle deden de baskı yapmaya başladı. Babasından çekinirdi. Baban baskılarımız sonunda mecbur oldu evlenmeye. 'Mutsuz olacağım anne, bunu bile bile evleniyorum' dedi bana. Gözüm hiçbir şeyi görmüyordu. Bir an önce evlensin, kimse bir şey öğrenmesin, herkes hayatını yaşasın istiyordum. Her şey onun iyiliği içindi. Elif, dedenin uzak bir akrabasının kızıydı. Liseyi bitirmişti. Çalışmıyordu. Aile terbiyesi görmüştü. Deden neden bu kadar acele ettiğime bir anlam veremediyse de her şey çabucak olup bitti. Ev tutuldu, eşyalar alındı, eksikleri giderildi. Deden masraftan kaçınmadı. Bir iki ay içinde evlendiler" dedi Fazilet Hanım buğulu gözlerini bahçenin uzak bir noktasına dikerek.

"Annem hiçbir şey fark etmemiş miydi?" diye sordu Hayal. "Annem" kelimesinin tuhaf tınısıyla ürperdi.

"Nasıl fark etsin. Aslan gibi delikanlı, yakışıklı, iyi eğitimli, işi var. Dünden razıydı babanla evlenmeye. Bir sene sonra hamile kaldı Elif. Oh dedim, şükürler olsun yarabbim. O karanlık günleri atlattık sonunda. Sen iki yaşına gelene kadar da öyle ciddi bir sorunları yoktu. Ara sıra oluyordu tabii kavgaları, küskünlükleri. Ben ona çoktan razıydım. Baban da Elif de bir şey anlatmıyorlardı

ama pek mutlu olmadıklarını anlıyordum. Çocukları var, zamanla düzelirler, birbirlerine bağlanıp severler dedim. Sonra da..." Yutkundu yaşlı kadın. "Ben üşüdüm, hadi içeriye girelim artık" dedi Hayal'e bakmadan. Hayal kıpırdamadan gözlerini dikmiş babaannesine bakıyordu.

"Sonra ne oldu babaanne? Annemle babamın ayrılışı nasıl oldu?" Merakla kadının söyleyeceklerini bekliyordu. Yaşlı kadın isteksizce devam etti:

"Bir gece kapı hızlı hızlı çalındı. Yeni yatmıştık daha. Telaşlandık. Annendi. Perişan bir haldeydi. Saçı başı dağılmış, gözleri tuhaf bir biçimde kaymıştı. 'Biliyordun değil mi?' diye bağırmaya başladı. 'Oğlunuz beni yıllardır aldatıyormuş, hem de bir erkekle' dediğinde dedene bir şey olacak diye korktum. Bir yandan Elif'i sakinleştirmeye çalışıyorum bir yandan dedene inme inecek diye korkuyorum. Adamın yüzü sapsarı oldu, sesi soluğu kesildi. Elif bağırıp çağırıyor gecenin bir yarısı, 'sen her şeyi biliyormuşsun' diyor bana. 'Beni bile bile ateşe attın, bu utanç verici duruma düşürdün' diyor.

Bağırdı çağırdı, hakaret etti, kaderine isyan etti. Sonra da çıktı gitti. Bir daha da görmedik zaten. Babana 'Çocuk sende kalsın, aramızda hiçbir bağ kalsın istemiyorum' demiş." Yüzündeki bir çift mühür, şimdi karanlık birer oyuğa dönüşmüştü.

Hayal, içinde bir şeyin koptuğunu sandı. Annesi bir "bağ" olarak görmüştü onu, arkasına bakmadan terk etmişti. Hiç merak etmemiş miydi, kızının nasıl bir hayat yaşadığını görmek istememiş miydi? Eskişehir'de yeni bir evlilik yaptığını, iki çocuğunun olduğunu biliyorlardı sadece. Bazı zamanlarda sol tarafında, tam olarak kestiremediği bir yerde soğuk bir boşluk duyuyordu. Hiç görmediği, kokusunu hiç içine çekmediği, sesini duy-

madığı bir kadın fotoğrafı vardı o soğuk boşlukta ama yüzü yoktu.

Fazilet Hanım, yüzünü avucuna dayayıp derin düşüncelere dalmıştı. Gece, karanlıkta parlayan yıldızdan gözleriyle simsiyah bir kedi gibi sokulmuştu bahçeye. Fuller, derin iç çekişleri gibi, güzel kokulu nefeslerini çoktan üflemeye başlamışlardı. Serinlik üşütünce kalkıp eve doğru yürüdüler.

Beş

20 Ekim 1914

Bugün sevinçten uçuyorum. Mübeccel Hanım şiirimi hanımlar toplantısında, herkese okudu. O, mısralarımı okurken ben heyecandan bayılacaktım az kalsın. Şiir bitince tüm hanımlar beni alkışlayıp tebrik ettiler. Lamia Hanım şiirimi, olgunlaştığında daha da enfes olacak meyvelere benzetti. Bu benzetme beni ziyadesiyle etkiledi. Çalışırsam iyi şiirler yazabileceğimin müjdesi gibiydi. Bunu bir şairden duymak benim için ne büyük bir onur ya Rabbim!

Daha sevindirici olan ise şiirimin bir sonraki *Hanımlar Mecmuası*'nda basılacak olması. Mecmuanın sayfalarında kendi adımı, diğer onlarca tanınmış şairin, yazarın

arasında görebileceğim. Böylesine bir imkân benim yaşımda kaç genç kızın karşısına çıkar ki? Bugün hemen yeni bir şiir yazmaya başladım. Tüm öğleden sonra Hugo'nun şiirlerinden okudum. Okudukça kendi yazdıklarım değersiz göründü gözüme. Ama olsun, ham meyveler de olgunlaşıp ballı yemişlere dönüşürler günün birinde. Bunun için çalışmam ve çok okumam gerektiğini biliyorum. Lâkin baharın toprağın altında kabarması gibi, tenimin altında kabaran bir his, yazmak.

Şiirimin dergide basılacağını söylediğimde babam hem şaşırdı hem de pek sevindi. Böylesine bilgili, görgülü hanımlarla görüşmemin, benim istikbalimi olumlu yönde etkileyeceğini söyledi. Annem ise şiir yazıp boşa zaman harcamak yerine ferace, gömlek, elbise dikmemi öğütlüyor sürekli. Benim yaşıtlarımın çoktan çeyiz sandıklarını doldurduklarını, telkırmadan iğne oyasına kadar her şeyi bildiklerini söyleyip duruyor. Annem bunları söylerken babamla birbirimize bakıp gülümsüyoruz. Anneciğimi kırmak istemediğimden söylediklerine itiraz etmiyorum ama dünyalarımız o kadar başka ki! Annem istikbalimi çeyiz sandıklarında görürken, ben şiirde ve kitaplarda görüyorum. Neyse ki babam annem gibi düşünmüyor. O benim ufku açık, bilgili bir hanımefendi olarak yetişmemi istiyor.

Hanımlar toplantısında sık sık bahsi geçen kaba, anlayışsız, hanımları küçümseyen erkeklerden değil o. Hem anneme hem bana karşı ziyadesiyle anlayışlı ve nazik. Benim babam gözleri nemlenerek şiirler okuyan romantik bir adam! Yaşıtım kızlar hep anneleriyle sırdaşlık edip yakınlaşırlarken, ben babama daha yakın hissediyorum kendimi. Amelie'yi öğrendiğimden beri ise içimde bitmeyen bir merak, belli belirsiz bir kıskançlık var.

Hanımlar toplantısında konuşulan konuları eve gelince odamda sakin kafayla yeniden düşündüm "Biz kadınlar neden kendimizi evin içine, annelerimizin dizlerinin dibine hapsettik?" dedi Mehpare Hanım. Ne kadar da haklıydı söylediklerinde. Diğer hanımlar da onun söylediklerini onayladılar. Neyyire Hanım da kadınların sadece birer eş ve anne olarak görülmek istendiğini, bunun dışında kabul görmediklerini, kadınların cemiyetteki varlıklarının önemsenmediğini söyledi. Derginin bu sayısında konuyla ilgili bir yazısının basılacağını duyurdu. Annem de bir kadın olmasına rağmen bunlardan hiç haberi yok. Keşke onunla tüm bunları konuşabilseydim, öğrendiklerimi anlatabilseydim. Ama o hemen beni azarlayıp yeni başladığım nakışı bitirmemi salık verir. Olsun, ben yine de ona kızamıyorum.

Ama şu var ki bundan böyle annem bana dikiş nakış öğren dediğinde hanımlar toplantısında konuşulanları düşünmeden edemeyeceğim. Kadınla erkeği yaratan Rabbim, birini evin içinde esir ve mutsuz kılarken, bir diğerini evin dışında hür kılmadı ya. Ben neden hanımlar toplantısına bile kendi başıma değil de Endam'la gidiyorum? Neden çarşıya pazara çıkarken annem benimle gelmek zorunda? Yanımda bir yoldaş olmadığında neden kanadı kırılmış kuş gibi evin içine hapsoluyorum? Tüm bunları düşününce üzerime bir ağırlık çöktü.

Gözlerimi yumup Aret'i düşündüm. Beyaz kanatlı kuş berrak bir suya değdirdi kanadının ucunu. Karnımdan yukarılara doğru bir sıcaklık yayıldı. Su halka halka ürperdi. Yeni şiirler yazmak istiyorum. Daha önce hiç yazılmamış mısralar yazmak istiyorum, bunu başarabilir miyim?

Bunları yazdığım şu saatte penceremden görünen deniz lacivert ipekten bir kumaş gibi kıpırdıyor. Martılar, küçük beyaz desenler salınıyorlar bu kumaşın üzerinde. Gökyüzünde soğuk bir gecenin habercisi kara bulutlar yığılıyor. Sadece soğuk gecenin habercisi değil, kötü günlerin de habercisi gibi kara bulutlar...

Annesiz

Hayal, sonraki birkaç gün kendine gelemedi. Babaannesinden duyduklarıyla sarsılmıştı. Tek başına uzun yürüyüşler yaptı. Tenha sokaklar yalnızlığını alev alev yüzüne üflüyordu. Dilleri dışarıda köpekler, sıcaktan bitkin düşmüş sakat kediler yatıyordu gölgeliklerde. Çelikten bir matkap gibi içini hiç usanmadan oyan o duygudan, terk edilmişlik duygusundan bir an olsun kurtulmak istiyordu. Anneleriyle kol kola yürüyen genç kızların ne hissettiğini bilmek istiyordu.

Nasıl bir duyguydu "anne" demek, onun "kızım" deyişini duymak, ona bakınca kendini görmek, onun içinde büyüdüğünü, onun bir parçası olduğunu bilmek? Bir anneyle kız neler konuşurlardı? Arkadaşlarının anlattığı gibi hep çekişirler miydi? Yoksa o çekişmede bile tatlı bir

yan, bir sahip olma rahatlığı mı vardı? Bir anne nasıl bakardı kızına? Gurur duyarak, kendini görerek, duygulanarak, sakınarak mı? Ya bir kız nasıl ağlardı annesinin kucağında, nasıl iç çekerek...

Derken midesine şiddetli bir yumruk gibi iniyordu gerçek. Hiçbir zaman yaşayamayacaktı bu duyguları. O da terk edilmiş sakat bir kedi yavrusu gibi hissetti kendini. Utanmasa sokağın ortasında hüngür hüngür ağlayacaktı. Hiçbir zaman annesinin koluna girip sokaklarda dolaşamayacaktı. Hiçbir zaman annesiyle babasını yan yana göremeyecekti. Hiçbir zaman gerçek bir ailenin ne olduğunu bilmeyecekti. Hiçbir zaman...

O kadar umutsuz bir durumda olduğunu hissetti ki bu durumda yapabileceği tek şey yazmaktı. Oturup kusar gibi sayfalar dolusu yazmak istiyordu. Mutlu bir aile hikâyesi yazmak istiyordu. Ne zamandır zihninin odalarından birini onlara ayırmıştı. Orada öylece oturuyorlardı anne, baba ve kızları. Hayal ne zaman o odaya göz atsa başlarını çevirip bakıyorlardı. Unutulmaktan korkarak ama bir gün hayat bulacaklarına olan inançlarını yitirmeden bakıyorlardı.

"Yalnız değilsin, yalnızlığın yazdıkça azalacak" dedi Nurperi. Hayal'in yazdığı sayfalara öğretmen titizliğiyle bakıyordu bir bir. Masanın yanında, ayakta dikilmişti. Boyu olduğundan daha uzun göründü Hayal'e.

"Hikâye olmadı bence. Yırtılıp çöpe atılması gerekiyor" dedi Hayal gözlerini ona dikerek. Artık kadının varlığına alışmıştı.

"Neden olmadığını düşünüyorsun? " dedi Nurperi başını kâğıttan kaldırmadan.

"Olmadı çünkü ben mutlu ailenin nasıl bir şey olduğunu bilmiyorum. Çünkü ben annemle babamı hiç yan

yana görmedim. İnsan hiç görmediği, bilmediği şeyi nasıl yazar!"

"Bence tam da o yüzden daha iyi yazabilirsin. Bilmediğin için, görmediğin için ama bilmek, görmek, hissetmek istediğin için." Sandalyeyi çekip oturdu. Hayal, kadını profilden görebiliyordu şimdi.

"Eğer yazdıklarım iyi olsaydı gönderdiğim dergilerde yayımlanırdı. Ama yayımlanmadı. Hepsi saçmalık. Neden bana yazmamı söyleyip duruyorsun!" dedi Hayal. Kendiliğinden akan gözyaşlarına engel olmuyordu artık.

"Tüm yayıncılar, editörler kucak açmış seni mi bekliyorlardı yani? Birçok yazarın hayatını okudun. Kolay olmadığını biliyorsun" dedi kadın inatçı sesiyle.

"Sence başarabilir miyim?"

Hayal bir çocuk kadar savunmasız bir sesle sormuştu soruyu.

"Başarmaktan kastettiğin nedir Hayal?"

Bunu hiç düşünmemişti. Başarmaktan kastettiği neydi gerçekten? Yüksek not alacağı bir sınav değildi yazmak. Böyle olmadığını biliyordu. Yakasına yapışan güçlü, inatçı bir eldi sadece.

"Yazdıklarımı çöpe atacaksam neden yazıyorum, yayımlanmalarını istiyorum" dedi doğru cevabı bulmuş gibi.

"O zaman bunun için mücadele et " dedi kadın. Gitmeye hazırlanırken görüntüsü iyice belirsizleşmişti.

"Sen de yazıyorsun sürekli, ne yazdığını merak ediyorum. Onları okuyabilir miyim?"

Hayal sorusunu boşluğa sormuştu.

"Hasta mısın canım? Bir şey ister misin?" dedi babaannesi. Hayal bir an nerede olduğunu kestiremedi. Yatağında uyuyakalmıştı.

"Saatlerdir odandasın, merak ettim. Hafif ateşin çıkmış. Hadi aşağıya in. Yemeği bahçeye hazırladım" dedi Fazilet Hanım alnına serin bir öpücük kondurarak. Hayal bir anda günlerdir boğazında takılıp kalan düğümü çözdü. Babaannesine sarılıp küçük bir çocuk gibi uzun bir ağıt tutturdu.

Yaşlı kadın önce ne yapacağını bilemedi, torununun başını okşayıp avutmaya çalıştı, sonra kendi de gözyaşlarını saldı. Babaanne ve torunun birbirlerine en yakın oldukları o anlar, ikisinin hafızasına hiç silinmemecesine kazınacaktı. Onlar ağlarken güneş, ışıklarını denizin üzerine kızıl bir ağ gibi attı. Sonra usulca, kayarak, arkasında rahatlatan bir serinlik bırakarak uzaklaştı. Ağına gümüşi bir karanlık takıldı. Çabucak toparlandı, yüksek binaların, gökdelenlerin ardına düşüp kayboldu...

"Kütüphanemi özlemişim" dedi Arif Bey; camlı dolabın önünde durup raflara baktı. Hayal her zamanki yerinde, berjerde, oturmuş dalgın dalgın elindeki derginin sayfalarını karıştırıyordu. Gönderdiği öykünün yeni sayıda da yayımlanmadığını görünce derginin hazırlandığı adrese gitmeye karar verdi. Yeni öykülerinden birini götürecekti.

"Bu kitabı bulmam bir mucize Hayalkız. Benim için gerçek bir mucize" dedi Arif Bey masanın üzerinde duran elyazmasını alıp avucuyla okşarken. Solgun ve hasta görünüyordu. Peşine düştüğü kitabı bulup almıştı. Hem de antika kitaplardan pek anlamayan birinden ucuz bir fiyata. Yanında bir tanıdığını da götürmüştü Arif Bey, onun arabasıyla gitmişlerdi. Tek başına gidecek gücü yoktu. İzbe kahvelerde saatlerce oturmuş, pis çarşaflı üçüncü sınıf otellerde konaklamış, küçük esnaf lokanta-

larında yemekler yemişti. Ayakları yerden kesilmişti Arif Bey'in. Yolda yürürken tesadüfen Karun hazinesi bulmuş kadar şaşkın, heyecanlı ve mutluydu. Artık istese de kitaplara verecek fazlaca parası yoktu. Fazilet Hanım'ın mücevherleri tükenmişti. İki ihtiyarın emekli maaşları günlük ihtiyaçlarını karşılıyordu ancak.

"Bir servet yatıyor burada Hayalkız. Hem de değeri ölçülemeyecek bir servet!" dedi heyecanla. Kalın gözlüklerinin ardında iyice büyüyen gözlerini açarak.

"Ben öldüğümde bu servetin sahibi sen olacaksın. Babaannene kalsa hepsini paçavra diye çöpe atar, ama sana güveniyorum Hayalkız. Sen kitapların değerini biliyorsun" dedi başını sallayarak. Baba yadigârı saatini zayıf bileğinde çevirerek kütüphanenin ortasına yürüyüp orada durdu. Ölümden söz edince o çaresiz ifade gelip yerleşti yüzüne. Belki de elyazmalarının, gravürlerin, minyatürlerin anlamını yitirdiği tek an, ölümü düşündüğü andı Arif Bey için. Kitaplarına dokunamamak, kokularını içine çekememek, sayfalarını çevirememek iki kez ölmekti onun için.

"Çok yorgunum Hayalkız. Yaşlılık pek fena, gidip biraz uzansam fena olmayacak" dedi küçük ve titrek adımlarla kütüphaneden çıkarken.

"Pek fena!" diye yineledi giderken.

Ölüm, elinde koca, karanlık çuvalla gelen bir ucubeydi ve önüne kim gelirse çuvalı başına geçiriyordu. Böyle anlatmıştı babaannesi. O çuval kimin başına geçerse artık bu dünyada alacak en küçük bir nefesi dahi olamazdı. Çuvallı –tam olarak buydu adı– karanlık yerleri, mezarlıkları, suyun derinliklerini, tehlikeli yükseklikleri, ateşin en harlısını, hasta çocukların odalarını ve savaş meydanlarını severdi. Küçükken hastalandığında gözlerini koca-

man açıp Çuvallı'yı arardı her yanda. Babaannesinin şifalı bitkilerine hiç itiraz etmezdi korkusundan. Karabiberli tavuk çorbasının boğazını yakıp midesine inmesine müsaade ederdi. Çuvallı, sağlıklı çocuklardan nefret ederdi, onların yanında durmaya katlanamazdı. O yüzden Hayal, çocukluğu boyunca hep sağlıklı olmak istedi, bu da babaannesinin işini bayağı kolaylaştırdı.

Altı

3 Kasım 1914

Dün gece tuhaf bir rüya gördüm. Piyano çalıyordum. Çok mutluydum. Niye mutlu olduğumu düşünüyor ama sebebini bir türlü bulamıyordum. Parmaklarım hiç olmadığı kadar iyiydi tuşların üzerinde. Daha önce çalmadığım, dinlemediğim bir parça çalıyordum. Salon, bizim evin salonu değildi. Başka, büyük bir salondaydım. Başımı kaldırınca ihtişamlı avizeleri, pahalı kadife perdeleri gördüm. Ayaklı şamdanlarda mumlar yanıyordu. Üzerimde annemin diktiği çağla yeşili ipekten gömlekle, belden büzgülü uzun siyah etek vardı. Parmaklarım tuşların üzerinde hareket ettikçe adeta mutluluğum artıyordu. Hemen yanı başımda duran erkeği fark ettim bir-

den. Zihnim aydınlandı. Bu Aret'ten başkası olamaz diye düşündüm. Heyecanla başımı çevirip baktım. Sonra büyük bir hayal kırıklığıyla kalakaldım. Yanı başımda duran adam Aret değildi. Bana sevecenlikle bakmasına rağmen korkuyla ürperdim. Aret'in başına bir şey geldiğini düşündüm nedense. Halbuki bunu düşünmeme sebep olabilecek hiçbir şey yoktu ortada. Piyanonun başından kalkıp koşmaya başladım. Amacım bir an önce odadan çıkmaktı. Büyük, iki kanadı da kapalı kapıya doğru gittim. Var gücümle koşmama rağmen bir türlü kapıya ulaşamıyordum.

Uyandığımda ter içinde kalmıştım. Hemen defterime sarılıp yazmaya başladım. Rüyalarımı genellikle anneme anlatırım ama bu seferkini anlatmak istemiyorum. Aret'i öğrenirse annemin hiç de anlayışlı davranmayacağını biliyorum. Babam da bu konuda anlayışını kaybedebilir diye düşünmeden edemiyorum. İkisinin de tek kaygısı benim geleceğim. Mutlu olmamı, iyi bir evlilik yapıp rahat yaşamamı istiyorlar. Her anne babanın arzu edeceği gibi.

Bugün öğleden sonra güneş yüzünü biraz gösterince çarşıya çıkalım diye tutturdum. Annem istemeyerek de olsa bana eşlik etti. Geçirdiği hastalığın tesiri var üzerinde hâlâ. Önce çarşıdaki kumaşçıya uğrayıp annem için gecelik entari kumaşı aldık. Aman Yarabbim, her şey ateş pahası! Annem kumaşın fiyatını öğrenince az kalsın vazgeçecekti almaktan. Sonra bunu da bulamam diye aldı. Kumaşçı Nedim Efendi bizden daha fazla ah-û vah etti. Artık kumaş bulunmuyormuş. Hele ipekliler, kadifeler, satenler yakında tümden tükenecekmiş. Bu yüzden elimizdekinin kıymetini bilmeliymişiz. Nedim Efendi'yi tanımasak tüm bu söylediklerine inanmazdık

vallahi. Raflarındaki kumaş toplarının sayısı da azalmıştı. Savaş yüzünden her şey ateş pahası. Nedim Efendi, dükkândan çıkarken bana bir parça pamuklu mendillik bez hediye etti sağ olsun.

Annem yemek geç kalacak, Endam tek başına yetiştiremez, diye telaş edince fazla oyalanmadan eve döndük. Annemin bu kadar dayandığına şükretmeliyim. Eve gelince ben de salonda bir saat kadar piyano talim ettim. Lucrezia Borgio operasını ezbere çalabiliyorum artık. Bakalım Aret beğenecek mi? Yemekten sonra salonda çaylarımızı içtik. Babam koltuğunda uyukluyor, uyandıkça da elinde açık duran kitabın sayfalarını karıştırıyordu. Annem yorgun olduğunu söyleyip erkenden yatmaya gitti. Ben de izin isteyip odama çıktım. Yatana kadar Musset'nin:

"Hatırla geçerken dalgın gece
Düş kurup gümüş tülünün altından"

diye başlayan şiirini kaç kez okuduğumu hatırlamıyorum.

Genetik Şifreler

"Ah! Evet. Yazmak benim için vazgeçilmez. Yazıyorum çünkü beni mutlu edecek başka hiçbir şey yok. Evet yok. Sadece yazarak mutlu olabildiğim için yazıyorum. Başarının sırrı da budur bence."

Tıklım tıklım dolu salonda herkes gözünü dikmiş Hayal'e bakıyordu. O ise başarmanın dayanılmaz hazzıyla sarhoş olmuş vaziyette moderatörün sorularını cevaplıyordu.

"Çok çalıştınız mı?" diye sordu kadın; hayranlığını gizleyemeyen bakışlarla baktı. "Yani disiplinli bir çalışma temponuz var mı?" Bir yeleyi andıran kabarık saçlarıyla, gerinip öne çıktı.

"Tabii ki çalıştım. Hem de çok çalıştım. İyi şeyler yazabilmek için çalışmak gerekir" dedi Hayal olağanüstü

şeyler söylemiş gibi kibirlenerek. Koltuğunun altındaki bilinmez bir güç onu yukarılara doğru itiyordu.

"Ama sanırım her isteyen çalışarak yazar olamıyor. Yani eğer yazma yeteneğim olmasaydı başaramazdım." Karşı koyamadığı güce direnmeyi bırakmıştı. Boşlukta yüzmeye başladığını hissetti.

"Kitaplarınızı okuyan herkes büyüleniyor Hayal Hanım, bunu nasıl başarıyorsunuz? Bir büyücü müsünüz yoksa?" diye sorarken gözlerini kocaman açmış, boşlukta yukarıya doğru süzülen yazara bakıyordu.

"Şey, sanırım, evet. Bir büyücüyüm" dedi Hayal çığlık atarak. "Bir büyücüyüm ama kendimi yere indirecek büyüyü bilmiyorum! Biri beni buradan indirebilir mi? Lütfen, çok korkuyorum!" diye ciyak ciyak bağırmaya başladı. Salon uğuldayıp karıştı. Kimse yazarı tavandan nasıl indireceğini bilmiyordu.

"Hayaller kurmayı bıraksan iyi edersin" dedi Nurperi elini perdenin kıvrımlarında gezdirerek. Hayal, uzandığı yerden, kadınla göz göze geldiğini sandı.

"Böyle hayaller kurarak bir yere varamazsın. O hayalleri hak etmen gerekir" dedi bir rahibenin buyurgan ama merhametli sesiyle.

"Saçma sapan şeyler işte. Öylesine..." diye geveledi Hayal. Suçüstü yakalandığı için utanmıştı.

"Hayallerinin seni yanlış sulara taşımasına izin verme" dedi Nurperi. "Yoksa boğulursun" diye devam etti kati bir tonla.

"Ama yazarken de zaten hayal kurmuyor muyum?"

"Evet, kuruyorsun tabii ama kurduğun hayalleri denetleme gücüne sahipsin. Yani bir kahramanının doğumu, yaşlanması, ölümü, gülmesi, ağlaması, her şeyi

senin elinde. Sen istersen hayat bulur, istemezsen çöp sepetine gider. Ama gerçek hayatı bu kadar kolay denetleyemezsin. O yüzden gerçek hayata dair hayaller kurarken dikkatli olmalısın bence" dedi kadın. Bir kapı çarpması gibiydi sesi. Hayal uzandığı yerden sıçradı. Bir an nerede olduğunun ayırdına varamadı. Odasındaydı. Başını yastığın altına gömüp histerik bir ağıt tutturdu. Bazı anlarda nasıl davranması gerektiği konusunda kafası çok karışıyordu. Yazma konusundaki bu histerik ruh halleri, bir çeyiz sandığıyla, Arif Bey'in annesi Gülperi Hanım'dan taşınmıştı. O küçük sandıktan çıkan ilk şey, telkırma bir örtü gibi sabırla işlenmiş çalışma aşkıydı. Diğeri ise incecik, pembe bir ipekli gibi hayal gücü...

Ertesi gün Emre'den bir telefon mesajı aldı. "Buralarda mısın? Bugün akşamüstü toplanıyoruz arkadaşlarla. Sen de gelsene" mesajını okuduğunda heyecanla sevinç karışımı bir duyguya kapıldı. Bu sıkıcı, sıcak yaz günlerinde serin bir su serpilmişti içine. Demek bahsettiği gibi babasının işleri için yazlıktan dönmüşlerdi. İstiklal'deki barda daha önce birkaç kez sınıf arkadaşlarıyla birlikte oturmuştu.

Gittiğinde kalabalık olan masa giderek tenhalaştı. Saat ilerledikçe herkes birer birer kalkıyordu. Hayal içtiği biraların etkisiyle iyice gevşemişti. Tanımadığı iki kız bir de Emre kalmıştı masada. Uzun saatler boyunca çene çalıp bol bol gülmüşlerdi. Hayal üzerindeki ölü toprağını atmış gibi hissediyordu kendini. Bu kadar eve hapsolmamalıyım, arada çıkıp arkadaşlarımla buluşmalıyım diye düşünüyordu. İçeride gürültülü bir müzik başlamıştı. Bir iki kişi zıplayarak dans ediyordu. Kızlardan siyah giyimli, kapkara saçlı olanı elini Emre'nin beline dolayıp:

"Hadi, dans edelim" dedi. Kızın onca ilgisine rağmen Emre pek oralı değildi. Kız ısrar edince kalkıp içeriye girerek dans edenlerin arasına karıştılar. Hayal kıskançlıkla kıvrandı yerinde. Uzaktan Emre'nin rahat, estetik figürlerine baktı göz ucuyla. Kendisiyle ilgili ne düşündüğünü, ne hissettiğini o kadar çok merak ediyordu ki! Diğer kız arka arkaya sigara içip cep telefonundan biriyle mesajlaşıyordu. Hayal'in varlığından habersiz gibiydi. Emre ve kız nefes nefese, terlemiş olarak döndüler. Kızın telefonu çalınca hızla uzaklaşıp konuştu. Döndüğünde sıkıntılıydı. Masadaki diğer kıza;

"Babam dönmüş, gitmemiz gerekiyor" dedi. Apar topar kalkıp gittiler. Kız giderken sıkıca sarıldı Emre'ye. Hayal'e de kıskançlıkla baktı. Emre ve Hayal baş başa kalmışlardı masada.

"Her zamanki gibi durgunsun" dedi Emre sigarasını yakarken.

O an aralarında güçlü bir çekim olduğu duygusuna kapıldı Hayal. Emre'nin yüzü ampullerin ışığında daha yakışıklıydı. Bronz teninde daha çekici görünüyordu dövmeleri. Hayal, kaslı kollardaki figürlere dokunma isteğiyle yanıp tutuştu bir an. Sanki bir el sırtından Emre'ye doğru itiyordu Hayal'i. Emre o konudan bu konuya atlayarak komik şeyler anlatıyor, ikisi birlikte katıla katıla gülüyorlardı.

Etraf iyice kalabalıklaşmış, müziğin sesi yükselmiş, içeride dans edenlerin sayısı artmıştı. Emre elini uzatıp çekici tebessümüyle dansa davet ettiğinde uçarak ilerledi Hayal ardı sıra. Kısa sürede ışıkların, müziğin ve birbirlerinin akışına kapılıp dans etmeye başladılar. Bir süre sonra etraflarındaki her şey silindi. Saydam ve sessiz bir beyazlığın içinde yalnızca ikisi kalmıştı. Hayal,

yere yığılıp kalmamak için Emre'nin beline sarıldı. İlk defa bu kadar yakın oluyordu bedenleri birbirine. Hayal'in her yanı karıncalanıyor, kasıklarına bıçaklar saplanıyor, dudakları alev alev yanıyordu. Bir insanı iliklerine kadar istemek böyle bir şey olmalı diye düşünüyordu sarhoş kafayla. Birlikte zıplayarak, eğilerek, yaylanarak, tek bir vücutmuş gibi uzun süre dans ettiler.

Kalktıklarında saat hayli ilerlemişti. Kalabalık caddeyi geçip konsolosluğun yanından Gümüşsuyu'na inen dik yokuşun başına geldiklerinde Hayal vedalaşmak için elini uzattı. "Seni bırakayım" dedi Emre ısrarla. Bir sahiplenme, bir koruma duygusu sezdi Hayal. Dans ederkenki sıcaklığı özler gibi baktılar birbirlerine. Yokuş aşağı yan yana yürürken omuzları birbirine değdikçe görünmez kıvılcımlar çakıyordu sanki. Hayal'in ayağı kayınca el ele tutuşup yürüdüler konağa kadar.

"Burada dedem ve babaannemle yaşıyorum" dediğinde Emre şaşkınlıkla baktı iki katlı tarihi ahşap yapıya.

"Vay be, filmlerdeki konaklara benziyor" dedi.

Dedesi ve babaannesi çoktan yatmışlardı. Bahçede bir iki başıboş kedi vardı yalnızca. Emre yanağını uzatıp Hayal'in yanağına değdirdi. Gövdeleri birbirine değdi. Emre kollarıyla kavradı Hayal'i. Dudakları buluştuğunda Hayal bunun bir rüya olduğunu düşündü. Ancak rüyalarda böylesine hisler yaşayabilirdi insan. Hiç uyanmamayı dileyerek sarıldı Emre'nin boynuna. Vedalaştılar. Bahçe kapısını geçip evin kapısını nasıl açtığını, merdivenleri sessizce çıkıp kendini yatağına nasıl attığını bile hatırlamıyordu. Kalbi yerinden fırlayacakmış gibi atarken:

"Bunun adı aşk baba!" diye inledi.

Yedi

19 Kasım 1914

Aret'le ilk kez müziğin ve piyanonun dışında başka konulardan konuştuk. Derse ara verip Endam'ın hazırladığı çayımızı yudumlarken artık sıcak çay içmenin bile lüks olduğunu, savaş yüzünden kıtlığın baş gösterdiğini, pirinç ve buğday bulmanın çok zorlaştığını söyledi. O da benim gibi savaşın korkunçluğundan, insanların nasıl olup da birbirlerini acımadan boğazladıklarından yakındı. Ailesi onun için endişeleniyormuş. Yanlarına gitmesi için ısrar ediyorlarmış. O ise, her ne olursa olsun düzenini bozmak istemiyormuş. Bu sohbet esnasında onunla ilgili merak ettiğim bazı konuları da öğrenebildim. Anne ve babası kız kardeşiyle bir-

likte Şam'da yaşıyorlarmış. Babası tüccarmış. Aret, Viyana'daki müzik eğitiminin ardından memleketinde yaşamayı istememiş. Babasının tüm ısrarlarına rağmen İstanbul'dan vazgeçememiş, burada kalmayı seçmiş. Galata'da kiraladığı bir evde tek başına yaşıyormuş.

Tüm bunları öğrenmek öyle mutlu etti ki beni. Aret, babasının servetine yüz çevirip kendi bildiği gibi yaşamayı seçmiş. Yoksa burada piyano dersleri vererek geçinmeye çalışır mı? Bunları bana anlattığına göre beni kendisine yakın buluyor demek ki. Derste bana iltifatlar yağdırdı. Ders verdiği öğrencilerinin içinde en başarılı olanın ben olduğumu, çalışkan bir öğrenci olduğumu söyledi. Nasıl gururlandım anlatamam. Acaba o da... Hayır, hayır. Umutlanıp da boş hayallere kapılmak istemiyorum. Şimdilik bu kadarı yetiyor bana. Hem zaten tüm bu iltifatları ederken bile konuşmasında bir resmiyet, bir öğretmen tavrı vardı.

Babam yarın akşam için bir ahbabının yemek davetini haber verdi. Annem kendi evinin dışında yemek yemekten hiç hazzetmediği için biraz yakındı ama babam ısrar edince kıramadı. Annemin bu tür davetlere pek istekli olmayışının asıl nedeni, ahbaplarının da babam gibi haremlik selamlık olmadan aynı masada kadın erkek oturmalarıydı. Annem baba evinde, kadınlarla erkeklerin aynı masada yemek yediklerini görmemişti. Gençlik yılları Avrupa ülkelerinde geçen, Garplı yaşam tarzını benimsemiş babamla evlendikten sonra da alışkanlıklarını değiştirmek ona zor gelmişti.

Akşam yemeğinden sonra odama çekildim. Yazı masamın başına oturup yazdığım şiirin bazı mısralarını değiştirdim. Dışarıda gök yarılmışçasına şiddetli bir sağanak boşaldı. Deniz, bu sağanağın altında ihtişamlı, siyah bir bayrak gibi dalgalanıyordu.

Acaba Aret şu anda ne yapıyor? O da odasının penceresinden yağmuru mu izliyor? Ne düşünüyor? Belki de piyano çalıyordur. Narin parmakları tuşların üzerine incitmeden konup kalkıyordur. Gözlerini yumup sırtını kamburlaştırıyordur. Yanına usulca sokulup soluğunu duymak, aklından ne geçirdiğini bilebilmek isterdim. Ama buna imkân yok! Yanına sokulmak şöyle dursun evini bile bilmiyorum biçare bendeniz.

Annem bugün izdivacıma talip olan birinden bahsetti. Adı Cevat'mış. Kapalıçarşı'da İç Bedesten'de dükkânı varmış. Zengin bir ailenin oğluymuş. Bir yakınlarıyla haber göndermişler. Ben her zamanki gibi olmaz diyerek kestirip atınca annem üzülüp surat astı. Evlenme yaşımın çoktan geçtiğini, eğer böyle giderse evlenip yuva kuramayacağımı söyledi. Beni başından atmak mı istediğini sorup yumuşatmaya çalıştıysam da o, konuşmalarında oldukça ciddiydi. Annemle aramızda sık sık bu konunun açılmasını hiç istemiyorum aslında. Babam, ancak rızam olursa evliliğimin mümkün olduğunu söylüyor. Onun söylediklerinden güç alıyorum ben de. Çevremdeki genç kızlara göre o kadar şanslıyım ki. Birçoğu rızası alınmadan evlendiriliyor.

Elbise dolabımı açıp yarın akşamki yemek davetinde giyeceğim elbiseye karar vereyim dedim. Aman Allahım! Bu bendeki nasıl bir kararsızlıktır böyle. Onca elbisenin, gömleğin, eteğin içinde bir tanesine elim gitmedi. En iyisi bu işi yarına bırakmak, deyip vazgeçtim. Yazmayı bitirince yatağıma girip yağmurun sesini dinleyerek uyuyacağım.

Açılmamış Mektuplar

Cağaloğlu'ndaki, derginin bulunduğu çok katlı binanın önüne geldiğinde hem heyecandan, hem de sıcaktan terlemiş, nefes nefese kalmıştı. Caddenin karşısında bir süre dikilip beklerken bir yandan da neyle karşılaşacağını bilememenin gerginliğini yaşıyordu. Bir iki kez geri dönmeyi düşündüyse de son anda vazgeçti. Nefesi düzelince caddenin karşısına geçip binanın içine girdi. Giriş kattaki tabelalardan, derginin üçüncü katta olduğunu öğrendi. Asansörden çıkınca derin bir nefes alıp zile bastı.

"Buyurun?" dedi kapıyı açan genç kız. Hayal kısa bir tereddütten sonra kendini topladı.

"Derginin editörüyle görüşecektim müsaitse" diyebildi.

"Randevunuz var mıydı?" dedi genç kız. Hayal açısı gittikçe daralan kapının birazdan yüzüne kapanmasını bekliyordu.

"Yoktu, çok kısa görüşecektim" dedi kendinden emin bir tavırla. Açı genişledi ve nihayet açıldı.

"Buyurun, şurada oturun, bir sorayım, müsaitse alırım" dedi kapının önünden çekilip yol açarken. Sekreter, masasının önündeki sandalyeyi işaret etmişti. Hayal geçip oturdu. Hemen karşıdaki odada iki masa vardı. Dosyalara gömülmüş biri genç, biri orta yaşlı iki kişi harıl harıl çalışıyorlardı. Sekreter kapıdan çıktığında Hayal heyecanının doruğundaydı.

"Buyurun, geçebilirsiniz" diye yol gösterirken kızın yüzüne yırtılmaya benzeyen, tuhaf bir gülüş yayıldı. Elinde tuttuğu şeffaf dosyayı iyice sıkarak kapısı kapalı diğer odaya girdi.

Masasına yayılı kâğıtları okumakla meşgul olan editör başını kaldırıp okuma gözlüğünün üzerinden daha önce yüzlerce kez aynı şekilde bakmanın alışkanlığıyla baktı Hayal'e.

"Buyurun, ne istemiştiniz?" dedi gönülsüzce masasının önündeki deri koltuğu işaret ederek.

Hayal çekinerek koltuğun ucuna geçip oturdu. Önündeki sehpanın üzeri dergilerle, dosya kâğıtlarıyla, gazetelerle doluydu. Editör, masanın üzerindeki bir iki şeyi düzeltip arkasına yaslandı. Yüzü ciddi ve soğuktu. Okuma gözlüğünü çıkarıp siyah dikdörtgen çerçeveli gözlüğünü taktı.

"Daha önce iki öykümü hem e-posta adresinize, hem de mektupla gönderdim ama bir yanıt alamadım. Bu sefer öykümü kendim getirmek istedim" dedi Hayal bir çırpıda. Adamın bakışları daha uzun bir konuşma beklermiş gibi havada asılı kaldı.

"Hatırlayamadım ama mektupları sekretere sorabilirsiniz çıkarken" diyerek Hayal'in elindeki dosyaya uzandı. Şeffaf dosyanın içindeki kâğıtları çıkarıp yeniden okuma gözlüğünü taktı. Hayal, yüzündeki herhangi bir değişikliği görmek için gözlerini kırpmadan, nefesini tutarak editöre bakıyordu. Editör sayfaları hızla çevirdi. Sonra tekrar ilk sayfaya döndü. Hayal, editörün öyküsünü okumaya başlayacağı anı bekliyordu. Hemen oracıkta okuyacağını hiç düşünmemişti oysa. Gözlüğünün dikdörtgen çerçevesini iki parmağıyla tutup geriye doğru iterken sayfaları yeniden çevirdi, tekrar başa döndü ve elindeki kâğıtları Hayal'e uzattı.

"Çok çalışmalısınız küçükhanım" dedi bir an önce işine devam etmek isteyen sabırsız bir bakışla bakarak. Hayal ne yapacağını bilememenin şaşkınlığıyla etrafına bakındı. Hızla yere çakılıp darmadağın olan bir nesne aradı. Etrafta öyle bir şey yoktu. Beceriksizce elini uzattı.

"Güle güle" dedi editör, Hayal daha odadan çıkmadan çoktan önündeki kâğıtlara gömülmüştü bile.

Odadan çıktığında Hayal'in yüzüne kan hücum etmişti. Sekreter kız bilgisayar ekranının içine girecekmiş gibi duruyordu. Hayal'e kısa bir bakış fırlatıp tekrar ekrana döndü.

"Gönderdiğim postaları geri almam mümkün mü acaba?" dedi çatallaşan sesiyle. İhanete uğramış bir âşığın yapacağı gibi ilk önce mektuplarının peşine düşmüştü o da. Sekreter gözlerini ekrandan ayırmadan eliyle yan tarafı işaret ederek,

"Şu sepete bakabilirsiniz" dedi. Hayal kendi işini kendi yapacağı için memnundu. Büyükçe bir sepet gelen postalarla doluydu. Gönderdiği mektupların neden burada durduğunu anlamamıştı. Sepeti rastgele karıştırmaya başladı. Herhalde yanlış anlamış olmalılardı.

"Ben postaları yeni göndermedim, iki üç ay oluyor" dedi. Cevap gelmeyince aramaya devam etti. Siyah dolmakalemle yazdığı elyazısını tanıdı. Gönderdiği ilk mektuptu. Açılmamıştı. Etine çelikten bir iğnenin batıp çıktığını sandı. Günlerce, haftalarca kısa da olsa bir yanıt beklediği mektup açılmamış olarak duruyordu. Mektup yığınını karıştırırken diğer mektubunu da buldu. O da açılmamış olarak, geldiği gibi duruyordu. "Ne yani" diye düşündü, e-postayla bile birkaç satır yazıp 'gönder' butonuna basamayanlar, kâğıt kalem alıp cevap mı yazacaklardı bir de. Mektuplarını alıp sekretere iyi günler bile dilemeden koşar gibi çıktı.

Merdivenleri ikişer üçer atlayarak inip caddeye çıktığında, gözlerinde biriken damlalar önünü görmesini engelliyordu. Biraz ileride, yol kıyısındaki banklardan birine oturup gözyaşlarını sakınmadan akıttı. Elindeki açılmamış iki zarfa ve bir dakikadan daha az bir sürede "olmadığına" karar verilen hikâyesine baktı. Geceler boyu yazmak için uğraştığı hikâyesine. Bir sınırda olduğunu hissetti. Ya devam edecekti ya da elindekileri yırtıp küçük parçalara ayırdıktan sonra rüzgârın insafına bırakacak, bir daha da odasındaki masanın başına geçmeyecekti. Birden kulaklarına uğultu gibi dolan o sesi duydu:

"Herkes yazmamam için elinden gelen her şeyi yaptığı için yazıyorum."

Bir kadın yazar, aynen böyle diyordu.

Ya şu an hissettikleri? Kendisi için o kadar değerli olan hikâyesinin bir başkası tarafından önemsiz, değersiz bir kâğıt parçası olarak görülmesi, özensizce geçiştirilmesi, aylarca yanıt beklediği açılmamış zarfları...

İçinde büyük bir boşluk duydu. Islak yanaklarını elinin tersiyle kurulayıp evin yolunu tuttu.

"Eğer bırakırsan, kalemi bir daha eline almazsın" dedi Nurperi masanın üzerindeki açılmamış zarflara bakarken.

"Ama yazdığım şeyin bu kadar değersiz sayılmasına katlanamam" dedi Hayal uzandığı yerden.

"Aslında önemli olan yazdıkların değil, yazarken hissettiklerin" dedi kadın ona bakarken. "Yazarken kendini iyi hissediyorsan başkalarının yazdıklarını nasıl buldukları önemli mi?"

Hayal, içini rahatlatan bir şey öğrenmenin şaşkınlığıyla "Sahi mi?" dedi.

"Sahi" dedi kadın. "Yazmayı seviyorsan başkalarının fikirlerini alıp çöpe atabilirsin. Ama başkaları için yazıyorsan herkesi tek tek memnun etmen gerekecek. Oysa böyle bir şey mümkün değil" dedi yüzünü buruşturarak.

Rahatlamıştı.

Yavaşça, aşağıya düşer gibi uykunun kollarına bıraktı kendini.

Sekiz

20 Kasım 1914

Yemek davetinden biraz önce döndük, ben de doğruca odama çıkıp üzerimi değiştirmeden yazı masamın başına oturdum. Bir an evvel yazmak ihtiyacındayım. Yazınca birisiyle dertleşmiş gibi hissediyorum kendimi, rahatlıyorum. Birkaç gün yazmasam sıkıntı içime çörekleniyor. Bugün olanları da sırasıyla yazacağım.

Öğlene kadar odamda oyalanıp kitap okudum. Güneş yüzünü uzun süredir ilk kez uzun uzun gösterdi. Odamın içine kadar giren sabah ışıkları sanki içime doluyordu. Öğleden sonra kütüphanede Mösyö Pier ile iki saat Fransızca çalıştık. Artık Fransızca kitapları rahatlık-

la okuyup anlayabiliyorum. Kütüphanedeki Fransızca romanlar çok iyi birer kaynak benim için. Babam her yeni lisanın insanın ufkunu genişlettiğini söylüyor. Mösyö Pier fazlasıyla somurtkan ve yaşlı bir adam ama iyi bir Fransızca hocası. Babama benim kolay öğrenen, yetenekli bir talebe olduğumu söylemiş.

Dersten sonra annemle salonda oturup Endam'ın yaptığı çöreklerden yedik. Annem artık unun bile zor bulunduğunu söylüyor. Biz alabilecek durumdayız ama Allah fakire fukaraya yardım etsin bu pahalılıkta, diyor sürekli. Kanaviçede fevkalade bir kır manzarasında, kuzuların arasında duran güzel bir köylü kızı tablosuna başladım, onu işledim bir süre. Annem yine izdivaç meselesini açmaya çalıştıysa da ben konuyu değiştirdim.

Yemek davetine gittiğimiz evin sahipleri Mustafa Selim Bey ve eşi bizi çok sıcak karşıladılar. Benim yaşlarımdaki kızları Nihal ve büyük oğulları Ali Cevdet, sıkılacağımı sandığım davetin sürpriz kişileri oldular. Nihal konuşkan, neşeli bir kız. Kitaplarla ve müzikle çok alakalı olmasa da insan onunla konuşacak bir sürü konu bulabiliyor. Kumral, uzun boylu, dikkati üzerine çekecek kadar güzel. Üstelik giyimi de pek zevkli. Ali Cevdet subay. Ne yalan söyleyeyim oldukça da yakışıklı. Nihal gibi o da kumral, uzun boylu. İki kardeş ne çok benziyorlar birbirlerine. Anne babalarımızı salonda bırakıp daha küçük bir odada içtik çaylarımızı. Ali Cevdet müzikle ve edebiyatla daha ilgili. Bir dönem Viyana'da bulunmuş ve o sıra sık sık konserlere gitmiş.

Nihal bir ara bana evlilik hakkındaki düşüncelerimi sordu. Ben de evleneceğim kişiyi tanımak isteyeceğimi, tanımadan bir insanla evlenmenin delilik olduğunu söyledim. O sırada Ali Cevdet'le bakıştıklarını fark ettim.

Ne kadar safmışım! Tabii ki her şey bir tertipti. Bu akşamki yemek, Nihal'in yakınlığı, bizim ayrı odaya geçmemiz. O an başımdan aşağıya kaynar sular döküldü sanki. Kendimi kandırılmış hissettim. Arkadaşlık duyguları beslediğim bu iki insanın benimle neden bu kadar alakadar olduklarını anlıyordum şimdi. Ali Cevdet bakışlarını üzerimden ayırmazken, evlenmeyi düşündüğü kızı inceliyordu demek. O an oradan kaçmak, o insanlardan kurtulmak istedim. Bir oyunun her şeyden habersiz saf oyuncusuydum. Bir süre sessizce oturduk. Benim rahatsızlık duyduğumu hissetmiş olmalılar ki onlar da hiç konuşmadılar. Sonra salona geçmek istediğimi söyledim. Akşamın geri kalanı somurtarak ve sıkıntı içinde geçti. Asıl canımı sıkan ise, babamın tüm bunlardan haberinin olduğu düşüncesiydi. Bundan emin olamazdım. Ona sormam da münasip olmazdı. Ama annemin haberinin olmadığını biliyordum. Oysa şimdi her şey apaçık ortadaydı işte. Bendeki değişikliği herkes fark etmişti. Bu yüzden sohbet çok uzatılmadı. Eve gelene kadar annemle ve babamla bir tek kelime konuşmadım.

Kendimi değersiz, bakılıp beğenilecek bir eşya gibi hissettirdiler bana! Şimdi yatağa uzanmak, tüm bunları unutmak, sadece ama sadece Aret'i düşünmek, onun hayaliyle uykuya dalmak istiyorum. Mübeccel Hanım ne kadar da haklıymış söylediklerinde. Biz kadınların kaderi başkalarının iki dudağının arasında asılı duruyormuş.

Ama ben bu kaderi kabullenmeyeceğim.

Yeni Bir Umut

Ayperi'nin yeni çıkan kitabını okurken, yazarın sesi içindeki hiç dokunulmamış acılarına dokunuyor, keşfedilmemiş adalarına ulaşıyordu. Yazar, ülkedeki politik olaylar hakkındaki düşüncelerini cesurca açıklamaktan çekinmezdi. Bu yüzden birçok kez soruşturma geçirmiş, mahkemelerin kapısını aşındırmıştı. Her zaman ezilen, dışlanan insanlardan yana koyardı tavrını. Romanlarına da bu politik dil nüfuz etmişti. Ama bunu yaparken insanın iç dünyasını, duygularını incelikli bir dille yazardı. Babası da severek okurdu Ayperi'yi. Zaten ilk babası vermişti okuması için.

Her kitabını merakla okurken, kendi iç dünyasını keşfe çıkmış gibi hissediyordu Hayal her defasında. Kelimelerden oluşan insan suretinde bir ruh sessizce içine

giriyor, bedeninden kesilip kendini bütünlemiş ikizi gibi duruyordu omuz başında.

"Bir gün ben de okuyanın içine böylesine nüfuz edecek romanlar yazabilir miyim?" diye düşünmeden edemiyordu.

Bir zamanlar onun da yazmaya kendisi gibi yeni başlamış olduğunu, kim bilir neler yaşamış olabileceğini düşündü. Bu düşünce biraz daha yakınlaştırdı Ayperi'yi Hayal'e. O da başka yazarlara hayran olmuş, belki içer gibi okumuştu kitaplarını, kim bilir. Belki onlarla tanışmak için olmadık yollar denemişti. O da sabahlara kadar beyaz kâğıtların üzerine eğilmişti. Tüm bunları düşündükçe, yazarın yakınında bir kader ortağı olduğunu hissediyordu. Bir an onunla görüşmek, konuşmak isteğiyle dolup taştı. Ruhuna hitap eden böylesine incelikli bir yazarla sohbet etmenin kendisine çok iyi geleceğini düşündü. İnternetteki web sitesine kendisini tanıtan mesaj yazıp, müsait olduğu bir zaman kendisiyle sohbet edip edemeyeceğini sordu.

Babası Ali Cevdet Ankara'da bir dekorasyon işi almıştı ve çok yoğundu. Sık sık gidip gelmesi gerekiyordu. Hayal, koca yaz tatili boyunca çok az kalabilmişti babasında. Yine aynı konuyu, birlikte kalma meselesini konuşmuşlardı. Babasıyla vakit geçirmeyi sevse de bu fikre pek sıcak bakmıyordu. Şu an ihtiyarlarla babası arasındaki tek bağ kendisiydi. Eğer babasında kalmaya başlarsa iki ihtiyarın yıkılacağını, yalnızlığın onları iyice çökerteceğini biliyordu. Hayatlarından sildikleri tek oğullarının yokluğunu torunlarıyla doldurmuşlardı ve torunlarının yokluğunu telafi edebilecekleri hiçbir şeyleri yoktu. Üstelik Hayal'in babasıyla görüşmesine hiçbir

zaman karışmamışlardı. Böyle devam etmesi için babasını bir süreliğine daha ikna edebilmişti.

Ali Cevdet ve Sinan ayrılmışlardı. Hayal ikisinin birbirine ne kadar âşık olduklarının en yakın tanığıydı. Kendisi de Sinan'la iyi vakit geçirirdi. Bazen resim çalıştırırdı Hayal'i. Sabırlı ve iyi bir öğreticiydi.

"Sende iş var, çalışırsan ve istersen ressam olursun Hayalet" derdi. Hayal ona sitemle bakınca:

"Kızım, hayalet gibi sesiz ve soluk dolanıyorsun ortalıkta. Canlan biraz!" deyip gülerdi. Çok yakışıklıydı, espriliydi. Kızların peşini bırakmamasından yakınıp duruyordu. Annesiyle çok büyük problemleri olduğunu söylüyordu. Annesiyle babası ayrılmışlardı. Babası başka bir evlilik yapmıştı. Annesi bir üniversitede profesördü.

"Annem fakültedeki arkadaşlarına eşcinsel bir oğlunun olduğunu söylemeye utanıyor" demişti bir keresinde. Ama annesi ve babasıyla yaşadığı problemler bu kadar değildi.

"Birbirinden nefret eden annemle babam, konu benim eşcinselliğim olunca nasıl da tek vücut oluyorlar inanılır gibi değil" derdi.

Babasının bir zamanlar yaşadığı benzer şeyleri şimdi Sinan'ın yaşadığını anlıyordu Hayal. Üzülüyordu. İki erkeğin aşkını algılayıp kabullenmesi hayli zaman alan, zor bir süreç olmuştu ama kendi yaşıtı birçok gencin sahip olmadığı bir yaşam deneyimine sahip olduğunu düşünüyordu.

"Yok, bu ülkede yaşamamak lazım. Çekip gitmeli buralardan. Homofobi canavarının el uzatamayacağı bir yerlere gitmeli" diyordu Sinan sık sık. Hayal bir gece, babasıyla Sinan'ın tartıştığını duymuştu.

"İdare ederek götüremezsin Sinan. Sen idare etmeye çalıştıkça annen, baban, yakınların üzerine gelecekler. Zayıf olduğun anı kollayacaklar" diyordu babası.

"Baş edecek gücüm kalmadı. Yoruldum. Seni seçersem ailemi ömür boyu kaybedeceğim. Ailemi seçersem seni kaybedeceğim. Bu kadar boktan bir seçime zorlanmam haksızlık!" diye ağladığını duymuştu Sinan'ın.

"Ben acı çekmedim mi? Üstelik bana seçim yapma şansı bile tanınmadı. Ne olup bittiğini anlamadan bir de baktım bir kadınla aynı yataktayım. İki yıl kendime yabancılaşarak yaşadım. Ama sonunda ne oldu bak!" demişti babası öfkeli bir sesle.

"Benim durumumun ne kadar zor olduğunu görmüyor musun? Üniversiteye giden koca kızım var ve ben hâlâ her şeyle mücadele etmek zorundayım" diye devam etmişti.

Sinan'la ayrılıklarının ardından babasındaki değişimi üzüntüyle gözlemişti Hayal. Gözlerinin ışığı azalmıştı. Her akşam içtiği bir kadeh şarap üçe, dörde çıkmıştı. Zayıflamıştı. Ev dağınıktı. Mutfakta yemek pişmiyordu, gittiğinde yemeği dışarıdan isteyip yiyorlardı. Belki de babası sırf bu yüzden kabul etmişti Ankara'daki işi. Kafasını dağıtmak, ortam değiştirmek istiyordu. Hayal, çok istese de babasına destek olamadığını hissediyordu. Babası onunla içinde olup bitenleri konuşmuyordu. Belki de anlamayacağını düşünüyordu ya da kızını kendi sorunlarıyla bunaltmak istemiyordu. Aralarında aşamadıkları bir sınır vardı son zamanlarda. Görüştüklerinde Emre'yi bile sormamıştı babası. Hayal, benim anlatmamı bekliyordur, diyerek uygun bir zaman kolluyordu. Babasının bir an evvel toparlanmasını, eski haline dönmesini umuyordu. Her şeyi zamana bı-

rakmak en iyisi belki de diye düşünüyordu, sağaltıp yenileyen zamana...

Yaz ortasında, Emre ailesiyle tekrar Bodrum'daki yazlığa dönmeden önce birkaç kez daha buluştular. Kısacık sarılıp öpüşmenin anısı gizliydi sanki bakışlarında. Onu düşündüğünde içinde sıcak bir ateş topunun gezindiğini hissediyordu. Tüm gün hiç yorulmadan geziyorlar, vapurlardan inip tramvaylara biniyorlar, sokak aralarındaki küçük, karanlık barlarda öpüşüyorlardı. Artık her yerde el ele dolaşıyorlardı. Hayal gittikçe ayaklarının yerden kesildiğini hissediyordu.

Emre'yle olan farklılıklarının gözünde önemsizleşmeye başladığını fark ediyordu. Babasının aşk için söyledikleri kulaklarında çınlıyordu sürekli.

Dokuz

3 Aralık 1914

Bugün öyle bir şey oldu ki, yazarken bile kalbim heyecanla çarpıp beni soluksuz bırakıyor. Ufak tefek bazı şeyler almak için Endam'la Pera'ya gittik. Bir iki kumaşçıya uğradık. Sipariş ettiğim küpenin yapılıp yapılmadığını sormak için kuyumcuya girecektik ki Aret'le karşılaştık. Bizi görünce büyük bir ilgiyle selamlayıp halimizi hatırımızı sordu. Eğer istersek iki hanımefendiye Markiz'de sıcak birer salep ısmarlamaktan memnun olacağını bildirdi. Ben heyecandan tutulmuştum. Endam çarşıda biraz işinin olduğunu, eğer istersem benim oturabileceğimi, sonra buluşup birlikte eve gidebileceğimizi söyledi. O an Endam'ın Aret'e karşı hissettiklerimi anla-

mış olabileceğini düşündüm. Bu kızın bu kadar anlayışlı olması beni o kadar memnun ediyor ki! Aret'in davetini kabul ettim. Endam'a da işini bitirince gelip beni Markiz'den almasını tembihledim.

Soğuk kış ayazı yüzlerimizi tokatlarken, cadde boyunca yürümeye başladık. İlk kez onunla yan yana yürüyordum. Daha doğrusu ilk kez yabancı bir erkekle sokakta yan yanaydım. Bu benim yaşımdaki bir genç kız için pek alışıldık bir durum değil ne de olsa. İkimiz de susuyorduk. Aret'in de heyecanlı olduğu gözümden kaçmadı. Hareketleri telaşlı, yüzü al aldı. Belki onun da içinde fırtınalar kopuyordu. Pastaneye girip oturduk. Hava soğuk olduğundan ortalık tenhaydı. Bu havada insanlar sıcak evlerinde olmayı tercih ederler genellikle. Ben sürekli duvardaki büyük tabloyu inceliyordum. Eski bir av tasviri yağlıboya olarak çizilmişti. Çevik tazılar, başları sarkmış narin kuşları ağızlarında sallandırıyorlardı. Avcı kıyafetli adamlar biraz daha uzakta belli belirsiz görünüyorlardı. Zavallı kuşların kırılmış kanatlarını tazıların dişleri arasında görünce hüzün çöktü içime.

Sıcak saleplerimiz geldiğinde porselen fincana uzanırken bir an eldivensiz ellerimiz birbirine değdi. Elimi, ateşe değmiş gibi öyle bir çektim ki az kalsın fincanı üzerime devirecektim. Aret'in de kızardığını fark ettim. Tam o sırada "Mübeccel Hanım güzel şiirler yazdığınızdan bahsetti" demez mi? Şaşırıp kaldım. Demek Mübeccel Hanım'ı Aret de tanıyordu. İyi de daha önce bana bundan hiç bahsetmemişti. Ben bunları düşünürken o, Mübeccel Hanım'ı uzun zamandır tanıdığını, ama benimle ilgili iki gün önce konuştuklarını söyledi.

Tüm bu konuşmalar heyecanımı biraz olsun yatıştırmıştı. O kısacık sürede öyle çok şeyden bahsettik ki ayrı-

lırken sanki Aret'i yıllardır tanıyormuşum hissine kapıldım. İlk kez konuşurken Aret'in gözlerine böyle doğrudan bakabildim. Oradan içime berrak, şifalı bir pınar aktı. Artık hislerim bana yanılmadığımı fısıldıyordu. O da bana ilgisiz değildi. Yoksa bir insanın gözleri nasıl bu kadar ışıklı bakabilir? Karşısındakinin içine nasıl bu kadar nüfuz edebilir? Ben şiir kitaplarından, romanlardan bahsettikçe şaşkınlığı ve hayranlığı artıyordu. Benim gibi genç kızların pek az bulunduğunu, yaşıtlarımın büyük kısmının çeyiz hazırlığıyla meşgul olduklarını söylediğinde ben de, aynen annem gibi konuşuyorsunuz, dedim. Uzun uzun güldük.

Eve döndükten sonra odama koşup onunla geçirdiğim anları yeniden hatırlamak için yatağıma uzanıp gözlerimi yumdum ve saatlerce öyle kaldım. İçten içe vicdan azabıyla kıvranıyordum. Dışarıda bir erkekle pastanede oturduğumu anneme ve babama söyleyecek cesaretim yok. Hele hele bu erkeğin piyano hocam olduğunu söylemeye...

Allah'ım, Aret'e deliler gibi âşığım ve bunu itiraf edebildiğim tek kişi kendimden başkası değil. Bu günlüğün sayfaları olmasaydı kiminle dertleşirdim bilmiyorum?

Yıkılan Kule

Fazilet Hanım kışın kendini iyice mutfağa kapatmıştı. "Burası iyi ısınıyor, televizyonum da var, daha ne isterim" diyordu. Yemek yapmadığı ya da bulaşık yıkamadığı zamanlarda diz battaniyesini örtüp sandalyeye oturuyor, acayip sorunları olan kadınların konuştuğu programları izliyordu. Bu kadınlar başka bir gezegenden gelmiş gibi davranışlar sergileyip Fazilet Hanım'a "Tövbe tövbe" dedirtecek kadar özel sırlarını döküp saçıyorlardı ortalığa. Aldatılan kadınlar, kocalarından dayak dahil her türlü şiddeti görenler, tecavüze uğrayanlar, evlilik dışı hamile kalanlar, doğurup bebeklerini oraya buraya bırakanlar, baba baskısından bıkıp evden kaçan yeniyetmeler, töre baskısından kaçıp sığınma evine sığınan kadınlar, daha neler neler vardı bu programlarda.

Fazilet Hanım "Allah beterinden saklasın" kabilinden şeyler izleyip kendi sorununu bir nebze olsun katlanılabilir kılmaya çabalıyordu içten içe. Bazen bir sabah programını açıp saatlerce ne izlediğini bilmeden televizyona baktığı da oluyordu. O saatler boyunca ne düşündüğünü kendisi bile hatırlamıyordu çoğu zaman.

Arif Bey günün yarısını kütüphanedeki masasının başında, elinde büyüteç, sayfa sayfa kitap inceleyerek, kalan yarısını da sahaf arkadaşlarının uğradığı kıraathanede yarı uyur, yarı uyanık geçiriyordu. "Oğlandan sonra iyice kitaplara düştü. O da öyle unutmaya çalışıyor" diyordu Fazilet Hanım kendi kendine. Günler bozuk bir saat gibi takılı kalmış, olduğu yerde sayıyordu.

Bahçe, balodan dönen yorgun bir prenses gibi bir anda yeşil giysisini çıkarıp atıvermişti çimlerin üzerine. Giysi, soğuk rüzgârlarla uçuşup dağılmış, oradan oraya savrulmuş, çürüyüp koyu bir renk alarak bahçenin her yanını kaplamıştı. Bahar gelene kadar dönüp bakmazdı kimse bahçeye artık. Yol boyunca iki taraflı uzanan fuller şimdi sadece birer çalılıktı. Çarkıfelek, yazın sergilediği şatafatlı hayattan sonra halinden utanarak çıplak dallarını duvarın omzuna atmıştı. Ortancaların kuru çiçekleri dallarının üzerindeydi hâlâ. Kargalarla, yolunu kaybeden martılar uçuşuyordu bahçede.

Her kış başında orası burası yamanan, çatısı aktarılan, çürük tahtaları değiştirilen konak, dizlerini tutarak yürüyen dermansız bir ihtiyardan farksızdı. Fazilet Hanım "Bu kış üzerimize yıkılır, gör bak" derdi Arif Bey'e. Kocası serinkanlılıkla "Bir şey olmaz hanım korkma. O da eski toprak bizim gibi" der, gülerdi. Fazilet Hanım söylenir, eskiliğinden yakınırdı ama içten içe de vazgeçemezdi konaktan.

Hayal, elektrik sobasıyla ısınan odasını kışın daha çok severdi. Çalışmaktan yorulduğu zamanlarda babaannesinin ördüğü yün şalı omuzlarına atıp pencerenin önündeki sandalyeye oturur, dizlerini pencerenin pervazına dayardı. Böyle anlarda yalnızlığını severdi. Bir başınalığın o dayanılmaz hafifliğini duyardı içinde. Akıp giden hayatın bir yerindeydi, küçük, gizli bir köşesinde. Görünmeden izleyebilmenin zevkiyle bakardı önünden sessizce akan görüntülere. Yağmurlu havalarda iyice kararan gri deniz, derinlikleri hatırlatırdı hep ona. Yanıltıcı yüzeyin altında yatan koskoca bir evreni...

Ve yazmak da şu deniz gibi, diye düşünürdü. Derinlere indikçe bilinmez ve yazılası bir dünya vardı.

Babasının Sinan'dan ayrıldıktan sonra düzelemediğini hissediyordu. Sesi telefonda yorgun ya da sitemli geliyordu Hayal'e.

"Kışın çok gidip gelemeyeceğim canım, o yüzden bir süre burada kalmam gerekiyor. Ama işi bitirip dönünce bu ayrılığın acısını çıkarırız" demişti en son telefon konuşmalarında. Ama Hayal babasının kendinden ve hayattan gittikçe koptuğunu, yüzünü başka, karanlık bir dünyaya çevirdiğini hissediyordu. Sesindeki sevinç tınısını duymaya çalışıyordu her defasında.

"Yılbaşını birlikte geçirelim baba. Bir günlüğüne gel" demişti Hayal ilk defa babasını sıkboğaz ederek. Ali Cevdet yutkunup susmuş, çatallaşan sesiyle:

"Çok isterdim tatlım ama mümkün değil. Tabii ki yeni yıl hediyeni unutmayacağım" demişti sesine yalancı bir neşe katarak.

Hediye istemiyorum baba, sadece yılbaşı akşamını seninle geçirmek istiyorum. Hep yaptığımız gibi. Seninle özenle hazırladığın sofrada uzun saatler boyunca çene

çalmak istiyorum. Gecenin sonunda hediyeni merakla açıp boynuna sarılmak, şans ve iyilik dilemek istiyorum, diyebilmek isterdi babasına ama diyemedi, yutkunup,

"Peki" demekle yetindi. Peki baba, sen bilirsin, senin istediğin gibi olsun, ben neyim ki zaten, benim isteklerim niye önemli olsun ki!

Bir sabah bilgisayarını açtığında mesaj kutusuna şöyle bir mektup gelmişti:

> Sevgili Hayal,
>
> Yazdıklarını okudum, övgülerin ve içtenliğin için teşekkür ederim. Siz okurlarımdan böylesine güzel tepkiler almak beni mutlu ediyor. Benimle görüşmek, sohbet etmek istediğini yazmışsın. Bu sıralar yeni kitabımın etkinlikleri için sürekli şehir dışına çıkmam gerekiyor. O nedenle bu isteğini şimdilik üzülerek geri çevireceğim. İlerleyen zamanlarda görüşmek dileğiyle. Hoşça kal.

Ayperi'nin bu yoğunluğunda kendisine cevap yazmasının bile büyük incelik olduğunu düşünüyordu. Bir kez daha hayranlık duydu yazara. Bir gün onunla tanışıp sohbet edeceği anın hayalini kurmaya başladı.

Okulda dersler dışındaki tüm zamanını Emre'yle geçiyordu Hayal. Kampusun içindeki kafelerde bazen birlikte bazen de arkadaşlarıyla birlikte oturup sohbet ediyorlardı. Emre Hayal'le birlikte biraz daha olgunlaşıp durgunlaşmış, Hayal ise içindeki asi kızı keşfetmişti. Farkında olmadan birbirlerini dönüştürüp kendi iç dünyalarını keşfediyorlardı. Hayal saçlarını kısa kestirmiş, hafif de olsa makyaj yapmaya başlamıştı. Emre'nin hoşlandığı şeyleri yapmayı, onun beğenisini kazanmayı seviyordu. Emre de okuduğu bölümü, fizik mühendisliği,

bahane etmeksizin edebiyatla daha fazla ilgilenir olmuştu. Okuduğu kitaplar üzerine Hayal'le konuşuyorlardı. Emre'ye Gülperi Hanım'ın günlüklerinden ve kendi yazdıklarından bahsetmişti Hayal. Artık her yeni çevirdiği bölümü ve her yeni yazdığı öyküyü okuması için ona da getiriyordu. Tanıyanlar "Şunlara bak, çıkmaya başladıktan sonra ikisi de ne kadar değişti" demekten alıkoyamıyorlardı kendilerini.

On

10 Aralık 1914

Günlerim koşuşturma içinde geçiyor. Geceleri odama gelir gelmez kendimi yorgunluktan yatağa zor atıyorum. Sabah uyanınca yine aynı koşuşturmanın içindeyim.

Endam, babası hastalandığı için on günlüğüne izin isteyip memleketine gittiğinden beri evin işlerinde ve mutfakta anneme yardım ediyordum. Ama o da soğuk alıp hastalanınca tüm işleri idare etmek zorunda kaldım. Meğer tek başına her işin üstesinden gelmek ne zormuş! Çarşıdan yemeklik nevale, fırından ekmek alınacak, yemek yapılacak, ortalık temiz tutulacak. Üstelik her istediğin şeyi öyle kolay bulamıyorsun. Her şey ateş

pahası. Tüm bunların yanı sıra annemin ilaçları saatinde verilip ateşi kontrol edilecek, bir çocuk gibi ilgiyle ve şefkatle bakılacak. Elbette şikâyet etmiyorum. Annemin bana ihtiyacı var ve ben onun başucunda beklemekten hiç yorulmuyorum. Babam bugün beni öve öve bitiremedi. Her işin üstesinden geldiğimi, gözünün arkada kalmadığını söyleyip beni alnımdan öptü evden çıkarken. Bu sözleri duymak pek hoşuma gitti doğrusu. Hele de boşa iltifat etmeyi sevmeyen babamın bunları söylemesi benim için çok daha kıymetliydi.

Fransızca derslerine bir süreliğine ara verdim. Ama piyano derslerine devam ediyorum. Pastanede oturduğumuz o günden beri Aret'le birbirimize daha yakınız. Dün derste olanları anlatmadan geçemeyeceğim.

Epeyce bir süre yeni bir parçayı etüt ettik. Hava soğuktu ama güneş yüzünü göstermekten çekinmiyordu. Pencereden dolan kızıl ışıklar salonu boydan boya kaplamıştı. Sanki oda kızıl bir tülle örtülmüştü. Bedenlerimiz baştan ayağa kızıla kesmişti. Ben piyanonun başındaydım. Aret de hemen yanımdaki berjerde oturuyordu. Ünlü bir ressamın elinden çıkma bir tablo gibi kusursuz görünüyorduk. Duygularım somutlaşıp ışıltılı birer yıldız gibi kızıllığın içinde yüzüyordu. Baştan ayağa battığımız kızıl ışık ikimizi birleştirip kaderlerimizi birbirine bağlıyordu sanki. Dikkatimi piyanonun tuşlarına vermeye çalışırken aynı gayreti onun da gösterdiğini hissediyordum. Parçanın bitiminde ayağa kalkıp yanlışımı düzeltmek için eğildiğinde bedeninden yayılan sıcaklığı duydum. Yüreğim yerinden fırlayacak gibi oldu. Yanı başımda durup tekrar çalışımı izlerken ellerime değil de yüzüme bakması dikkatimden kaçmadı.

Çini sobanın yanında çaylarımızı yudumlarken şiirden ve romanlardan konuştuk. İyi bir okur olduğunu

yeni öğreniyorum. Fransızca romanları okumayı sevdiğini, hatta bana da getirebileceğini söyleyince sevinerek kabul ettim. Babamın kütüphanesindeki Fransızca romanları tekrar tekrar okumaktan bıkmıştım.

Ders bitiminde şalıma iyice sarınıp onunla bahçe kapısına kadar yürüdüm. Keskin bir soğuk vardı ama beni üşütmüyordu. Bahçe kapısında bir süre hiç konuşmadan durduk. Ne o gidebiliyordu ne de ben eve dönebiliyordum. Tuhaf bir tutulma hali yaşıyorduk. İkimiz de birbirimizden ayrılmak istemiyorduk aslında, bunun başka bir izahı olamazdı. Sonunda arkasını dönüp uzaklaşmaya başladığında, içimde aşkın coşkusuyla birkaç gün sürecek ayrılığın acısı vardı. Eve girerken annemin ikinci kattaki odasının penceresinden beni izlediğini fark ettim. Ne zamandan beri oradaydı bilmiyorum ama bir şeylerden şüphelenmiş olması ihtimalinden korktum.

Kanatlar ve Sihirli Değnek

Aralığın son günü sabah saatlerinde kar yağmaya başlamıştı. Uzun süredir özlemle beklenen karın, yılın son günündeki sürprizi heyecan yaratmıştı. Hayal öğlen saatine kadar odasında oturup kitap okumuş, yağan karı izlemişti.

Sonra da hem karda yürümek, hem de babaannesiyle dedesine birer yeni yıl hediyesi almak için Gümüşsuyu'ndan Taksim Meydanı'na çıkan dik yokuşu güçlükle tırmanmıştı. Kampusta bir gün önce kutlamışlardı yeni yılı. Milenyum yılı deniyordu ve bu yıl her yıl olduğundan daha ihtişamlıydı kutlamalar. Emre'yle birlikte bol bol bira içip dans etmişlerdi. Sonra da aldıkları hediyeleri vermişlerdi birbirlerine.

Boynunda yeşil atkı, ellerinde de dirseklerine kadar uzanan sıcacık, yumuşak yünden yeşil eldivenleri vardı. Babasının geçen yıl aldığı, dizlerine kadar inen ekose yün kaban ve siyah deri çizmeler karda rahatça yürüyebilecek kadar sıcak tutuyordu onu. Kalabalık caddeye doğru yürürken ara sıra elini burnuna götürüyor, üşüyen burnunu yün eldivenin sıcaklığıyla ısıtıyordu. Yüzüne konup hemen eriyen küçük, soğuk, kristal kanatları takip ediyordu gözleriyle. Kar, açıkta kalan saçlarına konup ıslatıyordu onları. Bu haliyle okuldan dönen küçük, sevimli bir kız çocuğundan farksızdı.

Sokaklar karnaval yerine dönmüştü. Noel Baba şapkası, mum, melek kanatları, ucunda yıldız olan sihirli değnekler, tüylü taçlar satan satıcılar doldurmuştu her yanı. Vitrinler ışıl ışıl neonlarla süslenmişti. Mağazalar hediye beğenenlerle dolup taşıyordu. Anne ve babaların, ellerinden tuttukları çocuklarını mutlu etmek için her şeyi yaptıkları belliydi. İnsanlar karla kaplı beyaz caddeye saçılmış renkli konfetiler gibiydiler. Oradan oraya uçuşurken, neşeli bir koro gibi tek bir uğultuya dönüşüyordu sesleri. Hayal, kalabalığın uğultusunda, caddenin neşesinde, renklerin cümbüşünde iyiden iyiye yalnız hissetti kendini. Birden dizlerindeki can çekildi. Öylece, karların üzerine çöküp kalacaktı neredeyse. Bu karnaval yerinin ortasında herkesin kendisine baktığını sandı. Bir tek o yalnızdı sanki. Utanılacak kadar yalnız. Çıkıp dolaşacağı kimsesi olmayan bir zavallı, bir kimsesiz. "Ah yazık!" diyecekti anneler, "annesi de babası da yok. Onu sevindirmeli bu yılbaşı arifesi." "Zavallı" diyecekti yaşıtları, "demek o kadar yalnız ki tek başına dolaşıyor." Küçük kristal beyaz kanatlar ona doğru uçacaklardı, hep ona çevireceklerdi yönlerini, hadi diyeceklerdi, şuradaki yalnız kıza uçalım...

Daha tenha olan ara sokaklara sapıp uzun uzun yürüdü. Ayak basılmamış bir adaya adım atan insanoğlu gibi heyecanla bastı henüz çiğnenmemiş kar yığınlarına.

Siyah kaba kumaştan, eprimiş paltosunun üzerine tüylü, bembeyaz kanatlar takan, elinde, ucunda büyük bir simli yıldız olan sihirli değneği tutan adamı gördü o sıra. Uzak bir geleceğe dair kehanette bulunmak için gönderilmiş, çizgi roman kahramanı gibi duran satıcıyı... İleriye doğru uzattığı ucu yıldızlı değneğiyle karı o yağdırmıştı. Her an sihri sonlandırıp kar yağışını durdurabilir, yeni ve daha ilginç sihirler deneyebilirdi. Mesela caddede yürüyenleri havalandırıp elindeki çubuk yardımıyla onları uzak, denizaşırı yerlere gönderebilirdi. En ince dalına kadar karla kaplanmış, utangaç bir gelin gibi duran şu küçük ağacı baştan ayağa çiçekle donatabilir, kelebekler uçurabilirdi etrafında. Ya da, Hayal'in mutsuzluğunu kar tozları gibi uzaklara üfürüp içini tuhaf bir sevinçle, bitmez bir enerjiyle doldurabilirdi. Evet, bunu yapabilirdi.

Hayal, ağzı kulaklarında, adama doğru yürüdü.

On Bir

18 Aralık 1914

Endam memleketinden döndü.
Annem epeyce iyileşti. Fransızca derslerine de yeniden başladım. Yarın hanımlar toplantısına gittiğimde mecmuanın yeni sayısını görmüş olacağım. O kadar heyecanlıyım ki yarını nasıl ederim diye düşünüyorum. Şiirimi mecmuanın sayfalarında hayal etmek bile fevkalade bir duygu. Bugün derste Aret'e şiirimin basılacağından bahsettim. O da pek heyecanlandı. Bana öyle tatlı tatlı baktı ki içim içime sığmaz oldu. Benimle ilgili bir konuda bunca heyecanlanması hoşuma gitti doğrusu. Allah'ım, yarın olsa da o basılı şiirimi elime bir alabilsem öyle bahtiyar olacağım ki!

Bugün akşamüzeri hiç beklemediğim bir şey oldu. Piyano dersi bitmek üzereyken Endam, Ali Cevdet Bey ve kız kardeşi Nihal Hanım'ın geldiklerini, müsaitsem görüşmek istediklerini söyledi. Bir an ne diyeceğimi şaşırdım. Böyle habersiz, vakitsiz bir zamanda gelmeleri canımı sıkmıştı. Üstelik evi nereden biliyorlardı anlayamamıştım doğrusu. Endam'a onları salona almasını söyledim. Böylece müzik dersini erken bitirmek zorunda kaldık. Aret'ten de kalıp bizimle birlikte bir şeyler içmesini rica ettim. Aslında kalmasının yakışık almayacağını, ama bir fincan çaya da hayır diyemeyeceğini söyledi. Ali Cevdet ve Nihal salona girdiklerinde tuhaf bir ürperme duydum. Yemek davetini ve o akşam duyduğum huzursuzluğu anımsadım. Annem, evine gelen kimse kanlı bıçaklı düşmanın dahi olsa kapından içeri adımını atmışsa baş tacın olmalı, der hep. Bu sebeple, olabildiğince sıcak karşılamaya çalıştım misafirlerimi. Ali Cevdet'in izin günü olduğu için kız kardeşini de alıp dolaşmaya çıkmışlar, sonra yakınlardan geçerken uğramaya karar vermişler. Ali Cevdet evi babamın tarifinden biliyormuş.

Aret'i görünce Ali Cevdet'in suratı asıldı. Müzikle ilgili ne kadar bilgisi varsa sayıp dökmeye başladı. Aret her zamanki sakin, olgun tavrıyla, gerektiği kadar konuşuyordu. Nihal'in bir ara Aret'e hayranlıkla baktığını fark ettim. Sevdiğim, çakmak çakmak kara gözleri, parlak siyah saçları ve geniş, ışıklı alnıyla her zamankinden daha yakışıklı göründü gözüme. Bir an yabancı iki kişinin yanında gizli bir kader ortaklığıyla baktık birbirimize. O bakış çok ama çok şey anlatıyordu. İçime su serpildi. İkimizin geleceğine dair umudumu yeşertti. Ali Cevdet her hareketimi en ince ayrıntısına kadar izliyordu. Gizleye-

mediği bir huzursuzluk tüm bedeninden taşıyordu adeta. Bir şeyleri sezmiş olabileceğinden şüpheleniyorum. Gerçi böylesi daha iyi olur. Bir sevdiğim olduğunu bilirse benden umudunu keser hiç değilse.

Aret gitmek için kalktığında ben de kalkıp onu kapıya kadar geçirdim. Vedalaşırken yine baktı bana. O bakışlar ki hayatıma damgasını vuran birer mühür gibi sanki. Dış kapıyı açıp gözden kaybolana kadar arkasından baktım.

O gittikten sonra misafirlerim bir süre daha kaldılar. Annem misafirlere "hoş geldiniz" demek için uğrayıp kısa bir süre bizimle oturdu. Bana, yüzümde bir yerde gizli bir umut ışığı arar gibi baktı. Ali Cevdet'in niyetini öğrenmişti anlaşılan. Nihal yine esprileriyle bizi güldürdü. Aret'in gidişiyle Ali Cevdet rahatlayıp daha normal davranmaya başladı. Ben Nihal'le konuşurken gözlerini kırpmadan beni izlediğini fark edebiliyordum. Benimle ilgili evlilik hayalleri kuruyorsa eğer, onun adına üzülüyordum doğrusu. Hiç kimseyi bedbaht etmek istemem. Umarım bir an önce gerçeği fark eder de kendi yolunu çizer.

Şimdi bile gözlerimi kapattığımda sevdiğimin bana baktığını görüyorum. O bakışlar içimi serin ve yıldızlı bir yaz gecesi gibi dolduruyor...

Yılbaşı Gecesi

"Bir paket geldi sana" dedi Fazilet Hanım bir yandan ıslak elini mutfak önlüğüyle kuruluyor, bir yandan da torununun omzunda sallanan beyaz kanatlara, elinde kutsal bir asa gibi tuttuğu plastikten, ucu yıldızlı değneğe bakıyordu gülerek.

"Ne o, kanat mı çıkardın?" dedi, söylediğine kendisi de inanmış gibi hayretle bakıyordu torununun omuz başlarına. Hayal, kanadının lastikli askılarını dikkatle çıkarırken, vestiyerin üzerindeki pakete bir göz attı.

İçerisi çeşit çeşit yemek, pasta, meze kokuyordu. Hayal, onca koku arasından sevdiği tarçınlı kurabiyenin bayıltan kokusunu çekip aldı. Yıllardır ilk kez dedesi ve babaannesiyle geçirecekti yılbaşını. Fazilet Hanım inceden inceye sormuştu yine. Baban niye Ankara'da kalı-

yor? Yılbaşında da mı izni yokmuş? Kaldığı yer nasılmış? Ne zaman bitecekmiş işi? Sorular her bir yerini iğneler gibi delik deşik etse de sabırla cevaplamıştı babaannesini.

Kapının önünde paltosunu silkeleyip vestiyere astıktan sonra kırmızı jelatin kâğıdına sarılı paketi, gönderenin adını okumadan, kimin gönderdiğini bilerek açmaya koyuldu. Hayal'in sevdiği mor renkli yün bir hırka çıkmıştı paketten. Bir de babasının, kartın üzerine yazılı notu: "Renkli bir yıl dilerim canım. Baban" yazılıydı kartta. Beğenmişti hırkayı Hayal. Yüzüne sürüp yumuşak sıcaklığını hissetti. Babasına ait bir koku duymayı umarak kokladı. İçinde inceden ama hiç dinmeyen bir ağrı vardı. Tuhaf bir tedirginlik ve iç sıkıntısı karışımı bu duyguyla huzursuzdu.

Fazilet Hanım'ın özenle hazırladığı sofrada akşam yemeklerini sessizce yemişlerdi. Lokmalar ağızlarında büyüse de hepsi iştahla yemiş gibi yapmışlardı. Sanki küçük bir duygu kıvılcımı her şeyi altüst edecek, oynanan oyun bozulacaktı. Televizyon bir cankurtaran gibi yetişiyordu imdatlarına. Sahte gülüşler, boyalı yüzler, çığlıklar, gereksiz heyecanlar, eve yoğun bir sis gibi çöken kederi az da olsa dağıtabiliyordu.

Arif Bey iki kadeh rakısını içmiş, televizyonun karşısındaki koltuğuna geçmişti. Ekrandaki şarkıcı adamın abartılı, pullu-payetli kıyafetine bakarken kütüphanesini, camlı dolaptaki kitaplarını, evin su sızdıran ahşap pervazlarını düşünmüyordu. Stüdyodaki izleyiciler hep birden göbek atarken, yeni yılda emekli maaşlarına gelecek zamları da düşünmüyordu. Bugün beyninin çok uzak bir noktasına itip üzerini gündelik hayatın kat kat tozuyla örttüğü, aklına geldiğinde hemen kendini kü-

tüphaneye kapattığı ya da bahçeye attığı, her seferinde acı duyarak, utanarak, kaderine lanet ederek hatırladığı şeyi düşünüyordu. Ekrandaki makyajlı adam, göbek atıp değme dansözlere taş çıkartırken, stüdyodaki kadın, erkek, çoluk, çocuk herkes oyunun ritminde akıp gidiyordu.

Oğlunu, Ali Cevdet'i düşünüyordu Arif Bey.

İçtiği iki kadeh rakı onu düşünmesine müsaade ediyordu. "Nerede hata yaptım?" diye soruyordu hiç durmadan. Nerede hata yaptım da yanlış yetiştirdim, iyi bir baba olamadım diye yoruluncaya kadar soruyordu. Nerede hata yaptığını bulamadığı yıllar boyunca sadece soru sormaya alışmıştı. Cevabını veremeyeceğini bildiği soruyu sormaktan başka bir şey gelmiyordu elinden. İnsan içine çıkamayacak kadar utandığı uzun yıllar boyunca...

Hayal, bulaşıkları yerleştirdikten sonra sepetli kadını kenara iterek buharlaşan camda koca bir oyuk açtı. Oyuktan aşağıya su damlaları yuvarlandı. Bahçe bir anda bembeyaz, kabarık, tülümsü bir kıyafet giymişti. Kararmış ahşabıyla eski ev, beyazlığın ortasında korkunç bir hayalet gibi yükseliyordu. Ful çalıları, kar çiçeklerini büyük bir dikkatle taşıyordu dallarının arasında. Çarkıfeleğin çıplak ince dalları, iskeletler gibi asılıp kalmışlardı bahçe duvarında. Hiç durmadan yağan kar tüm izleri yok ediyor, elbisenin eteklerini daha da kabartıp dokusunu pürüzsüzleştiriyordu. Arada bir çatıdan bir top kar "pat" diye kabarık eteğin üzerine düşüp küçük oyuklar açıyordu. Yukarıdan soğuk ve güçlü bir nefes hiç durmadan kar tozlarını aşağıya doğru üfürüyordu.

Kapı çaldığında milenyum yılına dakikalar kalmıştı. Kolçaklı koltukta arada bir uyuklayan, arada bir gözünü

açıp Fazilet Hanım'ın hazırladığı mezelerden atıştıran Arif Bey korkunç bir rüyadan uyanır gibi irkildi. Fazilet Hanım dizlerine battaniyesini örtmüş, ara sıra elindeki örgüyü örüp ara sıra televizyondaki görüntülere bakıyordu göz ucuyla. O da öylece donup kaldı. Elindeki örgüyü bırakmadı ama işlemeye de devam etmedi. Hayal toplanıp temizlenmiş, kolalı dantel örtüsü serilmiş yemek masasında oturmuş bir derginin sayfalarını karıştırıyordu.

Kapının çalmasıyla üçü de bir müddet donup kaldılar ama en çabuk çözülen Hayal oldu. Dış kapının açılmasıyla birlikte soğuk hava beyaz bir yılan gibi sokuldu hole. Oradan hızla geçip salona girdi. Arif Bey'i ve Fazilet Hanım'ı ürperme tuttu. Kar tozları Hayal'in etrafında uçuştu. Ali Cevdet, atkısı ve paltosu rüzgârda savrulan, uzak yoldan gelmiş pişman bir münzevi gibi duruyordu kapının dışında.

"Baba" diyebildi Hayal fısıltıyla. Ali Cevdet, soğuk dudaklarını kızının sıcaktan kızarmış yanaklarına değdirip öptü. Hayal o tanıdık, alkol kokusu karışmış güvenli kokuyu duydu, duyar duymaz ağlama isteği bir ağrı olup yerleşti boğazına.

Fazilet Hanım "Ali Cevdet!" diye öyle bir çığlık attı ki kendi sesinden korkup avucuyla ağzını sıkı sıkı kapattı. Arif Bey, bir tehlike karşısında savunmaya geçer gibi fırlayıp ayağa kalktı. Ali Cevdet odanın açık kapısında donmuş gibi durdu bir süre. Defalarca hayal etmişti bu sahneyi zihninde. Annem nasıl davranır? Babam ne yapar, nasıl bakar, konuşur mu? Cevapsız sorular günlerce zihnini yalayıp yakmıştı. Hayal, gelip odanın kapısına yaslandı. Olacaklar hakkında en ufak bir fikri yoktu. İçinde hızla büyüyen endişe, kötü huylu bir tümör gibi göğüs kafesini sıkıştırıyordu.

Ali Cevdet ellerini iki yanına sarkıtıp odanın ortasına doğru ilerledi. Bakışlarından, patlamak üzere olan bir yanardağın o tehlikeli ama kaçınılmaz sonu okunuyordu. İlk cümle, fışkıran ilk lav, saçıldı odaya.

"Sizi özledim, bu küskünlük ne zaman bitecek?" diyerek babasına baktı. Arif Bey etten yapılmış bir heykel gibi dikiliyordu ayakta.

"Çok yalnızım, size ihtiyacım var. Beni kucaklamanıza ihtiyacım var. Bitsin bu öfke artık!" dedi annesine dönüp. Fazilet Hanım hâlâ ağzını avucuyla sıkı sıkı kapatmış, çukura kaçmış küçük gözlerini kocaman açmıştı. İki kristal damla asılıydı göz pınarlarında. En ufak bir kıpırtıda yanaklarından aşağıya yuvarlanacaklardı.

"Lanetinle bu evi kirletme!" dedi Arif Bey. Kelimeler buz kırıkları gibi döküldü odanın ortasına.

"Rahmetli dedenin adını kirlettiğin yetmedi mi?" diye devam etti.

"Babam böyle bir torunu olduğu için mezarında rahat yatamıyor. Her gece gelip boğazımı sıkıyor. Dedenin madalyalarını çöpe at diye bağırıyor!" Sesi geçilmeyecek kadar öfkeli bir nehir olmuş akıyordu. En ufak bir yavaşlama, durulma belirtisi sezilmiyordu.

Fazilet Hanım mıhlanmış gibi dikilirken, gövdesinden ayrılan bir kadın koşup oğluna sarılmış, öpmüş, kokusunu içine çekmişti. Sonra da arkasına bakmadan kaçmış, karlı gecede kim bilir nereye gitmişti.

"Bir anne baba evladını nasıl lanetli görür?" derken gözyaşları yanaklarını ıslatıyordu Ali Cevdet'in. Alkol kokulu nefesi annesinin yüzüne çarptı. Fazilet Hanım elini yavaşça çekti ağzından. Çeker çekmez de iki kristal damla süzülüp düştü. Ardından diğerleri.

Hayal, boğazındaki ağrıyla boğuşuyordu dakikalardır. Nefes alamayacak kadar sıkıştırıyordu ağrı. Babası-

nın duyduğu yalnızlığı içinde, her bir hücresinde duyuyordu. Dedesi katılığıyla mutsuzluğunun somutlaşmış hali olarak duruyordu karşısında. O dakika, babasının evinde yaşamaya karar verdi.

"Sizin istediğiniz hayata ne kadar dayanabildiğimi biliyorsunuz. Öylesi daha mı iyiydi? Sahte ilişkiler, sahte mutluluklar. Neden beni olduğum gibi kabul etmiyorsunuz?" Boğuk sesiyle, dudağını büzüp küçük bir oğlan çocuğu gibi ağlamaya başladı Ali Cevdet. Babasını öyle görünce nefesini bıraktı Hayal. Gözyaşları sicim gibi aktı. Tek umudu babaannesiydi. "Oğlum" deseydi çözülürdü belki kördüğüm. "Ne olursan ol sen benim oğlumsun. İçimde büyüdün" deseydi belki küçük bir köprü atılırdı aralarına ama olmadı, Fazilet Hanım donup kalmıştı.

Ali Cevdet gözyaşlarını koluyla silerken düşer gibi baktı annesine. Son ana kadar bekledikten sonra, yardım gelmeyince elleri çözülüp metrelerce yükseklikten kayar gibiydi. Yavaşça arkasını döndü. Dış kapıyı çarparak çıktığında Arif Bey ölür gibi bıraktı kendini koltuğa. Fazilet Hanım avucunu yeniden ağzına bastırıp mutfağa koştu. Hayal, holde durup kapalı kapıya baktı. Kanadı ve değneği rüzgârın savurmasıyla yere düşmüştü. Melek kanadının beyaz tüyleri uçuşup oraya buraya konmuştu. O an değneğin gerçekten sihirli olmasını ne kadar çok istediğini düşündü. Tahta merdivenleri birer ikişer koşarak odasına çıktı.

Televizyonda göbek atıp eğlenen kalabalık, sunucular, şarkıcılar hep beraber geriye doğru saymaya başladılar:

Dört, üç, iki, bir...

On İki

2 Ocak 1915

Ah! Bu defter olmasaydı ben kiminle dertleşirdim bilmiyorum. Bugün hanımlar toplantısına gitmek için evden tek başıma çıktım. Annem kendisini pek iyi hissetmediğinden, Endam'a yanında kalıp ona göz kulak olmasını söyledim. Tek başıma dışarıya çıkmama ilk başta razı gelmediyse de ısrarıma dayanamadı. Meğer insanın alışmadığını yapması ne zormuş. Tek başıma sokakta yürürken bir an herkes bana bakıyor sandım. Kalın çarşafıma iyice sarınıp içinde bulunduğum müşkül vaziyetten kurtulmaya çabalıyordum.

Telaş içinde Galata'daki *Hanımlar Mecmuası*'nın bulunduğu sokağa girmek üzereydim ki bir de kimi göre-

yim, Aret hızlı adımlarla bana doğru geliyor! Olduğum yerde kalakaldım. Ne diyeceğimi bilemedim. Tesadüfler sanki bizi birleştirmek için birbirleriyle yarışıyorlardı. O da beni gördüğüne çok şaşırmış görünüyordu. Yakındaki bir evi işaret edip orada oturduğunu söyledi. Hayal ettiğim evden pek farklı değildi. Sokağa bakan cumbada bir an Aret'i görür gibi oldum. Ve hiç beklemediğim bir şey oldu. Aret beni evine, biraz dinlenip bir fincan çay içmeye davet etti. Bir an ne cevap vereceğimi bilemedim. Genç bir hanımın bekâr bir erkeğin evine gitmesi hoş karşılanmazdı. Aret'in bu daveti yapması da cesaret isterdi doğrusu. Tereddüt yaşadığım o kısa anın sonunda, yaşadığı evi görme ve onunla kısa da olsa yalnız kalma isteği baskın çıktı. Davetini kabul ettim. Zaten evden erken çıktığım için toplantıya geç kalmazdım.

Dik merdivenleri tırmanırken heyecanım da had safhaya ulaştı. Kapıyı açıp geçmem için bekledi. Salona girmeden önce yarı karanlık holde kol çantamı, eldivenlerimi ve çarşafımı çıkarıp sandalyenin üzerine koydum. Giyimim ve saç tuvaletim özenli olduğu için memnundum. Aret, pek zarif göründüğümü söyledi. Sonra birlikte aydınlık salona geçtik.

Çay hazırlamak için çıktığında odayı rahatça inceleyebildim. Her eşyanın yerini hafızama iyice kazımak istiyordum. Aret'i içinde dolaşırken hayal edebileceğim gerçek bir salon resmine sahip olacaktım nihayetinde. Bekâr bir erkeğin hanesi için oldukça düzenli bir salondu. Eşyalar eskiydi ama zevkle seçilmişlerdi. İlk göze çarpan eşya piyanoydu. Sahibinin hayatında kapladığı büyük yerin farkındaymış gibi başköşeye kurulmuştu. Yeşil kadife koltuklar oturmaktan ziyade bakılmak için yapılmış gibi duruyorlardı ve salona pek yakışmışlardı.

Yerdeki el dokuması halı başka ve uzak bir dünya gibi uzanıyordu ayaklarımın altında. Karşı duvarı boydan boya kaplayan raflar kitaplarla doluydu. Rafların hemen yanındaki köşede de küçük bir yazı masası vardı. Anlaşılan, ev küçük olduğundan kütüphaneyi de salona sığdırmak zorunda kalmıştı. Yazı masasının karşısındaki duvarda büyük boy bir aile fotoğrafı asılıydı. İki katlı, gösterişli bir konağın önünde çekilmişti. Uzun boylu, iri yapılı, sert bakışlı bir adam ve ciddi bakışlı güzel bir kadın sandalyede oturuyorlardı. İki yanlarında da ayakta Aret ve ona tıpatıp benzeyen bir genç kız duruyordu. Fotoğraf eski sayılmazdı. Aret yumuşak yüz hatlarının çekiciliğini annesinden, gözlerindeki kararlı parlaklığı da babasından almıştı anlaşılan.

Rafların önünde durup sırtı bana dönük yüzlerce kitabı rastgele incelemeye koyuldum. Birçoğu yabancı dillerdeydi. Elimi uzatıp kitaplardan birini çektim. Fransızca bir romandı. *Kamelyalı Kadın* deyiverince bir an irkildim. O kadar dalmışım ki içeriye girdiğini duymamıştım bile. "Okumanı isterim, çok beğeneceğine eminim" dedi elindeki tepsiyi sehpanın üzerine yerleştirirken. "Hem Fransızcanı geliştirmene de yardımı olur" deyince severek okuyacağımı söyledim.

Çaylarımızı yudumlarken bir an olsun sessiz kalmamak için konudan konuya atlayarak konuşuyorduk. Sanki kısa bir sessizlik olsa güçlükle bastırdığımız hislerimiz kendiliğinden dile geleceklerdi. İçimden, hanımlar toplantısına yetişmem gerektiğini tekrarlayıp duruyordum.

Ama korktuğum gibi gitme vakti gelmişti işte. Hazırlanmış çıkmak üzereydim ki uzanıp elimi tuttu. O an dünya durdu sandım. Giymek için hazırladığım eldi-

venlerimin teki yere düştü. Çıplak elimi avucunda sıktı ve ateş gibi yanan alnına götürdü. Yaralı gibi acı çeker bir hali vardı. Elim sıcak alnına değdiğinde "Ah Gülperi!" dedi. Bunu öyle bir söyleyişi vardı ki şu an yazarken bile elim titriyor, gözlerim yaşarıyor. Belki saatlerce dil döküp duygularını anlatmaya çabalasa bu kadar tesir etmezdi. "Ah!" o kadar çok anlamı barındırıyordu ki. Anlatamadığı her şeyi anlamıştım. Bir tek "Ah!" buna kâfi gelmişti. Onu öylece bırakıp merdivenleri nasıl koşarak indiğimi, sokak kapısını nasıl açıp dışarıya çıktığımı hatırlamıyorum bile. Koşar adım yürürken ellerimi ateş gibi yanan yanaklarıma bastırdım. Sanki vücudumdaki tüm kan çekilip yanaklarımda birikmişti. Eldivenimin tekinin, düştüğü yerde kaldığını o zaman fark edebildim.

Daha fazla yazamayacağım. O anları hatırlamak bile o anları yaşamak kadar tesirli üzerimde. Oysa o günle ilgili daha anlatmak istediğim o kadar çok şey var ki!

Allah'ım sen bizlere güzel bir yıl nasip eyle!

Mustafa Selim Paşa

Arif Bey o gece ve sonraki günlerde uyumadan, bir hayalet gibi gezindi evin içinde. Kaybettiği, hiçbir zaman bulamayacağı şeyi arar gibiydi. İpleri, bilinmeyen yerlere bağlı bir kuklayı andırıyordu hareketleri. Kütüphanedeki, babası Ali Cevdet'in dönemin ünlü bir ressamına yaptırdığı dedesi Mustafa Selim Paşa'ya ait yağlıboya portrenin karşısındaki koltuğa geçip saatlerce, put gibi oturdu. Dedesinin omzundaki madalyalar kanat takmış, altın rengi şahinler gibi üzerine uçuyorlardı. Madalyaların parıltısı karşısında duyduğu gurur, oğlundan dolayı duyduğu utancı bastıramıyordu. Onlar, savaş meydanlarının yıkım dolu tablolarının ardından doğan güneş gibi parlayıp cesetleri aydınlatıyorlardı. Kolları bacakları kopmuş, gözleri yuvalarından akmış, koyunla-

rında sevgililerine yazdıkları mektuplarıyla ölen askerleri gün yüzüne çıkarmak pahasına sergiliyorlardı kendi altın renklerini.

Arif Bey, dedesini hep at sırtında hayal ederdi. Koskoca bir ceset tarlasında, yine atının sırtında geziniyordu Mustafa Selim Paşa. Uzaklara bakıyordu, çok uzaklara. Çünkü böylesi durumlarda uzaklara bakmak gerekirdi. Yürek intikamla bilenirken, gözler uzaklarda bir düşman askeri görme umuduyla yırtıcı kuşlarını salardı. Meydan, talan edilmiş bir gelincik tarlası gibiydi. Kan, kızıl yapraklar gibi boyamıştı her yanı. İnlemeler yükseliyordu, derinden, ölümle yaşam arasındaki inlemeler. Onları ayıklamalıydı. Yeniden yeşertmeliydi. Ölümden dönen bir asker, bir gelincik gibi önce kızıl yapraklarını döker sonra da yaşama arzusunu, iri bir tohum gibi büyütürdü içinde. Mustafa Selim Paşa savaş meydanında büyük bir başarı kazanmanın gururuyla, dimdik duruyordu atının sırtında. Leş yiyici kuşlar, talan edilmiş tarlanın üzerinde süzülmeye başlamışlardı.

Arif Bey, dedesinin resminin karşısında günah çıkarmaya gelen bir günahkâr gibiydi.

"İyi bir baba olamadım. Oğlumu iyi yetiştiremedim. Bir sapkın oldu benim oğlum. Yürekli bir askerin torunu, zavallı bir eşcinsel oldu. Affet beni dede, affet" diye mırıldandı. Yaşlar, buruş buruş yanaklarından aşağıya süzüldü.

Üzerine kalın kapılar örtüp kilit vurduğu odadan boğuk haykırışlar yükseldi:

"Baba" diyordu ses. Çok uzaklardan, yıllar öncesinden geliyordu. Ali Cevdet'i elinden tutup okula götürdüğü ilk günden.

"Baba, elimi bırakma!" diyordu çocukses.

"Bırakma beni baba, gitme baba!"

Nasıl da huysuzlanmıştı Ali Cevdet okula başladığı gün. Ortalığı birbirine katmış, babasından ayrılmak istememişti. Öğretmeni şefkatle başını okşamıştı.

"Ne güzel bir oğlunuz var" demişti Arif Bey'e bakarak. Şimdi düşününce bile asabı bozuluyor. Niye "yakışıklı" değil de 'güzel' demişti oğluna. Özel bir sebebi yoktu. Ama yüzü gerçekten de kusursuz bir güzellikteydi Ali Cevdet'in. Doğumunu yaptıran ebe bile:

"Allah bağışlasın. Allah nazarlardan saklasın. Pek güzel bir bebek. Hemen bir kurşun döktürün" demişti düşünceli bir halde. Geç evlenip çocuk sahibi olan Arif Bey, ilgiyle ve özlemle bakmıştı oğluna. Duru, net bir güzellikti Ali Cevdet'inki. Ben buradayım. Bak. Görüyor musun beni, diyen bir güzellik. Bakanların bir daha bakacağı bir güzellik. "Güzel" denmesinde bir sakınca olmayan, meleksi bir güzellik. Büyüdükçe, tekrar tekrar bakılmak istenen bir yakışıklılığa dönüşecek olan bir güzellik.

Hayal'e baktığında da aynı biçimli burnu, uzun kirpikleri, aynı solgun meleksiliği görüyor Arif Bey. Torunu, oğlundan kalan tek teselli, tek güzel şey onun hayatında.

"Akıllı, çalışkan, terbiyeli kızım benim" dedi.

Ses yeniden çınladı kulaklarında.

Arif Bey kulaklarını elleriyle bastırdı sesi duymamak için. İyice, iyice bastırdı. Ama dışarıdan gelen sesler azalınca daha da net duydu:

"Gitme baba, bırakma beni baba!"

On Üç

3 Ocak 1915

Bugün öğleden sonra piyano dersim var. İçim içime sığmıyor. Dün günlüğe yazdıklarımı okuyunca yeniden heyecanlandım. Kalbim yerinden fırlayacak gibi oldu. Aman Allah'ım, her şey bir rüya gibi. Bir Ah'la edilen ilan-ı aşk bizimkisi. Bir ateş topu gibi yanan, parıldayan bir "Ah." Yeniden karşılaştığımızda ne olacak? Hiçbir şey olmamış gibi mi davranacağız? Yoksa iki âşık gibi mi bakacağız birbirimize? Aret dünden beri ne yaşıyor? Ne halde, çok merak ediyorum. Onu görmeyi deli gibi istiyorum. Bugün bana en kıymetli hazine gibi gelmesini bekleyeceğim. Ve bu gelişinde hiçbir şey eskisi gibi olmayacak, biliyorum.

Dün hanımlar toplantısında olanları anlatmadım daha. Kendimden geçmiş vaziyette, koşar adım oraya nasıl vardım bilmiyorum. Ben gittiğimde tüm hanımlar toplanmış mecmuanın yeni sayısı üzerinde hasbıhal ediyorlardı. Beni görünce telaşlandılar. Hasta mıyım diye sordular. Onların telaşından anladım ki durumum hiç de hayra alamet değil. Yüzümü soğuk suyla yıkayıp biraz dinlenince yavaş yavaş kendime geldim. Tam o sırada derginin yeni sayısını, şiirimin basılı olduğu sayfa açık vaziyette tutuşturdular elime. Önce yabancı gözlerle baktım sayfaya. Küçük karanlık lekeler yavaş yavaş aydınlanıp gerçek görünümlerine kavuştular. O zaman şiirin adını seçebildim: "Güz Ağacı." Geceler boyu çalışıp bitirdiğim, her bir kelimesini ezberlediğim şiirim önümde duruyordu. Belki benim gibi kaç göz daha bakacaktı şiirime. Kaç dudakta gezinecekti mısralarım. Hiç tanımadığım ellerde tutulup okunacaktı. Tarif edilmez bir mutlulukla doldu içim. Aret'in de bu sayfayı görmesini deli gibi istiyordum. O anda yeni şiirler yazmak için söz verdim kendime.

Daha çok yazmak istiyordum ama ders için hazırlanmalıyım. Kıyafetim ve saç tuvaletim özenli olsun istiyorum. Allah'ım sen bana yardım et, elim ayağıma dolanmasın. Neler olacak hiç bilmiyorum. Sadece Ah çekmek kalıyor şu anda bana, derinden bir Ah!

İkiz

Yılbaşı gecesinden sonra bir iki kez telefonda konuşmuştu Hayal babasıyla. Sesi, kalın bir örtünün ardından gelir gibiydi. Duygularını ele vermeyen, düz bir tonu vardı. Babasının sesindeki en ufak titremeyi, duraksamayı duymaya çabalamıştı boşuna.

"Ben iyiyim tatlım. O geceyi unut gitsin. Biraz fazla içmiştim sadece. Babana güven tamam mı?" demişti.

"Seninle kalmak istiyorum baba, senin yaşadığın eve taşınmak istiyorum" demişti Hayal heyecanla. Ali Cevdet döndüğünde bunu ayrıntılı konuşacaklarını, bu kararına sevindiğini söylemişti. Dönüş tarihi kesin değildi.

"Belki bahara" demişti babası. Bahar denizin ortasında, başı sisle tüllenmiş bir ada gibi görünmüştü Hayal'e.

"Derslerini ihmal etme tatlım" demişti babalık taslayan sesiyle. Babasının bu halleri hoşuna giderdi Hayal'in. Bir arkadaş gibi değil de gerçek bir baba gibi olurdu o anlarda.

Beklemekten başka çaresinin olmadığını anlamıştı. Babası da her şeyin yolunda olduğunu söylüyordu nasılsa. Sömestr tatilini de babasıyla geçiremeyecekti anlaşılan. Ona, susup kaderine razı olmak düşüyordu.

"Bazen neden yazdığımı düşünüyorum. Yani bir masanın başına oturup hiç olmamış şeyleri hayal edip yazmak, nasıl desem, tuhaf geliyor. Delirdiğimi filan düşünüyorum" dedi Hayal cıva rengi denizin üzerinde oynaşan pırıltıları takip ederek.

"Yani bana tüm bunları düşündürten şey ne, anlamıyorum" dedi kadına bakmadan.

"Bir bakıma bu senin kaderin" dedi Nurperi, masadaki yazılara göz atarken.

"Başından yapışık ikizinle doğdun" diye ekledikten sonra devam etti:

"Hikâyelerinle doğdun. Sen doğduğunda dikkatle baksalardı kulak dibinden başlayarak başının sol tarafına yapışık olan ikizini göreceklerdi" diyerek sustu. Sessizlik, soğuk bir ürperti olarak yayıldı. Odanın ortasında ayın ışığı gümüş bir para gibi açılarak büyüyordu.

"O da seninle birlikte büyüdü. Ruhunla beslendi. Sana rahat vermedi. Başının sol tarafında duyduğun tuhaf bir ağırlık, bir kurtulma isteği yarattı."

Hayal istemsizce elini başının sol tarafına götürüp koydu.

Haklı olabilir, diye düşündü. Yazmadığı zamanlardaki huzursuzluk, tuhaf kurtulma isteği ve yazdıktan

sonra duyduğu büyük mutluluk ve rahatlama buydu belki de.

"Sen yazarken o başının yanından kopup bir ışık gibi sessizce içine giriyor. Yazarken hiç yorulmaman, kollarındaki bitimsiz güç, kalbindeki aşırı istek bundan. Hikâyeni bitirdiğinde o da rahat bir nefes alıyor. Ama bir süre sonra yeniden sol yanındaki yerini alıyor. Aynı ağırlık hissi, aynı kurtulma isteği başlıyor senin için. Bu hep böyle olacak" dedikten sonra gitmek için kapıya yöneldi Nurperi.

"Yani yazmak benim seçimim değil mi?" diye hayretle sordu Hayal.

Kadın kapıda durup Hayal'e baktı. Hayal bir an onun yüzünü net olarak seçebildiğini sandı. Gözleri, ağzı, burnu, ama o kadar kısa bir andı ki görüntüleri birleştirmekte zorlandı.

"Tabii ki değil. Hiç kimse kendi seçimiyle ikiz olarak doğmaz" diyerek çıkıp gitti.

Hayal, pencerenin önünde dikilirken eli yeniden başının sol tarafına gitti, öylece kaldı.

Hikâyelerini, kısa birer mektupla, yeni bir derginin e-posta adresine göndermeye başlamıştı. Henüz ikinci mektubuna da yanıt alamamıştı.

Bir gazetenin kültür sanat sayfasında, Hayal'in de dergi ve kitap almak için sık sık uğradığı, şehrin en büyük kitapçısında Ayperi'nin kitaplarını imzalayacağı haberini okudu. Ayağına gelen bu fırsatı geri tepemezdi.

Ayperi kırmızı elbisesinin içinde, bir gül gibi güzel ve gizemliydi. Yazarın gelişiyle birlikte ortalık kalabalıklaştı, ellerindeki kitaplarla okurlar, onun oturduğu masanın önünde uzun bir kuyruk oluşturdular.

Hayal, içi heyecanla sarsılırken kalabalığın azalmasını bekledi oturduğu yerden. Ama insan kuyruğu, devasa bir yılan gibi kavisler çizerek gülün önünde gittikçe uzuyordu. Sonunda Hayal de kuyruğa girip devasa yılanın gövdesine karıştı. Yedi kişi, altı kişi, beş kişi, dört kişi, üç kişi, iki kişi, bir kişi ve:

"Merhaba" dedi kırmızı gül başını hafifçe eğerek.

"İsminiz?"

"Hayal" dedi bir mucize bekler gibi açılmış gözlerle. Ama o mucize olmadı. Eğer kalemin kitaba yazdığı "Sevgili Hayal'e En Güzel Dileklerimle" bir mucizeyse bu kesinlikle Hayal'in beklediği mucize değildi.

"Size ileti yazmıştım. Bana cevap yazmıştınız. Uygun olduğunuz bir zamanda görüşebileceğimizi söylemiştiniz" dedi Hayal derdini anlatmanın rahatlığıyla derin bir nefes alarak.

"Size cevap veren kişi asistanım olmalı. İletilerimi o cevaplar" dediğinde Ayperi, gülün dış yaprakları solup düştü sanki. Hayal, suya kapılıp uzaklaşan yaprakları gördü. Yılan huzursuzca tıslayıp kıpırdadı.

"Ah Tanrım! Asistanıma o kadar da tembih ediyorum benimle görüşmek isteyen okurlarımı mutlaka bildir diye. Umarım kırılmadınız" dedi dudaklarını büzüp kaşlarını çatarak.

"Yoo" dedi Hayal. Gözden kaybolan yaprakların arkasından bakakalmıştı.

"Size kartımı vereyim, buradan istediğiniz zaman bana ulaşabilirsiniz. Başka bir gün daha uzun sohbet edebiliriz belki" dedi arkada sabırsızlıkla kitabını imzalatmayı bekleyen okurlarından özür dileyerek.

"İsminiz?" diye devam etti.

Hayal çıkış kapısına doğru yürürken elindeki karta boş boş bakıyordu.

On Dört

3 Ocak 1915

Aret bugün derse gelmedi. Gelmediği gibi mazeret bildiren bir haber de yollamadı. O saatten beri içim içimi yiyor. Vakit gece yarısı oldu. Kafamdan öyle ihtimaller geçiyor ki, bir müddet sonra kendim dahi inanıyorum.

Kesin çok şiddetli bir hastalığa yakalandı. Yataktan kalkamayacak kadar hasta olduğuna eminim, yoksa derse neden gelmesin. En azından not yazıp haber yollayabilirdi. Bu zor bir şey değil ki canım. Yok yok, yatağında ateşler içinde yatıyordur. Ne yapmalı, nasıl etmeli de ulaşmalı, hasta yatağında bakmalı ona bilmem ki. Tüm gün Endam'ı gönderip sordurmayı düşündüm ama her

seferinde vazgeçtim. Ya evi bulamazsa? Ya evi bulup da Aret'i evde bulamazsa ya da Endam'ı gönderince Aret beni yanlış anlarsa diye türlü türlü sebepten vazgeçtim bu fikrimden. Meğer kararsızlık ne kötü bir şeymiş. Ama keşke yollasaydım, hatta kalkıp kendim gitseydim. Tüm gün böyle cehennem azabı çekmekten iyiydi.

Ya o "Ah"ı ben yanlış yorumladıysam.

Bunu düşündükçe delirecek gibi oluyorum. Ya anlık bir sıkıntının, bir buhranın neticesinde çıktıysa ağzından o "ah" ben ne yaparım? Allah'ım sen beni kötü düşüncelerin şerrinden koru. Yarın ilk iş kalkıp Aret'e gideceğim. Evet, başka türlü içim rahat etmeyecek. Fesatlık bu biliyorum ama onu hasta yatağında bulursam sevineceğim. Tabii onu bir an önce sıhhatine kavuşturmak da boynumun borcu.

Yok, daha fazla yazamayacağım, Aret'i yeniden görmeden bir satır bile yazmak istemiyorum.

Sen sevdiklerimi, Aret'i ve aklımı koru Yarabbim!

Kötü Haber

Sinan bir gün Hayal'i cep telefonundan arayıp acilen görüşmeleri gerektiğini söyledi. Hayal de eve yakın bir kafenin adresini verdi buluşmak için. Oradan okula giderim diye planladı. O an zihninden akıp giden onlarca düşüncenin tek bir ortak yanı vardı: "Sinan'ın görüşmek istemesinin babamla ilgisi?" Babasıyla iki hafta önce görüşmüştü. Hafta sonunu birlikte geçirmişlerdi. Ali Cevdet o hafta Ankara'daki işlerini tamamlayacağını söylemişti. Yani bu günlerde dönmüş olması gerekiyordu. Daha çok Hayal'in zorlamasıyla birlikte yaz için planlar yapmışlardı. Yazı babasıyla geçireceği için mutluydu. Kısa da olsa deniz tatili de yapabileceklerini söylemişti Ali Cevdet. Babasını fazlasıyla zayıflamış bulmuştu. Çok içiyor, az konuşuyordu. Gözleri sürekli uzak, bilinmez

bir noktaya bakar gibiydi. Ama birlikte geçirecekleri zamanların, ikisine de iyi geleceğini biliyordu Hayal. Babası iyileşecekti, her şey daha iyi olacaktı, öyle olmasını istiyordu.

Geçip koltuklarda karşılıklı oturdular. Sinan'ın giyimi, saç kesimi, her şeyi değişmiş geldi Hayal'e. O salaş giyiminden, rahat tavrından, yüzünden eksik olmayan gülüşünden eser kalmamıştı. Parmağındaki alyansı fark etti sonra. Diğer elinin parmaklarıyla çevirdiği altın halkayı her an çıkarıp atacak gibi gergin bir hali vardı.

"Baban biraz rahatsızlandı. Önemli bir şeyi yok" dedi kontrollü olmaya çalışan sesiyle.

"Hastanede. Telaşlanacak bir şey yok. Birazdan seni hastaneye bırakacağım." Sinan'ın koyu renk gözleri daha da koyulaşmış gibi geldi Hayal'e. "Rahatsızlandı." Ne demekti "rahatsızlandı?" Hastanede olduğuna göre hastaydı ya da daha kötü bir şey olmuştu, bir kaza, bir trafik kazası ya da iş kazası. Bir an babasını metrelerce yükseklikteki bir binadan düşerken hayal etti. Sert zemine çakıldığını gördü. Hızla uzaklaştırmaya çalıştı bu görüntüyü kafasından. Sonra başka bir görüntü gelip yerleşti diğerinin yerine. Korkunç bir kaza resmiydi bu. Babası öylece, başı kanlar içinde yatıyordu. Hayal bağırmamak için avucuyla ağzını sıkıca kapattı. Ne olmuştu! Neyi hangi sıraya göre düşünmesi gerektiğini kestiremiyordu. Sinan kalkınca Hayal de fırlayıp kalktı ayağa. Adımlarını bilmediği bir dünyaya atar gibi hissediyordu kendini.

"Babamın nesi var Sinan Abi?" diye sordu kendisinin bile tanıyamadığı ağlamaklı bir sesle. Karanlık bir ağız, kötü bir şeyler olduğunu fısıldıyordu Hayal'e. Belki de kulakları kocaman, ateş gözlü, kuyruklu bir cin ya da

elinde çuvalıyla bekleyen Çuvallı'ydı, bilmiyordu, hiçbir şey bilmiyordu.

"Babama ne oldu!" diye öyle bir bağırdı ki Hayal, öyle acılıydı ve çocuksuydu ki sesi, gözyaşlarının ardından, kuyruğunu sallayarak kaçan bir şeyi görür gibi oldu.

İlk kez bu kadar çaresiz kaldığını hissetti. Dünyanın ortasındaki bu hastanenin bekleme salonunda hayat durmuştu. Babası yoğun bakımdaydı. Ölümle yaşam arasında gidip geliyordu. Babaannesini aramak istiyordu ama eli bir türlü telefona gitmiyordu. Korkuyordu. Arif Bey'le Fazilet Hanım'ın gelmemelerinden korkuyordu. "Bizim öyle bir oğlumuz yok" derlerse, "sen ne yapıyorsan yap" derlerse ne olurdu, nasıl baş edebilirdi tüm bunlarla. Omuzlarındaki ağır yükü paylaşmaya ihtiyacı vardı.

Sinan, yoğunbakım odasının önüne geldiklerinde, Hayal'in omzunu sıkı sıkı tutmuştu.

"Güçlü olmalısın" demişti garip hortumlarla, aletlere her yanından bağlı Ali Cevdet'i gösterirken. Hastanenin koridorlarında patlayıp parçalanmıştı Hayal'in çığlığı.

"Babama ne oldu Sinan Abi? Ona ne oldu, söyle."

Sinan sımsıkı sarıp göğsüne bastırmıştı Hayal'i. Hastaneye geldiklerinde Sinan'ın maskesi saten bir örtü gibi kayıverip düşmüştü sanki. O zaman yüzündeki çökmüş ifade, gözlerinde donup kalmış keder, ağzının kenarında kıvrılıp yatan suçluluk hissi, her şey ortaya çıkıvermişti.

"Baban ölmek istedi, o kadar çaresiz ve yalnızdı ki ölmek istedi" demişti sırrını paylaşmış olmanın verdiği rahatlamayla. Karşısındakinin kim olduğunu unutup anlatmaya başlamıştı:

"Benim yüzümden, her şey benim yüzümden oldu" derken, bekleme salonundaki kanepeye oturup yüzünü

ellerinin arasına alarak bir çocuk gibi ağlamaya başlamıştı. Bir anda rolleri değişmişlerdi. Bu sefer Hayal onu sakinleştirmeye çalışmıştı.

"İki gün önce eşyalarımı almak için gitmiştim. Hem vedalaşmak hem de nasıl olduğunu görmek istiyordum. Uzun süredir telefonlarıma cevap vermiyordu. Gittiğimde kötü görünüyordu. Ev havasızdı, her yan şarap şişeleriyle doluydu, perdeler bile sıkı sıkı kapalıydı. Konuşmaya çalıştım ama başaramadım. Evlendiğimi söylediğimde yüzünde hiçbir değişim olmadı. Duygularımı anlattım ona, ne kadar köşeye sıkıştığımı, çaresizliğimi, yalnızlığımı. Yine tepki vermedi. Ama sessizce ağlıyordu. Tek yapabildiği ağlamaktı. Ortalığı biraz toparladım, önceden kalan ufak tefek eşyalarımı küçük bir çantaya doldurdum. Veda sözleri edip kapıdan çıkacaktım ki kıyamet koptu. Kendine geldi, ağlayarak sarıldı bana. 'Gitme' dedi, 'çok yalnızım, beni bırakma' dedi.

Ne yapacağımı bilemedim. Bir süre öylece dikildim kapının önünde. Kalırsam ikimiz için de iyi olmayacağını bildiğim için çıkıp gittim. Ama içim rahat değildi. Gece uyuyamadım. Sabah erkenden evine gittim. Zili çaldım, kapı açılmayınca yedek anahtarımla açıp girdim. Her yan boş ilaç şişeleriyle doluydu..."

Hayal ne yapacağını, ne söyleyeceğini bilememişti. İnsan başka birini avutmaya başlayınca kendi acısını bir kenarda bekletiyor diye düşünmüştü. Acısı kalbine atılmayı bekleyen alev gözlü vahşi bir kedi gibi bekliyordu kıyıda. Sinan kendini toparlamak ister gibi Hayal'in uzattığı mendille gözyaşlarını silmişti. Bir süre sessizce oturmuşlardı yan yana. Biraz sakinleşince elini Hayal'in omzuna bastırmıştı.

"Ben baban kadar güçlü olamadım Hayalet, keşke olabilseydim. Keşke ben de etrafımdaki insanların istediği gibi biri olmak yerine kendim olabilseydim." Sesi kırılmaya başlamıştı yeniden. Hayal bir an eski günlerdeki gibi duyumsamıştı kendini. Sinan ve babasının mutlu olduğu günlerdeki gibi.

"Dedene ve babaannene haber vermelisin. Birazdan onları ara ve buraya gelmelerini söyle olur mu."

"Şimdi gitmek zorundayım. Ama en kısa sürede tekrar uğrayacağım. İstersen telefon ederken yanında bekleyeyim" diye sordu ayağa kalkarken.

"Gerek yok Sinan Abi" demişti Hayal sesindeki soğukkanlılığa şaşırarak.

Yalnız kalınca, karanlığa çekilmiş vahşi kedi, üzerine atlayıvermişti.

Eti burulup parçalanmış gibi acıyordu her yanı. Eli bir türlü telefona gitmiyordu. Tüm sevdiklerini sonsuza dek kaybetmek korkusuyla kıvranıyordu. Kulağına duymak istemediği şeylerin söylenmesinden korkuyordu. Sanki görünmez ağızlar, korkunç, karanlık ağızlar korktuğu her şeyi haykıracaklardı ona. "Baban öldü" diyeceklerdi. "Babaannen ve deden seni terk ettiler, sonsuza kadar terk ettiler, kimsesiz kaldın. Hayatta hiç kimsen yok!" Karanlık oyuklar bir açılıp bir kapanacaklardı telefonun ardında.

Tuşlara basıp telefonu kulağına götürdü.

İki ihtiyar hastane koridorunun başında göründüklerinde, Hayal umudunu kesmek üzereydi. Gelmeyeceklerine öylesine inanmıştı ki, birbirlerine yaslanarak yürüyen iki ihtiyara koşup sarılmamak için zor tuttu

kendini. Onlar geldiği için babası iyileşecekti, onlar geldiği için bundan sonra her şey iyi olacaktı...

Hayal, dedesiyle babaannesini yoğunbakım odasının cam bölmesinin önüne götürdüğünde Fazilet Hanım haykırışını avucuyla kapattı. Arif Bey, titreyen gövdesiyle küçük bir çocuk gibi hıçkırarak ağlamaya başladı.

Her yanına hortumlar bağlanmış, hayatı, monitörlerden görünen çizgilere ve rakamlara bağlı olarak yatan onların oğullarıydı. Arif Bey'in sıcacık elinden tutup okula taşıdığı oğluydu. O yatakta, çarşafın altında çırılçıplak, her şeyden habersiz, bu dünyadan habersiz yatan, Fazilet Hanım'ın, her yanını kokulu sabunlarla ovarak yıkadığı, havluya sarıp sarmaladığı, koklayıp öptüğü Ali Cevdet'iydi. Fazilet Hanım öyle bir bağırdı ki, öyle bir çınladı ki sesi, duyanlar hastalardan birinin öldüğünü düşündüler. Oysa o çığlık, bir ölünün ardından atılan ayrılık çığlığı değildi.

Bir kavuşmanın çığlığıydı.

O an ilk kez, gerçek bir aile olduklarını düşündü Hayal. O kadın babasının annesiydi. O adam da babasının babası. Ali Cevdet için hep birlikte acı çekiyorlardı. İyileşmesini istiyorlardı. Belki de bugüne kadar birbirlerine yaşattıkları acılar için kendilerinden utanıyorlardı. Sessizce ve ağlayarak çoğalıyorlardı. Bir aile fotoğrafını tamamlıyorlardı. Fotoğrafta yeri boş duran bir kişi vardı. O kişi annesiydi...

Hayal'in duvara yaslanmış gövdesi düşer gibi yere çöküverdi. İki ihtiyar torunlarına doğru atıldılar.

On Beş

6 Ocak 1915

Günlüğümün sayfaları nelere şahit oluyor, bazen her bir sayfanın nasıl olup da kanatlar gibi çırpınıp uçmadığına şaşırıyorum. Böylesi duyguları nasıl oluyor da taşıyabiliyor gövdesinde. Ah, acıyorum billahi sayfaların kaderine. Bazı günler yazmak için açtığımda sırrına sadık bir dost gibi bekler buluyorum boş sayfaları. Bazen sanki benim yazdıklarımdan yorgun düşmüş gibi inleyip ah ediyorlar. Ama her seferinde benimle aynı duyguları yaşamaktan, benimle aynı kaderi paylaşmaktan geri durmuyorlar. İşte tertemiz bir sayfa daha duruyor önümde. Yüreğimdekileri kalemimden akıtmamı beklercesine sabırsız ve efendisinin emrine

amade bir hizmetkâr gibi eğiliyor önümde. İşte yine açıyorum yüreğimi sana ey vefakâr dost!

Aret de beni seviyor!

Bu cümleyle doldurabilirim sayfaları. Şu kalın defteri bu cümleyle yazıp sonlandırabilirim. Beni önüne katıp sürükleyen kuvvetli bir yele kapıldım, yanımda yöremde ne var bilmiyorum, hiçbir şey görmüyor gözüm. Yalnızca Aret var, baktığım her yanda o var.

Şimdi kalemimi defterin üzerine bırakıp telaşlı kuşu sakinleştirmeye uğraşıyorum. O kuş ki göğsümün kafesini döve döve beni bitap düşürdü, elimdeki kalemi tutamaz oldu. Halbuki yazacak sayfalar dolusu duygum, mısralarca şiirim var. Aşk beni esir aldı, elimi kolumu bağladı.

Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte kalkıp oturdum yatağımda. Bir insan gece aldığı karardan sabah dönmüyorsa, o işi yapacak cesareti var demektir. Vaktin ilerlemesi için bir iki saat *Kamelyalı Kadın*'ı okumaya zorladım kendimi. Okudukça hüzünlendim. Tuhaf bir hal çöktü üzerime. Bu kitap Aret'in olduğu için mi bu kadar tesir ediyor bana, yoksa gerçekten anlatılanlar iç parçalayıcı olduğu için mi? Kitabın bir yerinde "İnsan yüreği istediğine erişmek için nice yollara sapar, nice nedenler bulur" diye yazıyor. Ne kadar doğru.

Kuyumcu Dikran'a sipariş ettiğim küpeleri bahane edip annemi güç bela ikna edebildim sokağa tek başıma çıkmaya. Evde yapılacak o kadar iş vardı ki, Endam başını kaldıramıyordu. Ne yapıp edip kuyumcu dükkânına uğramalıydım. Yoksa ya babam ya da annem öğrenirlerdi oraya uğramadığımı. Çünkü Büyük Çarşı'da birçok ahbabımız vardı.

Çıkar çıkmaz doğruca Büyük Çarşı'nın yolunu tuttum. O kadar hızlı yürüyordum ki eteğim ayaklarıma

dolanıyordu. Az kalsın yere kapaklanacaktım çarşının ortasında. Sabah erken saat olduğundan mıdır nedir, kimsecikler yoktu ortalıkta. Birçok dükkân da kapalıydı. Böyle olması sevindirdi beni. Kuyumcu Dikran düşünceliydi. Tezgâhın arkasında durup konuşurken sesi uzak bir diyardan geliyormuş gibiydi. O konuşkan, şakacı adam gitmiş de yerine başka birisi gelmişti. Birkaç çırağından hiçbiri yoktu etrafta. Dükkândaki eski ışıltı bir anda uçup gitmiş, yerine ağır, solgun bir hava çökmüştü. Ben sormadan o anlatmaya başladı.

Meğer çırakların hepsini askere almışlar. Savaş gittikçe kızışıyormuş. Sonumuzun ne olacağı belli değilmiş. Akıl almaz söylentiler dolaşıyormuş ortada. Savaş yüzünden, gemilerle uzak diyarlardan gelen değerli taşlar gelmiyormuş artık. Zaten gözleri iyi görmediğinden o da atölyede çalışamıyormuş, benim küpeleri de o yüzden yapamamış. Adamcağız öyle bir mahcubiyet içindeydi ki bir yandan kalıp onu teselli etmek, bir yandan da bir an önce Aret'i görmek istiyordum.

"Yazık değil mi evladım, gencecik çocuklar göz göre göre ölüme gittiler. Onlar kuyumcu çırağı. Ellerine değerli taştan, altından, gümüşten başka bir şey almışlıkları yok. O eller ancak perçinle perdah yapmayı, pevle kullanmayı bilir" derken neredeyse ağlayacaktı adamcağız.

Dükkândan çıkar çıkmaz bir iki damla gözyaşını salıverdim yanaklarımdan aşağıya. Hali pek dokundu içime. Söylediğine göre Kapalıçarşı'da çalışan ne kadar genç varsa askere almışlardı. Birçok dükkân kapanmıştı bu yüzden. Ne korkunç bir şey bu savaş. Sen daha kötüsünü gösterme Allah'ım, sevdiklerimi koru, diye dua etmekten başka bir şey gelmiyor elimden.

Aret'in evine yaklaştıkça içim içime sığmaz oldu. Heyecandan düşüp bayılacağım sandım. Neyse ki korktu-

ğum gibi alt kattaki kapı kapalı değildi. Merdivenleri çıkarken bir an durup geri dönmeyi düşündüm. Vücudumun her yanı alev alev yanmaya başladı. Geçen gecenin büyüsü orada bozuluverdi. Tüm direncim kırıldı. Neyse ki bir müddet karanlık merdiven boşluğunda bekleyip toparlandım.

Kapıyı açtığında hasta olduğunu hemen anladım. Üzerinde kuşağı sıkıca bağlanmış ropdöşambr vardı. Saçları darmadağınıktı. Gözleri uykusuzluktan kıpkırmızı, yüzü solgundu. Şaşkınlıkla baktı bana. Ben de ne yapacağımı bilmiyordum. Açık kapının önünde öylece bekleştik.

Sonra güçlü bir dalga beni alıp Aret'in kollarına itti. Kapıyı kapatıp içeriye girdim. Boğazımdaki düğüm çözüldü. Sıcacık göğsüne yaslanıp hüngür hüngür ağladım. O da bana sımsıkı sarıldı.

Dudaklarımız buluştuğunda, gagasında değerli bir mücevher taşıyan bir kuş gibi süzülmeye başladım gökyüzünde.

Yeryüzü uzak ve küçük bir ada gibi göründü gözüme. Ve tüm sıkıntılar o uzak adada kaldı...

Hastane Günleri

Gözlerini refakatçi odasındaki yatakta açtı. Yoğun-bakım odasının cam bölmesinin önündeki bankta, bir an bile gözünü kırpmadan oturan babaannesi, dinlenmesi için onu odaya göndermişti.

Doğrulup sandalyeye oturdu. Bahçede gezinen hastalar, hasta yakınları gerçeği hatırlamasını sağladılar. Burgu yeniden etini deldi. Babası üç gündür hiçbir iyileşme belirtisi göstermeden o kıvrım kıvrım, canavarımsı hortumlara bağlı olarak yatıyordu. Elinden gelse o hortumları, maşaları söküp atardı. Sanki babasındaki yaşama hevesini, iyileşme umudunu bir vantuz gibi emip bitiriyorlardı her geçen saat. Bir çıkıp bir inen ışık çizgileri, aynı ritimde devam eden sesler, oksijen tüpünün o boğuk tıslaması, her şey bir anda sonlanabilirdi.

Çuvallı, karanlık bir gölge gibi hastanenin her yanındaydı. Koridorun sonunda beklerken, yoğunbakım odasının önünde otururken, ameliyat odasından çıkarken birçok kez görmüştü Hayal onu. Elindeki çuvalı hastalardan birinin başına geçireceği anı bekliyordu. Çuvalı en rahat geçirebildiği hastalar, iyileşme umutlarını yitirmiş, gözlerinin ışığı sönmüş olanlardı. Karanlık çuval bir anda sonsuzluğa uzanan o mağaranın ağzına dönüşüveriyordu. Oysa iyileşme umudunu içlerinde küçük, altından bir ışık gibi taşıyan hastalara yaklaşamıyordu. Işık, karanlık mağarayı aydınlatıyordu. O zaman hasta, olup bitenleri görüyor ve o çuvala girmemek için elinden geleni yapıyordu.

Sinan hiç uğramamıştı o günden sonra. Hayal onun merak içinde kıvrandığını biliyordu. Kim bilir nasıl aramak ya da gelmek istiyordu. Onu arayıp rahatlatacak bir şeyler söylemek istedi.

"Sinan Abi" dedi Hayal çatallaşan sesiyle.

"Hayalciğim, şu anda havaalanındayız. Yurtdışına çıkıyoruz bir süreliğine. Dönünce mutlaka arayacağım" dedi Sinan. Sesindeki uzaklıktan, eşinin yanında olduğunu anlamıştı Hayal.

"İyi yolculuklar" diyebildi telefonun kapatma düğmesine basmadan önce.

Hayal uzak, dalgalı okyanusu hayal etti. Dev dalgaları, palmiye ağaçlarını, çilek rengi akşamları. Sonra ağrılı urlar gibi midyeleri, deniz kabuklarını, zehirli suçluluklar gibi kocaman açmış, tozlu dişi organlarını bir kılıç gibi kuşanmış egzotik çiçekleri, uzak ve vurdumduymaz bir hayatı. Özenle inşa ettiği bir şeyin yere çarpıp paramparça olduğunu sandı. O, uzak bir ülkede tropik çi-

çekleri koklayıp karısıyla sevişirken, bir zamanlar deliler gibi âşık olduğu adam ölümle pençeleşecekti.

Telefon zehirli bir böcek gibi yapışıp kaldı kulağına.

Sinan duygularına sadık kalamamıştı. Yenilmişti. Sadakatsizlik neydi. Yenilmek mi? Oysa babası yenilmemişti. Aşkının peşinden gitmişti. Asıl sadakat, insanın duygularına gösterdiği sadakat değil miydi?

Babasının aşkına sadakatsizlik eden Sinan'a öfke duyuyordu. Ali Cevdet'e âşık olduğu halde gidip bir kadınla evlenmişti. Şimdi de karısını alıp balayına gidiyordu. Ali Cevdet'in nasıl olduğunu öğrenmeden, merak etmeden üstelik. Nasıl bu kadar vicdansız olabildiğine şaşırmıştı Hayal.

Şu an tek istediği babasının iyileşmesiydi. Sonrasında daha güzel günler bekliyordu onları. Babası da onlarla birlikte yaşardı nasıl olsa. Sadece hafta sonları değil, tüm zamanlarda yan yana olurlardı. Hep birlikte kahvaltıya otururlardı. Hayal için ne büyük bir mutluluk olurdu bu. Babası boş odada kalırdı. Belki evde bazı değişiklikler yaparlardı. Hatta yeni bir eve taşınırlardı, kim bilir.

Oysa, Ali Cevdet uçurumla yer arasında asılıp kalmış biri gibi, yaşamla ölüm arasındaki sınırda kıpırdamadan bekliyordu. Hiçbir iyileşme belirtisi göstermiyordu. Ne yaşam galip geliyordu ne de ölüm. Bu yenişememe hali, Arif Bey, Fazilet Hanım ve Hayal için uzun ve korkunç bir bekleyişe dönüşüyordu. Zamanın donduğu bir bekleyişe... Arif Bey gün içinde sürekli bir yerlere gidip geliyor, neredeyse hiç konuşmuyordu. Bitkin ve hasta görünüyordu. Hayal her gün biraz daha kabaran hastane faturasının nasıl ödeneceğini düşünüp kaygılanmaya başlamıştı. Dedem belki de bu yüzden bir yerlere gidip geliyor, para ayarlamaya çalışıyor, diye düşünüyordu.

Emre birçok kez aramış, bir kere de hastaneye, ziyarete gelmişti. Gelişi iyi gelmişti Hayal'e. Elini tutmuş, başını omzuna koyup ağlamıştı hastanenin bahçesinde. Giderken, Hayal için her şeyi yapmaya hazır gerçek bir dost gibi bakmıştı.

Günler sonra Çuvallı, o karanlık ve korkunç siluet, çuvalını Ali Cevdet'in başına geçirdi.

Çuval, karanlık ve sonsuz bir yolculuğa doğru itti yorgun ruhu.

Fazilet Hanım, Arif Bey ve Hayal o korkunç duygunun girdabına kapılıp un ufak oldular. Karşı konulmaz güçteki girdap, her birini içine alıp büyük bir hızla acının duvarına fırlatıyordu. Tekrar içine alıyor, tekrar fırlatıyordu.Gözyaşları tükeninceye, dizleri tutmaz, etleri lime lime, dudakları açılmaz oluncaya kadar yeniden, her defasında daha fazla acı vererek fırlatıyordu.

O duygunun adı kaybetmekti.

Senden bir parçanın artık hayatta olmamasıydı.

Hiçbir şeyin onu geri getiremeyecek oluşuydu.

Etinden etin, canından canın kopup gidişiydi...

On Altı

13 Ocak 1915

"Acaba hiçbir yeryüzü mahlûku bizim kadar mutlu oldu mu?"

Böyle diyordu Kamelyalı Kadın.

Ayaklarım yere basmıyor. Tuhaf bir duygu, ne kadar sert basarsam basayım yere ulaşmıyor ayak tabanlarım. Uçmakla yürümek arası bir şey benim yaptığım. Belki de yerin, ayakların altında kayması dedikleri böyle bir şeydir. Kaç zamandır günlüğüme bir satır bile yazamadım. Günler kanat takmış gibi uçup gidiyor. Ben ardından bakakalıyorum.

İlk kez birlikte oturduğumuz pastanede birçok kez gizlice buluştuk Aret'le. Dışarıya yalnız çıkabiliyorum artık. Annemin bunu kabullenmesi kolay olmadı. Hâlâ her çıkışımda kapının önüne kadar geliyor, tedirgin gözlerle bin bir nasihatle uğurluyor beni. Babamsa her konuda olduğu gibi bu konuda da annemden daha anlayışlı davranıyor. Bana güvendiğini, benim yanlış bir şey yapacağıma inanmadığını ama ortalığın karışıklığından dolayı dikkatli olmam gerektiğini söylüyor sık sık. O bana güvendiğini söylediğinde vicdan azabıyla kıvranıyorum. Ama kötü bir şey yapmadığıma olan inancım teselli ediyor beni.

Çarşıdaki işlerimi, hanımlar toplantısını, bahane ediyorum. Markiz Pastanesi'nin bazen tamamen boş olan üst katında bazen bizim gibi gizlice buluşan bir iki âşık çift oluyor. Anneme ve babama yalan söylemekten hazzetmesem de önüne geçemediğim bir duygunun esiriyim.

Bu duygunun adı aşk.

Şeyh Galip'in, "Ateş bir gül gibi açılır ona, bir güle eğilir gibi ateşe boyun eğer pervane" mısralarında kendimi gördüm, kendimi buldum. Aşk ateşse eğer, yanmaksa, ben de güle eğilir gibi boyun eğmekteyim ona. Gözüm hiçbir şeyi görmemekte.

Aret'le yan yana, diz dizeyken zamanın nasıl akıp geçtiğini anlamıyorum. Gülen gözleriyle yüzüme baktıkça hayatın çok güzel müjdeler vaat ettiğini hissediyorum.

Piyano dersleri göz açıp kapayıncaya kadar bitiyor. Kimse bir şey anlamasın diye her zamanki gibi sürdürmeye çabalıyoruz. Anlaşılırsa derslerin son bulmasından, onu görememekten korkuyorum. O gittikten sonra saatlerce piyanonun başından kalkmıyorum. Tuşlara dokundukça onun parmaklarına dokunmuşum gibi ürperiyorum. Piyanoyu daha iyi çaldığımı söylüyor.

Ey aşk! Sen nelere kadirsin.

Başladığım mendili nihayet bitirdim. Kenarına çiçekli bir ağaç dalı ve dalın üzerine de bir bülbül işledim. Bir iki damla da yasemin kokusu damlattım. Aret'e vermek için o kadar sabırsızlanıyordum ki ders saati yaklaştıkça içim içime sığmaz oldu. Mendili verirken ne diyeceğime bir türlü karar veremedim. O sebepten cebine gizlice koymaya karar verdim. Yasemin kokusunu alır almaz anlayacaktır mendili benim koyduğumu. Ama bir sonraki görüşmemize kadar beklemem gerekecek. Ah, keşke her istediğimizde birbirimizi görebilseydik. Keşke sihirli bir değneğim olsa da şöyle bir dokunup zamanı hızla akıtıversem...

Bugün akşamüzeri fırından taze galeta almak için çıktığımda bir asker kafilesiyle karşılaştım. Omuzlarında tüfekleriyle savaş oyunundan dönen yorgun çocuklara benziyorlardı. Ancak gözleri bir çocuğun asla bakamayacağı gibi bakıyordu. O an anladım, ateş edip öldürmüş, ölüler görmüş gözlerdi o gözler. Bir daha asla eskisi gibi bakamayacak olan gözlerdi. Her gün cepheden kötü haberler geliyor. Bu haberlerin ne kadar doğru olduğunu da bilmiyoruz. Babamın söylediğine göre ordu Sarıkamış'ta düşmana değil, kara kışa yeniliyormuş.

Kenarda durup geçmelerini bekledim. Fırına gitmekten vazgeçip eve döndüm. Kendimi salondaki koltuğa bırakıp uzun bir ağıt tutturdum. Zavallı annem bana kötü bir şey olduğunu sanıp çok korktu. Sıkıntı, kapkara giyinmiş, buruş buruş bir kocakarı gibi bağdaş kurdu içime. Beddualar okuyup durdu.

Son buluşmamızda Aret'in söyledikleri geldi aklıma:

"Kötü şeyler olacak Gülperi, çok kötü şeyler olacak..."

Zamanın Tozu

Hayal, babasını toprağa verişinin üzerinden geçen soğuk, saf acıya ve yalnızlığa kesmiş zamanın ne kadar zor geçtiğini düşündü. Hayatı boyunca hatırlayacağı, inatçı bir gölge gibi peşini bırakmayacak olan zamanın...

Konak daha da yaşlanıp karardı. Tahtaları acıyla çatırdayıp döküldü. Soğuk kış günlerinde rüzgâr, huzursuz bir hayaletti; evin her yanını köşe bucak gezdi. Eski konak, romatizmalı bir gövdeymişçesine eğilip büküldü. Bahçe, deli kızın saçları gibi hiç durmadan uzayıp keçeleşti. Otlar, güller, ortancalar ve ful çalıları birbirine karıştı. Çarkıfelek, adeta kudurmuştu. Yanında yöresinde ne varsa örttü. Bahçe duvarını aşıp yola bakan duvarı da boydan boya kapladı. Çiçeklerini gösterişle sergiledi.

Hayal, dedesinin kütüphanesinden rastgele aldığı kitapları delirmiş gibi hiç durmadan okudu. Geceden sabaha, sabahtan geceye kadar okudu. Gülperi Hanım'dan yadigâr ahşap masanın başına oturup daha çok yazdı, günlükleri çevirdi, kütüphanenin üst raflarından birinde duran *Kamelyalı Kadın*'ı alıp okumadan, sayfalarını baştan sona defalarca karıştırdı. Sanki dünyanın kaderi yazacaklarına bağlıymış gibi yazdı. Sabahlara kadar kurşunkalemin kâğıdın üzerinde gezinirken çıkardığı o ses, o büyülü koro doldurdu odayı. Parmakları, bu koronun çekimine kapılıp sabahlara kadar dans ettiler. Yazdıkça unuttu, unuttukça yazdı. Yazdıklarını yayımlanması için hiçbir yere göndermedi. Kendisi bile okumadı. Okumak ve yazmaktan kalan zamanlarında derslerine çalıştı. Kuduz köpek gibi etini dalayan acıdan kurtulmak için her şeyi yaptı. Durup düşünecek boş bir dakika bile bırakmadı. Yoksa o azgın köpek boğazına yapışır, gırtlağını sıkıp cansız gövdesini koyardı kenara.

Fazilet Hanım tamamen mutfağa kapattı kendini. Gözleri, göz oyuğunun içine kaçtı iyice. Altdudağı umutsuzlukla aşağıya doğru sarktı. Acı, ikinci bir deri gibi kül renginde örttü yüzünü. Kamburlaşan gövdesini mutfak tezgâhının başında ya da televizyonun karşısında oyaladı. Hiç durmadan yemek pişirdi. Temizlik yaptı.

Bazı günler oturup saatlerce kadın programlarını izliyordu. Hiç kalkmadan, gözünü kırpmadan. Her kadının sorununu can kulağıyla dinliyor, kendini o stüdyoda hayal ediyordu. Oğullarını ya da kızlarını arayan annelere özenerek bakıyordu. "Onların bir umutları var hiç olmazsa" diyordu. "Oğullarını, kızlarını bir gün bulma ihtimalleri var, onlara doya doya sarılma ihtimalleri var.

Ama ben öyle miyim? Yavrumu sonsuza kadar kaybettim. Hiçbir arama fayda etmez, hiçbir güç onu geri getiremez" diyordu ağlayarak.

Arif Bey artık boş olan camlı dolabı görmemek için, sırtını dönüp dedesi Mustafa Selim Paşa'nın yağlıboya portresinin karşısında neredeyse hiç kalkmadan oturuyordu.

Artık bir koleksiyoner değildi. Camlı dolaptaki elyazmalarını ve gravürleri değerinin altında ama yine de iyi bir paraya satmıştı. Ali Cevdet'in hastane ve cenaze masraflarını karşıladıktan sonra kalan parayı Fazilet Hanım'a vermiş, gövdesini hayali bir mezara gömer gibi bu koltuğa gömmüştü. Fazilet Hanım ilk anda eline konan bir tomar parayı ne yapacağını bilememiş, tedirgin olmuş, sonra da kötü günler ve torununun okul masrafları için bankaya yatırmıştı.

Arif Bey'in iyice küçülmüş silueti koltukta kıpırdamadan otururken, yanındaki sehpada duran yığınla ilacı günün belli saatlerinde gelip Fazilet Hanım içiriyordu. İhtiyar, açtığı bir kitabın sayfasını çevirmeden, gözlerini sayfadan ayırmadan geçiriyordu günlerini. Bazen de gözlerini kırpmadan tabloya bakıyordu. Sanki dedesinin yağlıboya portresinden fırlayan hayali kurşunlar, gövdesini delik deşik ediyormuş gibi yüzü acıyla kasılıyordu. Kuru ve buruşuk ağzı kıpırdıyor, anlaşılmayan kelimeler mırıldanıyordu. Gözbebeği, gözakının ortasında küçük bir noktaya dönüşen yaralı bir köpek gibi bakıyordu. Pişman, yorgun ve çaresizdi.

Fazilet Hanım:

"Kalkamaz artık" diyordu.

"Bu acı onu öldürür."

Arif Bey sığınabileceği tek yere, uzak geçmişin anılarına sığınmıştı. Yakın geçmişte Ali Cevdet vardı. Onun bebekliği, çocukluğu, gençliği vardı. Elinin kuşkanadı sıcaklığı, yüzünün meleksi güzelliği vardı. Onun yaşattıkları ve ona yaşatılanlar vardı. Gelecek, sırtını dönmüş çirkin bir ucube gibi ötede kıpırtısız duruyordu. Arif Bey'i kucaklayan, onu sarıp sarmalayan, yoğun ve ılık sıvısıyla besleyen bir tek uzak geçmişin rahmiydi. Orada, hiç büyümeyen bir cenin gibi kıvrılmış yatıyordu. Babası Ali Cevdet Bey'in, annesi Gülperi Hanım'ın zamanları, konağın ışıl ışıl olduğu zamanlardı o zamanlar.

İşte Arif Bey artık o zamanlarda yaşıyordu.

On Yedi

1 Şubat 1915

Bugün hiç beklemediğim bir şey gerçekleşti. Ali Cevdet ve Nihal geldiler. Salonda oturup bir süre sohbet ettik. Bu gelişleri beni iyice huzursuz etmişti. Nihal bir ara annemle konuşma bahanesiyle çıktığında Ali Cevdet heyecanla ayağa kalkıp yanıma geldi. Elimi tutup beni ayağa kaldırdı. "Eğer rızanız olursa izdivacınıza talibim Gülperi Hanım" demez mi! Ne diyeceğimi bilemedim. Elimi hızla elinden kurtarıp pencerenin önüne gittim. Her yanım titriyordu. Beni yalnız yakalamış, fırsatı da hemen değerlendirmişti. Münasip bir dille reddetmenin tam zamanıydı. Hiç olmazsa umudunu keser, kısmetini başka kapılarda arardı.

"Bu teklifinizle beni pek bahtiyar ettiniz. Velâkin kalbim size arkadaştan başka bir gözle bakmama müsaade etmiyor. Beni bağışlayın, sizi kederlendirmek istemem" Diye cevap verdim. Üzerimden büyük bir yük kalkmış gibi hafiflemiştim. Dönüp Ali Cevdet'e baktığımda korkuyla irkildim. Yüzü kâğıt gibi bembeyaz olmuştu. Bir an, düşüp bayılacağını sandım. Neyse ki Nihal tam zamanında geldi. Ben iki kardeşi baş başa bırakıp Endam'a bakma bahanesiyle çıktım.

Sonra ikisi apar topar çıktılar. Çıkarken Ali Cevdet sitemle baktı yüzüme. Bende ona verilecek arkadaş selamından fazlası yoktu. Olanları anneme anlattım. Kadıncağız pek üzüldü. Ali Cevdet'in ne iyi bir talip olduğunu, bir an evvel evlenip evimi barkımı bilmem gerektiğini, bu gidişle evlenemeyip evde kalacağımı söyledi. Ben de "Ne güzel işte; madem beni seviyorsun, birlikte yaşayıp gideriz güzel güzel" deyince gülüştük, hava da biraz yumuşamış oldu. Anneciğim kızar, söylenir ama kalbi pek yufkadır. Hemencecik unutur.

Bazen *Hanımlar Mecmuası*'nda şiirimin basılı olduğu sayfayı açıyorum. Defalarca okuyorum. Yeniden, yeniden... Hiç bıkmadan. Her defasında sanki ilk defa okur gibi... Aret benim iyi bir şair olacağımı söylüyor. Bunu ondan duymak öyle heyecan verici ki. Hatta bana gıptayla baktığını söyledi. Kendisi de denemiş ama şiir yazmayı başaramamış bir türlü. *Hanımlar Mecmuası*'na vermek üzere yeni bir şiir yazdım bugün. Yazdıkça başka biri olduğumu hissediyorum...

Aret, kadınların yazmak için daha çok sebeplerinin olduğunu söyledi geçen gün ders arasındaki sohbetimizde. Kadınlar sürekli eve kapatılıyorlar ve söz söyle-

meleri engelleniyor, o yüzden yazmaktan başka çareleri yok, demekte çok haklıydı. Benim yazdığım şiiri kim bilir kaç kişi okudu. Kaç insana ulaştı mecmua. Keşke her erkek Aret gibi düşünse. Geçenlerde hanımlar toplantısında Mübeccel Hanım'ı çileden çıkaran da bir erkek değil miydi? Hem de bir şair. Kadınların iyi edebiyat eserleri vermelerinin mümkün olmadığını, çünkü onların ufkunun bir evin dış kapısını geçemeyeceğini yazmıştı. Mübeccel Hanım, bu zata cevabını *Hanımlar Mecmuası*'nın bir sonraki sayısında yazılı olarak vereceğini bildirmişti.

Şeffaf Küre

Fazilet Hanım'ın alışveriş için dışarıya çıktığı bir gün, dedesinin ilaçlarını içirmek üzere uzun süredir uğramadığı kütüphaneye girdi Hayal. Camlı dolaptaki elyazmaları, gravürler gittikten sonra kütüphanenin ışığı azalmış gibiydi. Dedesi, boş bir mezarın başında nöbet tutar gibi bekliyordu dolabın önündeki koltukta. Arif Bey yaz ortasında bile üşüyen dizlerini el örgüsü bir battaniyeyle örtmüştü.

Hayal, koltuğun karşısındaki yağlıboya resme ne zaman baksa korkuyla ürperiyordu. Başı fesli, çatık, kalın kaşlı, gür bıyıklı; büyük ve kara gözleri korku verecek kadar öfkeli bakan Mustafa Selim Paşa'nın omuzu ve göğsü parlak madalyalarla doluydu. Tablonun iyi bir ressamın elinden çıktığı anlaşılıyordu. Daha önce tarih kitapları-

nın sayfalarında, okulun duvarlarında gördüğü portre resimlerden birisi gibi geliyordu Hayal'e. Baktıkça, ders kitaplarından okuduğu, dedesinin anlattığı savaş hikâyeleri canlanıyordu bir bir. İnsanların öldürülmesinin bu kadar coşkuyla anlatılışına şaşardı hep.

"Dedem de babam da şerefli birer askerdi" diyerek iç geçirirdi Arif Bey. Hayal, dedesinin dedesini atının sırtında, elinde kılıç, göğsünde şangırdayan madalyalarla düşlerdi. Yüzünü, ne kadar olabilirse o kadar ciddi hayal etmeye uğraşırdı. Birini öldürmek nasıl bir şeydi acaba? İnsanın birisini öldürmesi için çıldırmış olması gerekir herhalde, diye düşünürdü.

Belki de Hayal için tüm bunları biraz daha olağan kılan şey gerçekliğe olan mesafesiydi. Uzaklık, yaşananları gerçeğin çelik küresinden alıp düşün, büyülü, şeffaf küresine boşaltmıştı. O kürede uçan atlar, konuşan kuşlar, yedi başlı ejderhalar, birbirini öldüren insanlar ve her nevi garip mahlûkat olağan karşılanırdı.

"Bugün daha iyi görünüyorsun dede" dedi Hayal.

Adamın karanlık ağzından saçılan bir iki kelimeyi yan yana getirip bir anlam ilişkisi kurmaya çalıştıysa da vazgeçti. Sehpada üst üste yığılı duran kitapları alıp raflara yerleştirdi. Son zamanlarda resimli kitaplara bakmayı seviyordu dedesi. Önüne resimli bir botanik kitabı koydu. Adam, önüne sıcak kurabiye ve süt konmuş bir çocuk gibi sevindi. Hüzünlü bir gülümseme yayıldı yüzüne. Hayal, masanın üzerindeki dağınıklığı da toparladıktan sonra dinlenmek için odasına çıktı.

"Ayperi'nin verdiği karttaki numarayı aradım."

İçinde kara bir ur gibi hızla büyüyen sıkıntıyı dışarıya atmak istercesine derinden soludu. Nurperi, pencerenin

önünde, ayakta duruyordu. Denizin ötesine, uzaklara dikmişti bakışlarını.

"Asistanı çıktı telefona. Eğer bir notum varsa Ayperi Hanım'a iletebileceğini söyledi. Her şey kandırmacaydı. Baştan beri kandırıldım. Kadın yayınevinden, sekreterden, asistandan duvarlar örmüş etrafına. Yazdıklarını köpeklere atar gibi önümüze atıyor. Biz de koklaya koklaya hayran oluyoruz. Yalayıp yutuyoruz. Onu kendimizden uzaklaştıran, ulaşılmaz kılan da biz değil miyiz? Ya kitaplarındaki insan sevgisi, o engin bilgelik, merhamet ve adalet duygusu!" diyerek histerik bir gülmeye tutuldu Hayal.

"Kendine gel!" dedi Nurperi kıpırdamadan. Sesi buyurgan ve öfkeliydi. Hayal toparlandı.

"Seni tanıyamıyorum. Zor günler geçiriyorsun, anlıyorum ama neden bu kadar öfkelisin. Hayranı olduğun bir yazar seninle görüşmedi diye her şeyi alaşağı ediyorsun. Unutma ki onun yazdıklarına hayran oldun sen. Yazdıklarıyla ruhuna girip orayı fethetti" dedi. Uzun parmaklarını bir şey arar gibi ensesinde ve topuzunda gezdirdi.

"Ama neden yazdıkları gibi değil o zaman. Neden anlayışlı, samimi, sevgi dolu ve merhametli değil. O içinde dolup taşan insan sevgisini bize göstermeden nereye akıtıyor? Tüm o kitapları yazan kadın sırça bir köşkte mi yaşıyor yani? Beni, kendisinin inanmadığı bir dünyayla mı kandırdı?" dedi Hayal üsteleyerek.

"Evet, bir yazar bunu kolaylıkla yapabilir. Seni, olmayan bir dünyaya inandırır. İncil'de ne der biliyor musun?" Söyleyeceklerinin etkisini artırmak için bir süre sustu. Pencerenin önünde bir kuşun kanat çırpışları duyuldu.

"Sizi gidi sizi, yemişini yer sonra da ağacını taşlarsınız. O yemişi o ağaç vermedi mi?"

Söylediği sözle karşısındakini ikna etmiş olduğunu düşünen bir ton vardı sesinde.

Hayal, kelimelerden yapılmış bir ağaç hayal etti. Gövdesi güçlü, uzun bir cümleydi. O cümle, tüm anlamları barındırıyordu. Diğer anlamlar gövdecümleden çıkıp dallara ayrılıyorlardı. Sonra kılcal damarlar gibi daha ince, daha ince dallara ayrılıyorlardı. Köklerden taşınan anlam, ağacın özsuyu gibi, gittikçe azalıp göğe doğru uzanıyordu. Ve lezzetli harfler sarkıyordu dalların ucundan. Kelimelerden yaprakların arasında gizlenmiş ballı yemişleri bulup koparıyordu Hayal. İştahla yiyordu. Harfler yazı ağacının altın renkli olgun yemişleriydiler.

"Yazabildiğim için şanslıyım" dedi Hayal gözlerini tavana dikerek.

"Hayatın bir kadına bahşettiği en değerli hediyedir yazmak. Yazabilenler baş edebiliyor. Bir tür göğüs germe gibi, karşı koyma gibidir kadın için yazmak" dedi Nurperi kıpırdamadan. Sesini duymasa orada duran bir kadın heykeli olduğunu sanacaktı Hayal. Pencerenin önünde, başı ışıklı bir haleyle çevrelenmişti. Altın tozu savrulmuştu odanın her yanına.

"İsmimin Hayal olması çok tuhaf. Sanki doğduğumda hayal kurmayı seveceğimi biliyorlarmış da bu adı koymuşlar bana. Bu adı annem koymuş." O anda annesi, yüzü olmayan baş, belirdi zihninde. Merak ve özlem karışımı bir duyguyla ürperdi.

"Her isim kendi kaderini yaşar" dedi kadın ellerini birbirine kenetleyerek. "Sen de isminin kaderini yaşıyorsun. Hayaller senin hamurunda vardı."

"Çocukluğumdan beri hayal kuruyorum. Bir gün bu hayalleri yazacağımı hiç düşünmezdim. Kitaplarda okuduğum her şeyin gerçekten yaşanmış olduğunu düşünüp

şaşırırdım. Sonra onların birer düş ürünü olduğunu öğrendiğimde büyüdüm. Kırıldım, gerçek olmasını yeğlerdim. Oysa inandığımız her hayal gerçekmiş."

"İş inandırabilmekte. İyi bir yazar imkânsıza inandırandır" dedi kadın iç geçirerek.

On Sekiz

12 Şubat 1915

Bir tutam mor sümbül duruyor masamdaki bardağın içinde.

Her bir çiçeği, aşkla bakan birer göz gibi açılmış...

Bu mısraları neden mi yazdım? Aret bugün gizlice buluştuğumuz pastaneye gelirken bir tutam sümbül getirdi. Artık Endam'ın taşıdığı mektuplar sayesinde rahatlıkla haberleşebiliyoruz. Sümbülleri uzatırken öyle bir baktı ki içim eridi, daha sümbülleri burnuma götürmeden mest oldum. Sepetlerinde sümbül, nergis satan Çingene kadınları göremiyoruz artık. Aret de çiçekleri bir bahçeden çaldığını itiraf etti. "Uzun süredir açmaları-

nı bekliyordum. Az kalsın yakalanacaktım. Ama değdi" dedi. Bununla da kalmadı. Küçük bir kutu daha uzattı. "Ömür boyu seninle yaşamak istiyorum, benimle evlenir misin?" diye sorduğunda oracığa düşüp bayılacaktım. Bu kadar ani olması beni ziyadesiyle heyecanlandırmıştı. Mutluluk gözyaşları döktüm. Bu da evet demenin bir biçimiydi, söze gerek kalmamıştı. Göz göze, diz dize oturduk hiç konuşmadan. Mutluluğumuz elle tutulacak parlak bir ateş topu gibi duruyordu aramızda. Şükürler olsun ki pastanenin üst katında bizi görecek kimse yoktu o sırada.

Kutuyu açınca o enfes küpeleri gördüm. Gagaları kırmızı mercandan yapılmış kuş figürlü bir çift gümüş küpeye hayranlıkla baktım. Aret hem çok zevkliydi hem de benim küpelere ne kadar düşkün olduğumu öğrenmişti anlaşılan. Hemen oracıkta geçiriverdim kulağıma. Kuşların özgürlüğü temsil ettiğini, o yüzden bu küpeleri seçtiğini söyledi. Küpeleri kaybetmemeye dair söz verdim kendi kendime. Aret durumu bir an evvel ailelerimize açmamızın iyi olacağını, böyle gizli gizli buluşmaktan kurtulacağımızı söyledi. Ben ona belli etmesem de içten içe annemin bu işe ne diyeceğini biliyorum.

Şimdi, şu satırları yazarken de masamın üzerinde, hemen önümde duruyor küpeler. Bazen kuşun mercan gagasına dokunuyorum. Parmak ucumdan tüm vücuduma bir sıcaklık akmaya başlıyor. Masamdaki su dolu bakır bardağın içinde duran sümbüllerden hâlâ bayıltıcı bir koku yayılıyor. Tarif etmekte güçlük çektiğim bir duygu salıyorlar içime.

Aret'le aynı çatının altında bir ömür geçireceğimiz zamanları düşündükçe kalbim duracak gibi oluyor. Ama bunun gerçekleşmesi için önce babamın ve annemin rızasını almam gerekir.

Birazdan annemle konuşmak için aşağıya ineceğim. Allahım, sen bana yardım et Yarabbim!

Annem salonda oturmuş, dün siyah ipekliden biçtiği gömleğin el dikişini yapıyordu. "Genç kıza siyah yakışmaz. Şöyle allı güllü bir kumaş olsaydı" dediyse de ısrarıma dayanamadı. Siyaha olan düşkünlüğüm hiç bitmeyecek. Hem beyaz tenime yakıştırdığımdan seviyorum siyahı hem de beni tesiri altına alan bir yanı var bu rengin. Bir an önce bitse de Aret'le buluşmaya onu giyip gitsem diye düşünüyorum. Kol manşetlerini teyellerken bir yandan da anneme söyleyeceğim sözleri kuruyorum kafamda.

Ama planladığım onca cümle, taş fırlatılmış kuşlar misali uçup gittiler bir anda. Geriye bomboş bir arsa gibi kaldı tek cümle: "Anne, Aret'le ben evlenmek istiyoruz" deyiverdim. O kadar ani oldu ki kadın iğneyi eline batırıp olduğu yerde sıçrayıverdi. İnanamadı, "Nasıl olur böyle bir şey, o senin piyano hocan, hem de gayrimüslim, hiç münasip olmaz" dedi. "Tanımıyoruz, in midir cin midir ne bilelim" dedi. Ders vermek yerine beni ayartmakla suçladı Aret'i. Ali Cevdet Bey'in ne kadar efendi biri olduğunu, soyu sopu belli, asil bir aileden geldiğini anlattı. Sitem edip gözyaşı döktü. Babamın bunu asla kabul etmeyeceğini söyledi. Oysa babam bu konularda annemden daha mutedil davranırdı, biliyordum. Annemin asıl sorun olarak gördüğü şeyi biliyordum. Bu da Aret'in Müslüman olmamasıydı. Annem tutucu bir kadındı. Ailesinin öğrettiklerine yeni hiçbir şey katmamıştı. O benim gibi değildi. Herkesin bildiği gibi bilir, herkesin düşündüğü gibi düşünürdü. Başkalarından farklı düşünmek, farklı davranmak dehşete düşürürdü onu.

Sonra alnına, başı çok ağrıdığı zamanlarda bağladığı siyah tülbendini bağladı. O tülbent, bir çeşit yas ifadesiydi annem için. Dikişi bırakıp köşedeki koltuğa çekildi. Ne zaman bir şeylere kızıp küsse böyle yapardı. Daha fazla üzerine gitmek istemedim. Kütüphaneye çıktım. Berjere oturup sehpadaki kitaplardan birini okumaya başladım. Nasılsa okuduğum sayfadan hiçbir şey anlamıyor, her defasında yeni baştan okuyordum. Gözüm sayfada, aklım çok başka yerlerdeydi.

Öylece saatler geçirmişim meğer. Oda karanlık olmaya başlayınca kalkıp kalın kadife perdeyi açtım. Mahşeri bir kızıllık doldu içeriye. Bir an kendimi koca bir ateşin kıyısında sandım. Pencereyi açıp temiz havayı ciğerlerime çektim. Dışarıda her şeye rağmen akan bir hayat vardı. O hayatın içinde bir yerlerde Aret vardı. İkimizi bekleyen güzel günler, yıllar vardı. Tüm bunları düşünmek içimi mutlulukla doldurdu. Koşup anneme sarılmak için önüne geçilmez bir istek duydum. Kalkıp merdivenleri birer ikişer inerek salona girdim. Annem koltukta bıraktığım gibi oturuyordu. Yanakları gözyaşlarıyla ıslaktı. Yarı karanlık odada koşup boynuna sarıldım. Ben de salıverdim gözyaşlarımı. Er geç beni anlayacak, mutluluğum için Aret'le olmam gerektiğini kabul edecekti.

"Biliyordum, hatanı anlayıp annene hak vereceğini biliyordum" dediğinde ise donup kaldım.

Yolun Başı

Öykülerinden birisini, hocalarından Profesör İnci Yalman'a vermişti okuması için. Profesör odasına çağırtmış, kendisinden beklenmeyecek bir ilgiyle karşılamıştı Hayal'i. Çok önemli edebiyat eserlerini çevirmiş başarılı bir çevirmendi.

"Ne zamandır yazıyorsun?" demişti okuma gözlüğünün arkasındaki boşluktan bakarak.

"Birkaç yıldır" demişti Hayal sesi titreyerek.

"Hmm" deyip gözlüğünü çıkararak katlamış, masanın üzerindeki başka bir gözlüğü takmıştı. İki yanında üst üste kitaplar, teksirler yığılıydı.

"Daha önce herhangi bir edebiyat dergisine gönderdin mi öykülerini?" diye sormuştu yeniden elindeki kâğıda bakarak.

"Birçok kez farklı dergilere gönderdim ama hiçbiri yayımlanmadı" demişti Hayal içinde eski bir yara sızlarken. "Çalışmalısınız küçükhanım" diyen korkunç ses azalmış ama tamamen kaybolmamıştı zihninin derinliklerinde. Dergi binasından ağlayarak çıktığı o günü hatırlamıştı, bir de açılmamış mektuplarını.

"Bir editör arkadaşım var. Öykünü okuması ve değerlendirmesi için ona yollayacağım. Bana başka birkaç öykünü daha getirmeni isteyeceğim senden" deyip elindeki çıktıyı masaya bırakmıştı.

Sonraki zamanlarda kampusta birkaç defa karşılaştılar. Birinde Profesör öğlen tatilinde bir kafede oturmuş kahve içiyordu. Hayal'i görünce masasına davet etti. Son çıkan kitaplardan ve yazarlardan bahsettiler. Kadının bu kadar birikimli olması, günümüz edebiyatını bu denli yakından takip ediyor olması Hayal'de hayranlık uyandırmıştı. İlerisi için ne düşündüğünü, üniversitede kalıp kalmayacağını sorduğunda Hayal bunu ciddi olarak düşünmeye başladı. Kendisinde hayranlık uyandıran Profesör'in etkisiyle bu düşünceye meyil etmişti. Bir an kendisini İnci Yalman yaşlarında, onlarca kitap yayımlamış bir kadın yazar olarak hayal etti.

Sohbetin sonlarına doğru Hayal'i daha yakından tanımak için özel hayatıyla ilgili sorduğu sorulara aldığı cevaplar kadını üzmüş görünüyordu. El sıkışıp ayrılırlarken Hayal kadının kendisine daha bir içtenlikle baktığını fark etti.

Sonraki karşılaşmalarında daha kısa ama daha samimi sohbetler ettiler. Hayal bu kadına hayranlığın ötesinde bir yakınlık duymaya başlamıştı. Sıcakkanlı, ilgili ve yaşama sevinciyle doluydu. Bir profesör ve çevirmenden

çok bir arkadaş gibi yaklaşıyordu Hayal'e. Espriliydi. Onun yanında kendini çok rahat ve güvende hissediyordu.

Bir gün fakültenin koridorunda karşılaştıklarında:

"Önümüzdeki hafta yazar Perihan'ın son kitabı için bir kokteyl düzenlenecek tarihi sarnıçta. Senin de katılmanı istiyorum. Al bu davetiyeyi" diyerek çantasından çıkardığı davetiyeyi Hayal'e uzattı.

Hayal davetiyeyi heyecanla aldı. Çıkar çıkmaz zarfı açmış, davetiyede yazılanları tekrar tekrar okumuş, tarihi, saati zihnine adeta kazımıştı.

On Dokuz

10 Mart 1915

Uzun süredir yazamadım defterime. Öyle şeyler oldu ki hayatımda, yazarken kendim bile inanamıyorum.

Aret ve ben nişanlandık!

Artık gizli gizli buluşmamız gerekmiyor, annem ve babam müstakbel damatları olarak ağırlıyorlar evde nişanlımı. Nişanlım dediğimde bile bir sıcaklık sarıyor her yanımı. Babamın başköşede olduğu sofrada kaçamak bakışlarla bakıyoruz birbirimize.

Annem ara ara iç çekip geri çevirdiğim taliplerimi hatırlasa da, babam rıza gösterdiği için ses çıkaramıyor. Babamın eninde sonunda isteğimi kabul edeceğini

biliyordum. Sıkıntılı, huzursuz, tartışmalı geçen uzun bir zaman ne çok yordu yüreğimi. Babam annemden daha anlayışlı olsa da onu ikna etmek sandığımdan daha zordu.

Söylediğine göre, gayrimüslimlerin sürgüne gönderileceğine dair işaretler vardı. Bugün yarın Aret'in başına da böyle bir şey gelmeyeceğinin garantisi yoktu. Evlilik ciddi bir karardı. Enine boyuna düşünmeli, sonradan büyük acılar yaşayıp yakınlarımı perişan etmemeliydim. Ona göre yüreğimin sesiyle aklımın sesini birleştirmeli, öyle karar vermeliydim. Tüm bunları bazen o yumuşak, yatıştıran üslubuyla, bazen de bir kız babası edasıyla üstten ve buyurgan bir şekilde söylüyordu. Bu tartışmaların yaşandığı uzun bir dönem Aret'le görüşemedik. Sadece Endam'ın taşıdığı mektuplarla haberleşiyorduk. O olmasa ne yapardım bilmiyorum. Bir süre sonra üzüntüden kendimi kaybedip yataklara düştüm. İstesem de hiçbir şey yiyemiyordum ve sık sık ateşim yükseliyordu. Vücudum direncini yitirmişti. Sanki içimde bir ateş yanıyordu da alazları yüzüme, ellerime değiyordu. Annem başımdan ayrılmıyor, babam her gün yeni bir doktorla geliyordu eve. Hastalıkla geçen o kâbus günlerinde Aret'in hayali hep benimleydi.

Günler sonra babam yatağımın başucuna gelip sıcak elimi tuttu.

"Hadi kalk hazırlan, misafirin karşısına böyle mi çıkacaksın. Haber gönderdim, Aret'i akşam yemeğine davet ettim" dediğinde dünyalar benim oldu. Kâbus bitmişti.

Aret mektup yazıp durumu ailesine bildirdi. Böylesi bir dönemde düğün yapmak doğru olmayacağından, aileler arasında yapılacak sade bir evlilik törenine karar

verdik. Annesi, babası ve kız kardeşi kısa bir süre içinde gelmeyi planlıyorlar.

Fotoğrafçı Rupen'e gidip fotoğraf çektirdik. Saç tuvaletimi özenle yapıp annemin diktiği sedef düğmeli siyah ipek gömleğimi, altına da belden büzgülü, zümrüt yeşili tafta eteğimi giydim. Yüzümü yasemin macunuyla ovup gözlerime sürme, kaşlarıma rastık çektim. Yanaklarımı da gül yağıyla pembeleştirdim. Nişanlımın hediyesi küpeleri taktım. Bu halimle kendimi tanıyamadım aynada. Beni almaya geldiğinde nişanlım hayranlıkla baktı yüzüme. Siyah takım elbisesinin içine beyaz gömleğini giyip boyunbağını takmıştı. Saçlarını menekşe yağıyla taramıştı.

Fotoğrafçı Rupen'i çocukluğumdan beri tanırım. Birçok kez eve gelip fotoğraflarımızı çekmişti. Kütüphanede ve çalışma masamda çektirdiğim fotoğraflar da Rupen'e ait. Bizi görünce çok sevindi; nişanlandığımızı duymuş, tebrik etti. Yüzünde her zaman pembe bir gülücük vardır, çocukluğumdan beri onu öyle hatırlarım. Yürümesini zorlaştıran göbeği, tombul yanakları çok yakışıyor ona. Uzun süre duruşumuzu ayarlamaya çalıştı. Aret'in elini benim belime koydu, benim elimi onun omzuna doladı; başlarımızı yaklaştırdı, uzaklaştırdı, olmadı. Beni koltuğa oturtup Aret'i ayakta bekletti, onu da beğenmedi, tekrar ilk pozumuza döndük. Dakikalar geçtikçe sıkılmaya başladık. Ama Rupen'in gözü hiçbir şeyi görmüyordu. O, hayalindeki duruşu yakalamadan asla düğmeye basmaz. Körüklü kutu yanıp söndüğünde ikimiz de derin bir nefes aldık.

Onca eziyete katlandığımıza değdi doğrusu. Fotoğraf, pirinç bir çerçevenin içinde, tam karşımda, aşkımızın cisimleşmiş hali gibi duruyor şu anda. Vücutlarımızın

uyumlu duruşu, ışıklı gözlerimiz, yüzümüze yansıyan sevinç öyle bakılmaya değer ki. Birer fotoğrafı arkasını yazıp birbirimize verdik. Ben "nişanlıma sonsuz sevgiler" yazdım. O da "Güzel Perim'e" yazdı. Fotoğrafın birisini de ailesine gönderdi. Allah'ım, sen ikimizi kem gözlerden koru!

Dün akşam ilk kez birlikte tiyatroya gittik. Paşa babam izin vermesine rağmen annem sabahtan akşama kadar söylenip durdu. Daha evli değilmişiz, konu komşu ne dermiş, herkesin ağzı torba değilmiş, daha neler neler. En sonunda kendimi odama kapattım da öyle kurtuldum annemin diken gibi laflarından. Böylece hazırlanmak için bol bol vaktim oldu.

Oyunu beğenmediğimizden ilk yarıda çıktık. Savaşta öldürdükleri yetmiyormuş gibi tiyatroda da insanlar birbirini öldürüp duruyordu. Entrikaların bini bir paraydı. İçim kabardı, fena oldum. Ne sevgisiz, kaba bir oyundu. Epeyce yol olmasına rağmen yürümeye karar verdik. Sokaklar tenhaydı. Ben Aret'in koluna girdim. Her zaman konuşacak çok şeyimiz oluyor. Hem oyunun kaba sabalığından hem de tiyatrodaki kadın oyuncunun ne kadar kötü rol yaptığından söz ettik uzun müddet. Karanlık bir sokaktan geçerken birden durdu ve beni öptü. Dudaklarımdan içime sıcak, tatlı bir şurup aktı. Ayaklarım yerden kesildi.

Ay, koca gümüş bir göz gibi açılıp bizi izledi...

Karşılaşma

Yurt binasının hemen önünde bulunan üç ahşap kameriye, gelen ziyaretçilerle buluşma yeriydi. En baştakine doğru yürüdü. Bodur ağaçlar yeşil birer şapka gibi duruyorlardı yolun kıyısında. Koca kampus topyekûn öğlen uykusuna yatmışçasına tenhaydı. Cırcır böceklerinin o gürültülü ama hüzünlü sesleri doldurmuştu her yanı. Babaannesi odasını görmek isteyecekti mutlaka. Çıkmadan her şeyin yerli yerinde olup olmadığını kontrol etmişti. Babaannesi ayrıldıktan sonra kütüphaneye gitmeyi planlıyordu. İade etmesi gereken kitapları verecek, yenilerini alacaktı. Kameriyenin girişinde oturan babaannesini görünce bir hafiflik duydu. Yaşlı kadının saçları neredeyse tamamen beyazlaşmıştı.

İyice yaşlanmış göründü gözüne. Zayıflayınca kamburu daha da belirginleşmişti.

"İyice boşladın evi, hayırsız! İmtihanların bitince neyi bahane edeceksin bakalım" dedi Fazilet Hanım.

Hayal sınavlara daha iyi hazırlanabilmek için uzun bir süredir kampustaki yurtta kalıyordu.

"Söz babaanne, sınavlarım biter bitmez geleceğim, ben de sizi çok özledim" dedi Hayal yaşlı kadının ellerini avuçlayarak. O sırada fark etti diğer uçta oturan kadını. İzlendiği duygusuna kapılmıştı. Bir çift göz üzerine dikilmiş bakıyordu. Fazilet Hanım torununun baktığı yöne dönüp,

"Misafirin var kızım. Annen seni görmek istedi. Benim buna engel olmaya hakkım yok. Sonuçta sen onun kızısın" dedi yaşlı kadın kırık dökük.

Hayal gafil avlanmıştı.

Hiç beklemediği bir anda hiç beklemediği biçimde çıkıvermişti işte karşısına. Bunun düşünü bile kurmamıştı, kuramamıştı. Yıllar önce annesiyle babasının, düğünlerinde çekilmiş bir fotoğraflarını hatırladı. Babaannesinin elbise dolabında unutulan fotoğrafı tesadüfen görmüştü. Kadın torunuyla birlikte dolabı yerleştiriyordu. Düzgünce katlanıp konmuş, yer yer sararmış dantelli yatak örtülerinin birinin arasından kayıp düşmüştü fotoğraf. Yaşlı kadın önce düşenin bir fotoğraf olduğunu fark edememiş, torunu fotoğrafı iki eliyle tutup yatağa oturunca o da oturmuştu yanına. Hayal, şaşkınlıkla annesine ne kadar çok benzediğine bakmıştı dakikalarca. İnce kemikli vücudu, saçlarının solgun kumrallığı, gözlerinin ışıklı canlılığı, yüzünü kızıl bir mühür gibi damgalayan dudakları. Rahminde büyüdüğü, göğüslerinden süt emdiği bu kadına önüne geçilmez bir özlem duymuştu o an. Bu, tüm yargıların-

dan, kahreden öfkelerinden arındığı tek andı belki de. Kokusunu duymuştu burnunda. Hiçbir zaman yan yana göremediği annesiyle babasını ilk ve son kez yan yana görmüştü. Sonraki yıllarda keşke bakmasaydım dedirtecek kadar kazınmıştı hafızasına annesinin yüzü. Bazen aynaya baktığında kendi yüzü annesininkiyle birleşip ikisinin ortak yüzüne dönüşüyordu.

Hayal oturduğu yerde kıpırtısız kalakalmıştı. Fazilet Hanım kalkıp gitmek için hazırlandı. Elindeki paketi ahşap masanın üzerine bıraktı.

"Ben gidiyorum kızım. Sağlıcakla kal" diyerek arkasına bakmadan, yorgun adımlarla uzaklaştı.

Kadın gelip Hayal'in karşısındaki banka oturdu. Ormanlık alandan serin bir esinti, kameriyenin çatısına dolanmış hanımelinin yapraklarını hışırdattı. Hayal'in ateş gibi yanan tenini yalayıp geçti. Esintiyle birlikte bayıltıcı bir koku yayıldı havaya.

"Ne kadar büyümüşsün" dedi kadın. Sesi, boş bir mağaradan çıkar gibi yankılandı. Hayal'in düşlediğinden daha yaşlı görünüyordu. Kadının yaşadığı hayata dair ipuçları aradı Hayal. Ağzı, hınçla sıkılmış gibi büzülmüştü. Alnı, çok ağlayıp az gülen bir alındı; iki kaşının arasında, iç içe geçen çizgilerden anladı. Elleri, ev işlerine sıkı sıkı tutunmuş, sert, bakımsız ama güzel, biçimli ellerdi. Mutsuzluk, teninin rengini matlaştırmış, gözlerinin ışığını azaltmıştı. Bir kadının mutlu olup olmadığını gözlerinden anlayacak kadar çok kadına baktığını düşünüyordu Hayal. En çok da kendi gözlerine. Geçmişin kapısı, karanlık ve soğuk bir evin kapısı gibi aralandı.

Hayal, hiçbir zaman unutamayacağı o yılbaşı gecesindeydi şimdi. Kadının açıp kapattığı karanlık ağzından

dökülenler ona ulaşamıyordu. Babasının, odanın ortasında duran çaresiz, yorgun, yalnız hali hiç gitmiyordu gözlerinin önünden. Dedesinin buz gibi sesinin odada yankılanması, babaannesinin oğlunu kucaklayamaması. Hayal o geceyi hatırladıkça ağır bir pişmanlıkla yanıyordu. Koca alevden diller her yanını yalıyordu. Belki karşı çıksaydı, "Hayır" deseydi, "babama böyle davranmayın, öyleyse ben de gidiyorum" deseydi her şey bambaşka olurdu. Babası hayatta olurdu. Ali Cevdet'i uçurumun kıyısına iten o gece, hayatı boyunca bırakmayacaktı peşini. Babasını her hatırlayışında o gecenin zehirli iğneleri batacaktı vücuduna. Hatırlamanın karanlık kuyusuna itilecekti. Yavaş yavaş ulaşmaya başladı kadının sesi.

"İnsan kocaya bağımlı olunca istediği her şeyi yapamıyor. Ben evde iki çocuğa bakan, ev işi yapan bir hizmetçi gibiyim. Kocam olacak adam beni değil şehir dışına, evin dışına zor bırakıyor kızım" dedi kadın gözlerini elindeki mendille kurulayarak.

Hayalin içinde küçük, serin bir dalga kabardı. "Kızım" sözü beklemediği bir etki yaratmıştı. Bir annenin çocuğuna "kızım" demesinden daha başka bir şeydi. Ayak basılmamış topraklara adım atmak gibiydi.

"İnsan bir süre sonra koşulların esiri oluyor" dedi sol elindeki alyansı çevirirken. Gözlerinde bir çift yaralı kuş uçmaya çabalıyordu. Hayal, karşısındaki ezik, zayıf, her durumu kabullenmiş kadının bir zamanlar babasını terk edip giden kadın olduğuna inanmak istemiyordu. Neler yaşadılar, nasıl bir hayatları oldu bilmiyordu. Annesi neden hiç dönüp geride bıraktığı kızını aramamıştı, hiç özlememiş miydi? Tüm bunlar zihnini dağlıyordu.

"Yaşamının bazı dönemlerinde kanı deli deli akıyor insanın. Ben de arkama bakmadan çekip gittiğimde öyleydim. Bir erkek tarafından bir erkekle aldatılmıştım.

Bunu hazmedemiyordum bir türlü. Çocuğumu bile bırakıp gidecek kadar delirmiştim." Sinirle titreyen dudaklarına bakıyor kadının. "Bazen kendime şaşıyorum. Şimdiki kocam tarafından başka kadınlarla defalarca aldatılırken neden aynı kararlılığı gösteremediğimi anlayamıyorum. Belki âşık olmayınca aldatılmak da asıl anlamından uzaklaşıyor. Belki de asıl hazmedemediğim, babanın beni bir erkekle aldatmasıydı." Konuşurken gözlerini uzağa, kampusun bitiminde, yeşil bir buğu gibi tüten ormana dikti.

Hayal anlayamıyordu bir türlü. Bir erkekle ya da bir kadınla aldatılmak neden bu kadar farklı oluyordu? Sonuçta aldatmak ve aldatılmak vardı. Babası annesini bir kadınla aldatmış olsaydı her şey daha başka mı olacaktı? Annesiyle babası hiç boşanmamış mı olacaklardı? Babası hâlâ yaşıyor mu olacaktı?

Karşısındaki kadına hiçbir yakınlık duyamadığını fark etti irkilerek. İçinde bir örtü kayıp düştü. Düşlediği anne değildi karşısındaki. Sırlarını paylaştığı, sokaklarda kol kola yürümek istediği, diğer kızlar gibi sürekli çatıştığı ama her defasında affedip, mutfakta yemek yaparken yanında yöresinde dolaştığı, gizlice rujlarını, parfümlerini kullandığı bir anne değildi. Her yanıyla savunmasız, aşağılanmayı kabullenmiş, görünmez zincirlerine bağlı esir bir kadın oturuyordu karşısında. Babaannesinin bahsettiği "anne yüreği" nasıl bir şeydi ki her kadın ağzını açar açmaz "sen de anne olunca anlarsın" deyiveriyordu? Anne olunca anlaşılacak olanın ne olduğunu merak etti. Bebeğini cami avlusuna bırakır gibi, kızını bilinmez ve tehlikelerle dolu bir hayata bırakıp giden bir anne olunca mı anlıyordu insan anne olmak denilen şeyi? Yıllarca kızının ne durumda olduğunu bilmeden yaşayabilen, sesini, kokusunu, saçını, boyunu,

gözlerini merak etmeden yaşayabilen bir anne olunca mı anlıyordu?

Hınç, yüreğini bir kuş gibi ezdi avucunda.

"Bugüne kadar neden aramadın beni, neden gelip görmedin?" dedi alev alev gözlerini kadının gözlerine dikerek. Serin esinti, ormanın, nemli toprağın ve hanımelinin bayıltıcı kokusunu taşıdı yeniden. Kadın, alnının ortasına ağır bir taş yemiş gibi acıyla baktı.

"Ben de isterdim gelip seni görmeyi. Biliyorsun..." Sesi titredi, ne diyeceğini bilemedi. Ellerini kararsızlıkla dizlerinde gezdirdi. Başını çaresizce yana yatırıp gözyaşlarına boğuldu. Hayal, boğazına kum gibi dolan ağrıdan kurtulmak istiyordu. Onu hiç görmemiş olmayı istiyordu tüm kalbiyle. Annesinin o düğün fotoğrafındaki gibi kalmasını istiyordu. Hayalinde yaşattığı annesi daha cesur, daha kararlı bir kadındı. Onunla yaşamaya devam etmek istiyordu. Önüne geçilmez bir istekle ormanın içine doğru koşmak istedi. Rahminde büyüdüğü bu kadında, kendine ait hiçbir şey yoktu. Kalkıp hızla dışarıya yürüdü, ormana doğru. İçinde, istediği olmamış bir çocuk hınçla tepiniyordu.

"Yavrum" dedi camkırığı bir ses.

Hayal olduğu yerde durdu kaldı. Korkmuş, savunmasız bir yavru kumru gibi büzüldü ruhu.

İçindeki küçük dalga büyümeye başladı. Sular kabardıkça tüm sıkıntıları, geçmişin pıhtılaşmış tortularını, zehirli karabasanlarını, iç burkan acılarını yüzeye taşıyordu. Tüm bunlar, kıyıya taşınıp toprağa bırakılan kabuklar gibi atılmaya hazırlanıyorlardı. Dalga, var gücüyle annesinin kucağına sürükledi Hayal'i.

Anne kız ağlayarak, hiç konuşmadan dakikalarca sarıldılar birbirlerine.

Sular çekildiğinde yeni bir gök ve mavi bir deniz belirmişti.

Yirmi

28 Mart 1915

Yaşadığım güzel dakikalar uçup gitmesin diye bu defterin sayfalarına raptediyorum. Üzerine de demir kapı gibi kapatıyorum defterin kapağını...

Baharın kendini iyiden iyiye hissettirdiği şu günlerde yapılabilecek en güzel şey nedir ki kayıkla mehtabı izlemekten başka. Önce annem katiyen olmaz diyerek kestirip attı. Nişanlı bir genç kız –nişanlısı dahi olsa– genç bir erkekle kayık sefası yaparsa el âlem ne derdi? Her zaman olduğu gibi kurtarıcım babam oldu. Biz nişanlıyken gezip tozamadık, bari kızı bırak karışma, dedi anneme. Ben de kendimi tutamayıp babamın boynuna sarıldım.

Aret sandalın küreklerini çekerken yüzü bir gölgede kalıyor, bir aydınlanıyordu. Kürekler, kristali avuçlayan kocaman eller gibi inip kalkıyor, ışıltılı damlalar karanlık suya düşüp kayboluyordu. Ben oturduğum yerde, şalıma sarınmış haldeyken, hayalle gerçek arasında gidip geliyordum. Böylesine romantik bir an ancak düşlerde olabilirdi. Gelin görün ki insan mutluluğa en yakın olduğu anda, kedere de yakındır. En mutlu anlarımda o şeytan gelip başköşeye kurulur, olur olmaz şeyler fısıldar kulağıma. Şeytanı defetmek ister gibi baştan ayağa ürperip derin bir iç çektim. Aret sandalı, denize dökülen sessiz derenin içlerine doğru çekmeye başladı. Savaş yüzünden sandal sefası yapanlar da azalmıştı. Bizim gibi birkaç âşıktan başka kimseye rastlamadık. İyi de oldu doğrusu, annemin kulağına dedikodu gitmez hiç olmazsa.

Birçok kez babam ve annemle de gelmiştik buraya. Büyükçe bir ağacın gölgesine saklanıp gelip geçenleri izler ya da sohbet ederdik. Babam şiirler okurdu bize. Kulağıma tatlı birer ezgi gibi dolardı her bir dize. Amelie'yi öğrendikten sonra babamın her davranışını daha başka tefsir etmeye başladım. O zamanlar gözlerinde kaybedilmiş yitik bir aşkın gölgelendiğini bilmiyordum. Ancak aşkı tatmış bir erkek gözleri nemlenerek şiir okuyabilir.

Sandalın ipini ağaçlardan birinin gövdesine bağladıktan sonra çıkıp kıyıda oturduk. Altımızda karanlık gölgeler, üzerimizde yıldızlı, pırıl pırıl bir gök vardı. Hava tuz, yosun, nemli toprak ve patlayan tomurcuk kokuyordu. Birbirimize sokulduğumuzda kalbim heyecanla çarptı. Serinlik bedenlerimizi üşüttü.

Aret kendi dilinde şiirler okudu bana. Hiçbir kelimenin anlamını bilmesem de hüzünlendim. Duygulu birer

şarkı gibiydi şiirleri. Uzak, bilmediğim diyarların soluğunu üfledi̇ler yüzüme. Sordum, bir türlü kavuşamayan, tam kavuştuklarında da ölen, öldürülen âşıkları anlatıyormuş şiirler. Güzel gelinim diye başlıyormuş biri, diğeri yürekli nişanlım diye... Şiir laftan anlamaz hırçın kuş gibi geldi yapıştı bağrıma. Yazma isteğiyle dolup taştım. Şu mısra çınlıyordu kulaklarımda:

"Bazen yazdıklarımız değil, yaşadıklarımız şiirdir."

Dudaklarımız buluştuğunda bir gece kuşu uzun uzun öttü. Yıldızlar, ışıltılı bir yorgan gibi örttüler üzerimizi. Sessizce akan berrak derenin kıyısında, soluyan gecenin içinde, soğuk toprağın üzerinde aşkla, istekle birbirimizin olduk...

Büyülü Kule

Elindeki dalı, hayali bir kılıç gibi sallayıp yürümek için yol açıyordu patikada.

Sık çalılar, yabani sarmaşıklar, ansızın dikiliveren düşmanlar gibiydi önünde. Annesinin gelip gidişiyle duygularında değişenin ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. Kadın, kızını bırakıp yeniden kendi hayatına dönmüştü. Çünkü çocuklarının bakıma ihtiyaçları vardı, çünkü kocası tek başına hiçbir iş beceremezdi. Hayal, evde annelerini bekleyen çocukları kıskandığını fark etti. Bir zamanlar kendisinin de bakıma, ilgiye, anne şefkatine ihtiyacı vardı. Düşündükçe güçlü bir öfke kabarıyordu içinde. "Ben sokak kedisiydim, herhalde" diye mırıldandı. Çok önemli bir şeyi kavramış gibi durup gözlerini kıstı. Anne olunca anlayacağı şeyi merak etmiyordu artık.

Orman kocaman, yosunlu bir el gibi avucuna almıştı Hayal'i. Kampus çok gerilerde kalmıştı. Ağaçlar gittikçe sıklaşıyordu. Güneşin yakıcı ışınları ulaşamıyordu sık ağaçların altına. Hayal hiç olmadığı kadar huzurluydu burada. Sığındığı ormanın sesini tüm seslerden daha güçlü biçimde duyabiliyordu. "Yazmak da içimde böyle bir şey" diye düşündü. İçi sonsuz bir sevinçle dolup taştı. Böylesi anlarda büyülü kuleden bakmayı başarabiliyordu. "Büyülü Kule" diye mırıldandı. Şimdi o kulenin tepesindeydi. Aşağıdayken göremediği her şeyi buradan görebiliyordu. Mavi gök, göz alıcı bir akuamarin gibi ışıldıyordu. Hayal'in saçları, eteği rüzgârda savruluyordu. Avcı gözlerini aşağılara dikmişti. Sınırsız bir güven duyuyordu içinde. Büyülü Kule'ye çıkmayı başaran, oradan aşağıya bakmak ve gördüklerini yazmak ayrıcalığına sahipti. Hayal bu ayrıcalığını, içinde değerli bir mücevher gibi saklıyordu. En mutsuz, yalnız, umutsuz anlarında elini atıp yokladığı, orada olduğuna emin olunca rahatlayıp derin bir soluk aldığı tek mücevheriydi yazmak.

"Bu kule fildişinden mi?" dedi Nurperi ağaca yaslanan gövdesini gererek. Kollarını arkasında birleştirmiş, tüm gövdesiyle ağacın kabuklu, kalın gövdesine dayanmıştı. Hayal, kadının yüzünü daha net görebilmek için eğildi. Ama o eğildikçe yüz, ışıkla parlayıp görünmez oluyordu. Bej rengi keten elbisesi ve bez ayakkabılarıyla çok şık görünüyordu. Hayal Nurperi'nin ilk defa siyah dışında bir renk giydiğini görüyordu. Diğer bir değişiklik ise saçlarındaydı. Saçlarını topuz yapmamış, omuzlarına bırakmıştı. Sesi ağaçların yapraklarında gezinen esintiye karışıyordu. Orman, üzerlerinde kocaman yeşil bir şemsiye gibi açılmıştı.

"Fildişinden olup olmadığını bilmiyorum. Ama oraya çıkmadan yazamayacağımı biliyorum. Yukarıdan bakmadan yazmayı başaramıyorum" dedi Hayal söylediklerinden hoşnut bir tonda.

"Fildişi kule bir ayrıcalıktır. Yazarlar hep ayrıcalıklı oldukları yanılgısına kapılırlar. Bu da onları bencil ve kendini beğenmiş yapar" dedi kadın elindeki ince dalın kabuğunu soymaya çalışarak. Bazen bağırmamak için zor tutuyordu kendini. Bu kadın alaşağı etmeyi, çırılçıplak bırakmayı ne kadar seviyor diye düşündü. Birazcık böbürlenmeyi hak etmiyor muydu yani.

"Ama yazar olmak için deliren o kadar çok insan varken, sevinmek suç mu?" dedi Hayal.

"Tabii ki değil ama şunu unutma. Yukarılara çıktıkça yazdıklarına yabancılaşıyorsun. Senin kuşbakışı bakmak dediğin şey küçülterek görmekten başka bir şey değil. Yazına sığdırabilmek için her şeyi küçültüyorsun."

"Hayır, bu doğru değil. Tek istediğim, görüş mesafemde olmayan her şeyi görebilmek. Sadece bunun için çıkıyorum o kuleye" dedi Hayal ağlamaklı bir sesle.

"Her şeyi görmeye çalışırsan yazamazsın. Asıl, görmediklerini yazmayı başarabilirsen iyi bir yazar olma yolundasın demektir" dedi kadın soğuk, öğretici sesiyle.

Hayal her defasında bu duruma düşmekten nefret ediyordu. Aptal bir yazma heveslisi gibi hayallere kapılmaktan, sonra da kafa üstü yere çakılmaktan bıkmıştı artık. Bu kadına haddini bildirmek istiyordu ama bunu yapacak gücü yoktu. Üstelik söylediklerinde haklı olduğunu hissediyor, bilmesine rağmen kızıyordu.

İnsan çırılçıplakken aynada uzun süre kendini seyredemez.

Henüz bir yazısını herhangi bir dergide yayımlatabilmiş bile değildi. Ne söylemeye hakkı vardı ki?

"Meraklanma. Bana haddimi bildireceğin günü iple çekiyorum. Ama yazdıklarını yayımlatamamış olman senin yazar olmadığın anlamına gelmez" dedi kadın gülümseyerek. Hayal yine gafil avlanmış olmanın hıncıyla dişlerini sıktı. Yazar olduğunu kendisinden başka kimsenin bilmediği bir yazar olmak istemiyordu.

Gözlerini açtığında dişleri sıkılıydı hâlâ. Nemli toprak içini üşütmüş, sırtını dayadığı ağacın sert kabukları canını acıtmıştı. Bir kuş, tatlı sesiyle iyi haber müjdeler gibi uzun uzun öttü. Daha kısa ötüşlü bir kuş karşılık verdi ona. Esinti, ağaçların yüksek dallarını şöyle bir silkeleyip geçti. Hemen ilerideki akçaağacın kanatlı tohumları, minik orman perileri gibi süzüldüler havada.

Orman, acılarını yatıştırıyordu. Sanki doğduğu günden beri Hayal'i bekliyordu. Sanki annesinin değil de ormanın rahminde büyümüştü. Ruhunun, yavaş yavaş rüzgârdaki beyaz bir çarşaf gibi savrulduğunu, hafifliğini, temizlendiğini hissetti. Büyük bir atkestanesi ağacı, yapraklarını koca ellermişçesine çırpıp silkeledi. İki kuş telaşla havalanıp göğe doğru uçtu. Meyvelerini, dikenli kapsüllerinde küçük sırlar gibi saklayan bu ağaç çok tanıdıktı. Kampustaki sınıflardan birinin penceresinden görünen kocaman bir atkestanesi vardı. İlkbaharda, göğe doğru büyüyen üzüm salkımları gibi açan beyaz çiçekler, yaz sonunda kapsüllü meyvelere dönüşürlerdi. Parlak kahverengi meyveler, uluorta edilen sırlar, her yana saçılırlardı.

Hayal, her mevsim izlemişti o ağacı pencereden. Bazen okumaktan yorulan gözlerini dinlendirmek için izlerdi

ağacı, bazen kulaklığından müzik dinlerken çiçeklerinin güzelliğinden büyülenirdi. Ya da yazacaklarını kafasının içinde çevirip dururken, ağacın fütursuzca ortalığa savurduğu sırlar, küçük ipuçları verirdi ona, saklanmayı isteyen yeni sırlar fısıldardı kulağına.

Yirmi Bir

30 Nisan 1915

Bir yere ateş düşmüşse her yere yayılır, yakıp kavurur, kül edene kadar sönmez! Savaş o korkunç ateşten kıvılcımlarını bize de fırlattı. Sıra bize de geldi. Yakıp küllerimizi savurmadan bırakmayacak.

Ah! Bırakmayacak.

Sevdiğim adam, nişanlım sürgün yollarında!

Bir sabah, yüzlercesi gibi evinden alınıp sürgün kafilesine katılmış. Çıplak ayaklı, üstleri başları perişan halde uzak şehirlere doğru yol almaya başlamışlar. Günler sonra öğrenebildik olanları. Ben evde ateşler içinde yatıp kâbuslar görerek sayıklarken, babam soruşturup ne olduğunu anlamaya çalıştı. Yüzlerce gazeteci, şair, mü-

zisyen, ressam idarenin kararıyla sürgüne gönderilmişlerdi. Onlardan birisi de Aret'ti. Bunu öğrendiğimde tek isteğim peşi sıra gitmek oldu. Aldığımız haberlere göre farklı vilayetlerden alınanlarla büyüyen kafile, bölünüp farklı şehirlere gönderiliyormuş. Bazıları gönderildikleri yerlere ulaşamadan yolda salgın hastalıktan, açlıktan ya da vahşi hayvanların saldırısından ölüyorlarmış. Çok korkunç hikâyeler duyuyorduk.

Gözlerimi yumduğumda sevdiğimi ateşler içinde adımı sayıklarken görüyorum. Üstü başı perişan. Açlıktan zayıf düşmüş beyaz yüzüyle bana bakıyor. Gözleri çakmak çakmak. Gel, kurtar beni Gülperi, diyor. Bunu ancak sen başarabilirsin, ancak sen kurtarabilirsin beni bu cehennemden diyor. Uyuyamıyorum, düşünemiyorum.

Anneme ve babama onun gittiği yere gitmek istediğimi söylediğimde ikisi de dehşetle bana baktılar. Annem ayılıp bayıldı, babam da böylesi şartlarda tek başıma seyahat etmemin delilik olduğunu, beni katiyen bırakmayacağını söyledi. Üstelik bu konuyu Aret'le defalarca konuştuğunu, ortalık durulana kadar Şam'a, ailesinin yanına gitmesini öğütlediğini ama Aret'in kendisini dinlemediğini söyledi. Üstelik bir de "Aşk ikinizin gözünü de tehlikeleri göremeyecek kadar kör etmiş!" demez mi. Babamdan bunu duyunca hem mahcup oldum hem de ikimizin geleceğini ilgilendiren böylesi bir konuyu ihmal etmiş olmamızdan dolayı üzüldüm.

İkisi de beni ikna etmek için saatlerce dil döktüler ama boşuna olduğunu anladılar. En sonunda, annemin tüm itirazlarına rağmen babam ancak birlikte yola çıkabileceğimizi, tek başıma beni sürgün yollarına göndermeyeceğini söyledi. Yola çıkmadan önce bazı

tanıdıklarını görüp Aret'i kafileden geri almanın yollarını arayacağını söyledi. "Onu bulsak bile kafilelere eşlik eden subaylar bizimle gelmesine izin vermezler, onca yolu boşuna gitmiş oluruz" dedi. Biraz olsun yatışmıştım.

8 Mayıs 1915

Şimdi bir han odasından yazıyorum bu satırları. Sevdiğimin ayak izlerine basar gibi, onun yürüdüğü yolları yürür gibi geçiyorum yolları. Zavallı babacığım beni yalnız bırakmamak için katlanıyor bu yolculuğa. Günlerdir yollardayız ve henüz hiçbir netice elde edemedik. Bundan önce konakladığımız handa sürgün kafilesini gördüğünü söyleyen birine rastlamıştık. Sürgünlerin birçoğunun hasta ve aç oldukları için yürümeye bile güçlerinin olmadığını, bu uzun yürüyüşe çok azının dayanabileceğini, yakında salgın hastalıkların da başlayacağını söylüyordu. Onu dinlediğimde gözyaşlarımı tutamadım. Babamın omzuna yaslanıp sesli sesli ağladım. Lokmalar boğazıma diziliyor o günden beri. Doğru düzgün bir şey yiyemiyorum.

Her yanda yoksulluk var, açlık var, perişanlık var. Kendi oğullarını yiyen korkunç bir canavarmış meğer savaş.

10 Mayıs 1915

Yarın Aret'e ulaşmış olmayı ümit ediyorum. Ona bir ulaşsam gerisi kolay. Babamda duran mühürlü kâğıt, kurtuluşu olacak sevdiğimin. Babacığım nüfuzlu tanıdıklarının kapılarını öyle çok aşındırdı ki en sonunda alabildi o kâğıdı.

Hepsi aynı şehre giden kalabalık kafiledeymiş sevdiğim, öğrendik. Atlı subayların eşlik ettiği kafile şu an konakladığımız hanın ilerisindeki yoldan geçmiş bugün. Başka şey duymak istemediğimden fazla soru da soramıyorum. Babam da perişan oldu yolculukta. Bu yolculuğa çıkması benim için o kadar kıymetli ki. Ama yaşlı bedeni yorgun düştü, onu daha fazla peşim sıra sürükleyemem, buna hakkım yok. O yüzden yarın Aret'i bulmalıyız. Kafilenin yavaş ilerlediğini ve geceleri açık alanda konakladıklarını söylüyorlar, bu durumda güneş doğmadan yola çıkarsak yakalayabiliriz onları. Kiraladığımız atlı araba tüm ısrarlarıma rağmen ortalık tekin olmadığı için geceleri yol almak istemiyor. O yüzden bu korkunç bekleyişin pençesinden kurtulamıyorum. Handa yaralı askerler, yoksul köylüler ve hâlâ bir iki şey satıp para kazanmaya uğraşan tüccarlar var. Sabahın ilk ışıklarıyla yazıyorum bu satırları. Birazdan yola çıkacağız. Kalkıp hazırlanmam gerekiyor.

Allahım, bugün kutlu gün olsun. Sen dualarımı boşa çıkarma!

Davet

Tarihi sarnıcın her bir sütunu, ışıkta yüzen dev birer gemi gibi dikiliyordu. Sütunlar arasına asılan tüller, beyaz yelkenler gibi salınıyorlardı esintiyle. Mavi ve sarı tonlardaki spotlar sütunların üzerinde oynaşıp taşın soğukluğunu biraz olsun azaltıyorlardı. Restore edilip modern mobilyalarla döşenmiş mekân, her şeye rağmen yabanıl ve gizemli yanını inatla sergilemeye devam ediyordu. Hayal, genzini yakan küf ve rutubet kokusuna alışmaya çalışarak, üzerine işlemeli bir örtü atılmış kanepeye çöktü. İçerideki hava akımıyla arada bir havalanan tüller, eski bir sarayın gecikmiş ihtişamını ya da gün yüzüne çıkmamış entrikalarını, hayata geçmemiş kötülüklerini fısıldıyordu. Bin yıllık taşın soğukluğu, çıplak ayakla basılmış gibi hissediliyordu.

Elini kulağına götürüp kuşun mercan gagasına dokundu. Babaannesinin verdiği küpeleri kutsal bir emanet gibi almıştı. Bu küpelerin hikâyesini bilen tek kişiydi. Kulağındakileri birer küpeden çok, sonsuz aşk ve yaşam enerjisi taşıyan bir tılsım olarak görüyordu.

Yayınevinin hazırladığı dev afişler, kartonetler büyük sahneye ve geniş alanın birçok yerine yerleştirilmişti. Perihan'ın son kitabının kapağında, sırtını okura dönmüş bir kadın fotoğrafı vardı. Kitabın adı ve kapağı ilgi çekiciydi: "Yüzünü Bana Dön." Girişteki stanttan aldığı kitabın sayfalarını karıştırırken, yazarın kim bilir ne kadar mutlu olduğunu düşünmüştü. Böyle bir şeyi tahayyül bile edemiyordu. Bir gün kapağında kendi adının yazılı olduğu bir kitap için neler vermezdi! Son günlerde tüm edebiyat dergilerinde, gazetelerin kitap eklerinde, televizyonların kültür sanat programlarında boy gösteriyordu Perihan.

Hayal daha önce yazarın bir kitabını okumak için almış, ancak sıkılıp yarım bırakmıştı. Şimdi o kitabı okumadığı için pişmanlık duyuyordu. Kitapları yarım bırakmayı sevmiyordu. Yarım bırakılmış kitaplar, yarım bırakılmış hayatlar gibi geliyordu ona. Kitabın içinde yaşamaya devam eden kahramanları terk edip gitmek haksızlık, diye düşünüyordu. Kendisi sıkılmıştı belki ama başkaları hiç sıkılmadan okuyordu demek. Okunmasaydı, yazarın bu kadar görünür olamayacağını düşündü.

Konuklar gelmeye başlamışlardı. Görevlinin elindeki sayfa sayfa listelere bakılırsa yüzlerce kişi çağrılmıştı geceye. Tüm edebiyat dünyası buraya toplanacaktı anlaşılan. Ayperi'nin gelip gelmeyeceğini merak ediyordu. Acaba kendisini görünce tanıyacak mıydı? Tanıyınca ne

diyecekti? Tekrar kartını mı verecekti? Buruk bir gülümseme küçük, gri bir bulut gibi geçip gitti.

Oturduğu yer korunaklıydı. Salonun birçok yerini rahatlıkla görebildiği halde, kimsenin dikkatini çekmeden atlatabilirdi geceyi. İçinde köpürüp taşan sıkıntı rahat vermiyordu bir türlü. Yayınevinden görevliler ortalıkta dört dönüyorlar, her yeni gelen konuğun üzerine adeta atlıyorlardı. Elinde kocaman bir fotoğraf makinesi olan fotoğrafçı oradan oraya seğirtiyor, en güzel pozu yakalamak için deklanşöre ardı ardına basıyordu. Fotoğraflar basına dağıtılacaktı, sonraki günlerde gazete, dergi sayfalarında görecekti Hayal bu fotoğrafları. Fotoğrafçının çekim alanında olmadığına şükrediyordu. Makinesinin zumunu tehlikeli bir silah gibi doğrultuyordu gelen insanların üzerine.

"Kimse senin fotoğrafını çekmez, korkmana gerek yok. Onlar büyük lokma peşindeler" dedi o tanıdık ses. Yabancısı olduğu bu ortamda o dost sesi duyduğu için rahatlamıştı. Sıkıntısının saydam köpükleri patlayıp söndü, içi yatıştı. Nurperi, sütunun hemen dibindeki berjer koltuğu seçmişti oturmak için. Hayal'in çaprazına düşen yerden yüzünü seçmek imkânsızdı. Her defasında yüzünü ustalıkla gizlemeyi başarmasına şaşıyordu Hayal.

"Öyle özeniyorum ki Perihan'a. Daha önce kitabını yarım bıraktığım için de affedemiyorum kendimi" dedi Hayal altdudağını sarkıtarak. Sahneye çıkan bir kadın kemancı, gözlerini yumup zarif hareketlerle çalmaya başladı. Kemanın sesi hüzünlü bir sonbahar rüzgârı gibi doldurdu taş yapıyı. Notalar, kuru yapraklar gibi saçıldılar ortalığa.

"Bence kendini zorlama. Dilin sınırlarını fazlasıyla zorladığı için, anlama sınırlarını da zorluyor olabilir" dedi kadın, sesinin alaycı tonuyla.

Hayal tam o sırada kapıdan gireni tanımıştı. Ayperi'den başkası değildi gelen. Her zamanki şıklığıyla, yüzünden eksilmeyen gülümsemesiyle dikilmişti giriş kapısının önünde. Geldiğinin fark edilmesiyle ortalık birden hareketlendi. Fotoğrafçı, makinesinin zumunu uzatarak o yöne doğru koştu. Yayınevi görevlileri de koşuşturdular. Ardı ardına patlayan flaşlar gözünü kamaştırmış olacak ki sendeledi. Eğer kendini hemen toparlamasaydı taş zemine yüzükoyun kapaklanacaktı.

"Ah, işte gecenin yıldızı da geldi. Aslında Ayperi'yle Perihan ellerinden gelse bir kaşık suda boğarlar birbirlerini. Ama konu çıkarlar olunca aynı salonda buluşmaları kaçınılmaz oluyor. Hakkını yememek lazım, Ayperi'nin azımsanmayacak bir okuru var" dedi Nurperi bakışlarını kadınların üzerine dikerek.

Hayal, iki kadının kucaklaşıp birbirlerine gösterdikleri sevgi gösterisini izledi gözlerini kırpmadan. İçlerinden ne geçirdiklerini bilmek için neler vermezdim diye düşünmeden de edemiyordu.

"O kadar meraklanma canım, ben söyleyeyim. Ayperi girer girmez salona baktı. 'Şükürler olsun ki fazla kalabalık yok' diye düşündü. Dev afişlerde gördüğü kitabın kapağını da beğenmemişti. Bu da içini ferahlattı. Sanki içinde yazılı olanları da temsil ediyordu kitabın kapağı. Bitirmek üzere olduğu yeni romanının koparacağı kıyameti düşününce rakibesine daha sıkı sarıldı. Perihan, Ayperi'nin geleceğini ummuyordu davet ederken. 'Eğer katılım az olursa rezil olacağım, sırf bunu görmek için gelmiştir cadaloz' diye düşündü. Kollarını

kocaman açıp rakibesini bağrına bastı. Birlikte çektirecekleri fotoğrafların hangi dergilere gönderilebileceklerini planladı."

Hayal, tüm bunların üzerine söyleyecek söz bulamıyordu. Bir süre dikkatini sahnede keman çalan kadına vermeye çalıştı, başaramadı. Profesör henüz görünürlerde yoktu.

"Hoş geldiniz" dedi Perihan. Hayal, kadının nereden geldiğini görmemişti. Afalladı. Doğrulup ayağa kalktı. El sıkıştılar. Perihan'ın bakışlarından fırlayan meraklı oklar Hayal'in canını acıtmıştı.

"Ben Hayal. Profesör İnci Yalman'ın öğrencisiyim" dedi elini uzatarak. Perihan memnuniyetle sıktı Hayal'in elini. Kadının, yüzüne fondöten sıvamış olduğunu o zaman fark etti. Fondöten, kırışıklıklarını kapatarak bir maske gibi örtüyordu yüzünü. Gülümseyerek geldiği yöne doğru uzaklaştı.

"İşte, sevgili eleştirmenimiz ve çoksatar yazarımız da geldi" dedi Nurperi. Hayal, bakışlarını giriş kapısına dikti. Salonda yeniden bir hareketlenme oldu. Fotoğrafçı, ıskalama şansının olmadığını bilerek, avı az bir avcı gibi seğirtmişti kapıya. Flaşlar yeniden ardı ardına patladı. Çoksatar yazar Mehmet ile edebiyat eleştirmeni Şinasi girmişlerdi salona.

Hayal oturduğu yerden hayranlıkla izliyordu gelenleri. Mehmet, Perihan'ı pek tanımazdı, yakın arkadaşı Şinasi'yi kıramadığı için gelmişti davete. Şinasi, Perihan'a söz vermişti Mehmet'i getireceğine. Mehmet'in katıldığı toplantılar basının ilgi odağı oluyordu çünkü.

Perihan, konuklara doğru kollarını açıp kanatlı bir sevgi tanrıçası gibi uçarken, bundan sonra sırtım yere gelmez artık, diye düşünüyordu. Yayınevi editörünün

de, halkla ilişkiler sorumlusunun da ağızları kulaklarındaydı. Basında çıkacak haberleri şimdiden görür gibi oluyorlardı. Yayınevi için büyük prestij olacak diye fısıldaştılar. Perihan'ın ne kadar önemli bir yazar olduğunu bir kez daha anlamışlardı.

Ayperi, tüm olanları göz ucuyla takip ederken, hiç ilgilenmiyormuş gibi davranıp şarabını yudumladı. İlk kez geldiği tarihi sarnıçtan çok etkilenmişti. Yeni kitabının tanıtımı için fotoğraf çekimlerini burada yapmaya karar verdi. Kemanın sesini daha iyi duyabilmek ve kalabalıktan biraz uzaklaşabilmek için Hayal'in oturduğu yerin yakınında bir kanepeye oturdu. Oturmadan önce bir an göz göze geldilerse de Hayal'i tanıdığını belli eden hiçbir tepkisi olmadı. O sırada sonradan Ayperi'nin, genel yayın yönetmeni olduğunu anladığı kişi de gelip oturdu yanına. Hayal onları göremese de konuştuklarını çok rahat duyabiliyordu.

"Roman nasıl gidiyor?" diye sordu yayın yönetmeni Ayperi'ye.

"Önümüzdeki hafta bitirmeyi planlıyorum. Ancak seninle konuşmak istediğim bir konu var. Yayınevine uğrayacaktım ama madem burada karşılaştık" dedi Ayperi sesinin tonunu ciddileştirerek.

"Roman için ne tür tanıtımlar planlıyorsunuz? Gazeteler, televizyonlar, dergiler. Bunları öğrenmek istiyorum. Ayrıca ilk olarak kaç baskı yapacaksınız?"

"Ayperi Hanım, yayıneviyle görüşmeden size net bilgiler ve rakamlar vermem doğru olmaz. Ancak her konuda yayınevinin sizin lehinize çalıştığını bilmenizi isterim" dedi yayın yönetmeni.

"Biliyorum, sonuçta yayınevi bu işten para kazanıyor. Ama yapılan işin öznesi olarak ben de kazanmalıyım öyle değil mi?"

"Pek tabii, çok haklısınız" diye cevap verdi yayın yönetmeni.

"Üstelik romanım gündemi de yakalıyor. Ülkedeki politik gelişmeleri az çok takip eden kesim mutlaka alıp okumak isteyecektir. Siyasi cinayetleri, içsavaşı yazdım. Tabii bir aşk etrafında örerek." Derin bir nefes aldı Ayperi.

"Aşk mutlaka olmalı, harika!" dedi yayın yönetmeni.

"Aşksız olmaz!"

Kadeh sesleri duyuldu.

Hayal kalkıp garsonun elindeki tepsiye uzandı. Kadehini alıp kalabalık grubun olduğu tarafa doğru uzaklaştı. Taş sütunlardan birine yaslanıp şarabını yudumlamaya başladı.

"Üstadım, şu kadın milleti iki satır bir şey yazdı mı ortalığı velveleye veriyor" dedi Mehmet etrafını çapkın gözlerle süzerek.

"Soğuk nevalenin teki" dedi Şinasi boşalan bardağını dolusuyla değiştirirken, "yayınevinin hatırı olmasa tek satır yazmam kitaplarıyla ilgili."

"Şu Perihan da kendini bulunmaz Hint kumaşı sanıyor ya, ifrit oluyorum! Kızım sen kim, kitap kokteylleri, tanıtım toplantıları düzenlemek kim! Yazdıklarını kendisi anlıyor mu acaba?" dedi Şinasi gürültüyle patlayan bir kahkaha koyuverirken.

"Kaç kişi var abi burada, taş çatlasa otuz kişi. Yayınevi dünyanın parasını harcamış. Beter olsunlar. İlk dosyamı reddeden şu editör var ya, bak nasıl köşe bucak kaçıyor benden. Şimdi ağızlarının suyu akıyor ama yok öyle yağma" dedi Mehmet.Gözlerinden öfke kıvılcımları saçıyordu.

"Yarın yurtdışına uçuyorum, Bu gece beni mazur gör artık. Dönünce bir güzel demleniriz bizim meyhanede.

Yurtdışından dönüşte Ayperi'yi bir akşam yemeğe davet edeyim, gelişmelerden haberdar ederim" dedi Mehmet göz kırparak.

"Yahu senden de uçan kaçan kurtulamıyor, hadi kolay gelsin bakalım" dedi Şinasi kahkahayla gülerken.

"Gidip şu romanı bitireyim artık, yayınevi de üsteleyip duruyor ne zaman bitecek diye. İlle de polisiye yaz diye tutturdular. Sen polisiye yaz, gerisini merak etme diyorlar. Yüklü bir avans da verdiler. Biliyorsun, yurtdışına çıkmadan yazamıyorum abi, huyum batsın. Ha, bu arada yeni romanın tanıtım yazısını sana verecekler, konuştum yayıneviyle, iyi bir de telif ödeyecekler" diye devam etti.

Hayal konuşulanların hepsini duymuştu. Bu soğuk ve acayip yerin cehennem olabileceğini düşünmeye başlamıştı. Zehirli çiçekler, insanı yakalayıp boğan sarmaşıklar, yılandan çimenler, ateşten denizin üzerinde, kıldan ince kılıçtan keskin köprüler... Yazarlar, editörler ve yayınevi sahipleriyle dolu olmalıydı cehennem.

Boğulacak gibi oluyordu. Uçuşan tüller, kemanın büyüleyen sesi, dev gemilere benzeyen sütunlar tüm çekiciliğini yitirdi bir anda. Koca bir kafes olup üzerine kapanıverdi taş yapı. Kapanırken de kanadını yaralayıp canını acıtmıştı. Çıkıp biraz hava almak istiyordu.

Büyük ahşap kapının önü sigara tiryakileriyle doluydu. Tarihi yapıda sigara içilmesine izin verilmiyordu. Hocası tam karşıda bir adamla konuşuyordu. Onu görmek çok iyi gelmişti. Adamın yüzünü göremiyordu. Kadın kollarını heyecanla Hayal'e doğru açtı:

"Ah! İşte geldi. Biz de tam senden bahsediyorduk. Timur Bey öykülerini çok beğenmiş. Seninle tanışmak istediğini söyledi bana. Derginin bu sayısında yayımla-

yacakmış bir öykünü. Tanıştırayım, Hayal bu Timur Bey, Timur Bey bu da size bahsettiğim öğrencim Hayal" dedi heyecanla. Kalın dikdörtgen çerçeveli gözlüğün ardındaki bakışları tanımıştı. Kelimeler küçük, telaşlı kuşlar gibi uçuştular havada. Hayal, elini adamın havada asılı duran eline doğru uzatırken, zihninin derinliklerinde bir cümle tozu dumana katarak, gürültüyle patladı:

"Çok çalışmalısınız küçükhanım..."

Yirmi İki

3 Haziran 1915

Uzun zamandır tek satır yazamadım defterime. Artık yazmak beni hafifletmiyor. Yazarsam, o korkunç gücün pençesinde ezilip yok olacağımı hissediyorum. Hiçbir kelime, içinde bulunduğum vaziyeti anlatmaya yetmiyor.

Sevdiğimi, nişanlımı, hayatımın ilk ve tek aşkını yıldızların altına, kimsesizlerin yattığı küçük bir mezarlığa gömüp de geldim!

Bunu yazmak bile baş edilmesi zor bir kederle dolduruyor içimi. Sevdiğim soğuk toprakta yatıyor! Kafileye ulaştığımızda çok hastaydı. Üstü başı perişandı. Bizi karşısında gördüğünde sevincini gösteremeyecek kadar

bitkindi. Subaylar önce yaklaşmamıza izin vermediler. Babam elindeki mühürlü kâğıdı gösterdi atlı subaylardan birine. O subay da diğerlerine götürdü. Uzun süre belgeyi inceleyip bize baktılar. Babamla uzun bir konuşma geçti aralarında. O sırada ben kenarda durup acı içinde önümdeki korkunç tabloya baktım. Kafiledekiler inleyip yardım etmemiz için çağırıyorlardı. İçim, bıçakla deşilmiş gibi acıdı. Keşke sadece Aret'i değil, hepsini kurtarabilseydi o belge, bunu o kadar isterdim ki ama mümkün değildi. Aret'i alıp oradan ayrılırken, geride kalanlar için duyduğum üzüntü sevincimi gölgeledi.

Dönüş yolunda Aret güçlükle bir iki kelime söyleyebildi. Hana dönerek kendine gelip iyileşmesini beklemeye karar verdik. Onu kaldığımız odanın yanındaki boş odaya yerleştirdik. Ertesi gün banyo yapıp sakal tıraşı olunca eskisinden çok daha sağlıklı göründü gözüme. Kıyafetlerini yıkayıp kurutmak için ceplerini boşalttığımda gözyaşlarına boğuldum. Aylar önce evinde düşürüp sonra da unuttuğum eldivenimin teki çıktı cebinden. Krem rengi saten eldiven, tutulmayı bekleyen çaresiz bir el gibi duruyordu elimde.

Alnına dokunduğumdaysa hâlâ ateşler içinde yandığını fark ettim. Çakmak çakmak gözleri sevgiyle baktı bana. Çok az konuşuyordu ama gözleri her şeyi anlatıyordu, yaşadıklarının korkunçluğunu, geride bıraktıklarına duyduğu üzüntüyü, bana duyduğu aşkı... Ateşle yanan elini avucumun içine alıp bebeğimiz için bir an evvel iyileşmesi gerektiğini söylediğimde önce inanamayarak, sonra da tarifsiz bir sevinçle baktı yüzüme. Bu sırrı nihayet ona söyleyebildiğim için müthiş rahatlamıştım.

Geceler boyu ayrılmadım sevdiğimin başından. Bazen ateşi düşüyor, düzelir gibi oluyordu. Öyle zamanlarda yattığı yerden konuşuyordu benimle. Ailesine birkaç mektup

yazdırdı bana. Mektupları en güvenli biçimde nasıl ulaştırabileceğimizi bilmiyorduk. Şimdilik bende duruyorlardı. Aret'in başına gelenlerden bihaber, kim bilir ne kötü durumdalardı. Onlar için de endişeleniyor, belki de onların da sürgün yollarında olduklarını düşünüyordu. Gözleri kederle kısılıyor, ağzı, ağlamak isteyip de kendini tutan küçük bir çocuğun ağzı gibi büzülüyordu.

Bizi bekleyen güzel günlerden konuşuyorduk. Bebeğimiz için tatlı hayaller kuruyorduk. Senin gibi güzel bir kızımız olsun Gülperi, diyordu bana. Bunu söylerken yüzü öyle masum bir hal alıyordu ki küçük bir çocuktan farksızdı. O anlarda iyileşeceğine olan inancım artıyordu. Sevdiğim konuşurken ben pencereden boşluğa bakıp iyiye yoracağım bir işaret bekliyordum. Kovmak istesem de dönüp dolaşıp içimde patlayan ses:

"Her şey bu kadar kötü giderken sizin mutlu olmanız mümkün mü?" diyordu.

Handaki misafirler sürekli değişiyordu. Her gün yeni haberler geliyordu. Savaşın gidişatı, azalan buğday stokları, yol güvenliğinin olmaması konuşulan başlıca konulardandı. Aret'in uyuduğu bazı zamanlarda kısa süreliğine de olsa babamla çıkıp hanın ilerisindeki korulukta yürüyüş yapıyorduk.

Kuş sesleri, ağaçların rüzgârdaki korosu, toprağın kokusu her şeye rağmen iyi geliyordu bana. Hanın dışında hayatın devam ettiğini fark ettiriyordu. Annem için kaygılanıyorduk. Kadıncağız kim bilir ne haldeydi. Rastladığımız bir tanıdıkla iyi olduğumuzu bildiren haberler göndermiştik ama ulaşıp ulaşmadığını bilmiyorduk. Bu zorlu yolculukta babamın yanımda olması benim için çok kıymetliydi. Onu hep düşünceli ve kaygılı görsem de yanımda olduğunu, beni anladığını bil-

mek yetiyordu. Birkaç kez gezintilerimiz sırasında babama Amelie'yi sormayı düşündüysem de ondan habersiz sırrını öğrenmiş olmanın utancıyla sustum.

Tam düzeldi düzeliyor derken gece yeniden ateşler içinde sayıklamaya başladı sevdiğim. Gözleri karanlık bir kuyudan bakar gibiydi. Islak bezlerle ateşini düşürmeye çalışmamız boşunaydı. Düşmemek için tutunur gibi sıkıca sarılıyordu elime. Ben gözyaşlarımla ıslatıyordum sevdiğimin ateş gibi yanan yüzünü. Babam çaresizce dolanıyordu odanın içinde. Bir ara doktor bulmak için gitse de eli boş döndü. Civardaki tek doktor kilometrelerce uzaktaydı ve onu bulsak bile buraya getirebilmemiz şüpheliydi! Gece boyunca gözümü kırpmadan, sevdiğimin elini avucumdan bırakmadan dua ettim. Beğendiğim güzelim elleri, yaralı birer kanat gibi çırpınıyordu avucumun içinde. İnlemeleri, yüksek tavanlı taş odayı dolduruyordu. Sabahın ilk ışıkları ovayı aydınlatmaya başladığında teslim oldu sonsuz uykuya. Son sözleri, ona iyi bak, idi.

Benim için her şey manasını yitirmişti. Oracıkta ölüp sevdiğimin yanına gömülmeyi istedim. Elimden gelse canıma kıyardım. Ama onu yapacak gücüm bile yoktu. Sevgili babacığım beni teselli etmeye çalışıyordu. Bu çabasının nafile olduğunu bilen bir metanetle yapıyordu bunu. Çukura kaçmış gözlerinde benzer bir acının tortusu asılıydı.

"Bunun ne demek olduğunu biliyorum kızım" dedi. Bir zamanlar öğrenmeyi çok istediğim hikâye birdenbire önemini yitirmişti benim için. Bunun ne büyük bir talihsizlik olduğunu düşündüm.

"Gençliğimde benim başımdan geçeni senin de yaşamanın bir kader olduğunu düşünüyorum kaç zamandır. Ben de geçmişte evlilik hayalleri kurmuştum. Paris'te

tanımıştım onu. Öyle bir aşkla bağlanmıştık ki birbirimize, kaybetme korkusu, kavuşma isteğini bastırmaya başlamıştı." Konuşurken gözlerindeki perdenin hafifçe aralanıp gümüşi bir ışık yaydığını görebildim.

"İnsan en önce, kaybetmekten en çok korktuklarını kaybediyor."

"Amelie amansız hastalığa yakalandığında böyle düşünmüştüm. Bunun ne büyük bir haksızlık olduğunu anlamış, kaderime isyan etmiştim." Karanlık, ağır bir örtü gibi serildi üzerimize. Aynı ağır yükün altında ezilen tek bir yüreğe dönüştük. Babamın yanaklarından kayıp düşen damlalar en değerli mücevherlerden daha kıymetliydi benim için. Çünkü o anda yeni ve daha derin bir bağla bağlandığımızı hissettim.

"Onu kaybettiğimde öldüğümü sanmıştım. Vücudum yaşamaya devam etse de ruhum onunla birlikte ölmüştü. Yani tıpkı şu an senin hissettiğin şeyleri hissetmiştim yavrum" cümleleriyle göğsüne yaslanıp bir ağıt tutturdum. Sesim gece kuşlarının seslerine karıştı. Babam, içinde bulunduğum durumu o cümleyle tarif etmişti işte.

Benim de bedenim yaşamaya devam etse de ruhum Aret'le birlikte öldü.

Onu, hanın ilerisindeki küçük bir mezarlığa gömdük. Hancı, mezara dikmem için iki sarmaşık fidanı verdi. Hızla büyür, her yanı sarar, el kadar, kokulu, çok güzel çiçekler açar dedi uzatırken. Hanın giriş duvarı da bu sarmaşıkla kaplıydı zaten boydan boya. Fidanlardan birini mezarın başucuna diktim. Birisini de getirip konağın bahçesine dikmek için ayırdım. Büyüyüp çiçek açtıkça, kendimi gidemediğim uzak bir mezarın başucunda bulacaktım. İçimde büyüyen can doğduğunda, bu sarmaşığın kokusuyla büyüsün istedim.

Beyaz Kanatlar

Okul bitince babaannesine söz verdiği gibi valizini toplayıp konağa gelmişti.

Yıllardır uzaktaymış gibi hissetmişti kendini. Konak biraz daha eskimiş, tahtalar biraz daha kararmıştı. Zavallı bir görüntüsü vardı. Fazilet Hanım'ın yorgun gözleri, yüzünün pörsümüş etine iyice gömülen küçük kahverengi boncuklar gibiydi. Acısıyla, güçlü bir kaplanla boğuşurcasına boğuşmuştu. Çok mücadele etmişti ama sonunda acısına yenilip boş vermişliğin kollarına bırakmıştı kendini. İçindeki derin pençe izlerinin sızısını bir tek kendisi biliyordu. Elbiseleri eskiyip solmuş, bir tek siyah saç kalmamıştı başında. Gözleri yolda, kurtulmayı bekliyordu. Tüm çilesinin bitip ölümün koynuna gireceği günü bekliyordu. Beklediği başka hiçbir şey kalmamıştı.

"Ah, sen mi geldin" deyip torununun yanağına serin bir öpücük kondurduktan sonra kendi yaşamına çekilmişti yeniden. Ev tozlanıp kirlenmiş, ağır ve kötü kokulu bir tabakayla kaplanmıştı. Üst kata çıkan merdivenlerin tahtaları, kurtulmak isteyen birer yaralıymışçasına korkunç çığlıklar atıyorlardı her basıldığında. Örümcek ağları parlak inciler gibi dolanmışlardı kararmış ahşapların boynuna. Koca konak herkesi içine alıp kapanacak karanlık, kötücül bir kutuydu sanki.

Arif Bey yüzlerce savaşa girmiş, yüzlerce savaştan çıkmıştı.

Dedesinin yağlıboya tablosu bakıla bakıla eskimiş gibi duruyordu. Abdullah Selim Paşa'nın madalyaları parlayıp öne çıktıkça, ölmüş oğlunun mezarı bilincinin karanlık bir köşesinde kaybolup gidiyordu. Geriye yalnızca sesler kalıyordu, her gün biraz daha pürüzsüzleşip ilk söylendiği andaki büyüsünü yitirmeyen sözler.

"Elimi bırakma baba" diyordu küçük çocuk sesi, "Gitme baba, bırakma beni."

Annesi Gülperi Hanım'ın acayip hallerini hatırlıyordu bir bir. Gerçekten mutlu olduğuna bir türlü inanamadığı Gülperi Hanım, konuşmadan, sessizce gelip tepesinde dikiliyor, tıpkı küçük bir çocukken olduğu gibi, saçlarını okşuyordu. Elinde yine o çiçeklerden tutuyordu, sarmaşığın çiçeklerinden. Hastalıktan yeni kalkmış gibi solgun görünüyordu.

Arif Bey kolunu koltuğun arkasındaki hayali düşmanına doğru savururken önündeki boşluğa yuvarlanıyor sanki. Sonu gelmeyen uçsuz bucaksız bozkıra doğru. Sesler ve görüntüler azalıp flulaşıyor. Bulutlar, korkunç savaş arabaları gibi geçiyorlar başının üzerinden. Cesetlerle ve yaralılarla dolu bir savaş meydanının dinmeyen iniltisi doluyor kulaklarına.

İçi boşalmış cam dolap, boş bir göz oyuğu gibi bakıyor karanlıkta.

Fazilet Hanım kocasının ihtiyaçlarını gidermenin dışında hiç girmiyordu kütüphaneye. Arif Bey çoğu zaman geceyi, omuzlarına kadar çektiği battaniyeye sarınarak kütüphanede geçiriyordu. Fazilet Hanım sabaha kadar gözleri kapalı, bilinci açık vaziyette yatıyordu karyolada. Beyaz çarşaflı yatağın boş tarafı irinli bir yara gibi ışıldıyordu karanlıkta. Yaşamak istediği için değil de alışkanlıkla atan kalbinin gürültüsünü dinliyordu uzun zaman. Acıdan "tak" diye durmayışına, hâlâ aynı ritmde atışına şaşıyordu. Sonra o uğultu başlıyordu. Boş bir odaya, bulduğu her aralıktan dolan rüzgârın uğultusu gibi bir uğultu doluyordu beynine.

Bahçe, her zamankinden daha çok kaderine terk edilmişti. Çarkıfelek, duvarı parlak yeşil bir kabuk gibi kaplamıştı. Gizlenmek isteyen her şeyin üzerini örtüp kendi hâkimiyetini kurmuştu. Gül çalılarına, ortancalara dolanmış, giriş kapısının iki yanına sıralı fullere kadar ulaşmıştı. Bırakılsa konağın tahtalarını yakalayıp şöyle yapışıverecek, sülük gibi emecekti ne var ne yoksa.

Hayal, aylardır gelmediği konağın bahçe kapısından girer girmez gördüğü manzara karşısında ürpermişti. Bu manzaranın çağrıştırdığı o eşsiz bilgi, zihnine kazınmıştı.

Yazı, bu sarmaşık gibi inatçı ve eşsiz güzellikte bir uğraştı hayatında. Budandıkça inatla çoğalıp dallanıyor, koparıldıkça enfes kokulu çiçeklerini çoğaltıyordu. Aşk gibi, unutulmaya çalışıldıkça daha çok, daha çok hatırlanıyordu. Belki Gülperi Hanım'ın sarmaşıkla büyülenmesi de bundandı, diye düşünmüştü.

O günün akşamında, Hayal'in ilk günden beri yazdıkları, odasında küçük bir yığın olarak duruyordu önünde. Tahta bavul, içi boşaltılmış bir hazine sandığı gibiydi kenarda. Kendi yazdıklarını da bavulda biriktirmişti. Yazdıkları, Gülperi Hanım'ınkine karışmıştı.

Rengârenk kilimin üzerinde tuhaf bir tezat oluşturuyordu beyaz kâğıda siyah yazılmış yazılar. Şimdi hepsine bakıyor, baktıkça kendi hayatına dair bir iz, o dönem fark edemediği, algılayamadığı bir işaret arıyordu. Her kâğıdın üzerinde, yazıldığı tarih vardı. Bazı kâğıtların kenarlarına desenler, garip işaretler çizmişti.

"Neden bir başkası yazmış gibi bakıyorsun kendi yazdıklarına?" dedi Nurperi iç çekerek. Oda, yaz akşamının ışıklarıyla kırmızıya boyanmaya başlamıştı.

"Bu kadar hikâye yazmış olduğuma inanamıyorum" diye cevaplarken histerik bir ağlamaya tutuldu. Havada asılı duran toz zerrecikleri titreşip uçuştular. Hayal, içinde bir şeyin kendinden uzaklaştığını, geri dönüp uzaktan kendisine baktığını hissetti. Şimdi her şey daha açıktı.

"Bunca çaba boşunaydı" dedi gözleri dolarak. Sesinin kamaşıp boğazına yapıştığını sandı.

"Bunu nasıl söylersin?" dedi kadın sesinin olanca sertliğiyle.

"Evet, her şey boşunaydı. İşte, yazdıklarım burada duruyor. Elimle dokunup okuyabileceğim kadar yakınımda. Şu yığının içinde koca bir evren yatıyor" dedi şaşırarak; "benim evrenim."

"Bu koca evren boş mu yani, boş yere mi yaratıldı?" dedi Nurperi üsteleyerek. Hayal'e gittikçe daha çok yaklaşıyordu.

"Tabii ki hayır. Bu evren boş yere yaratılmadı. Ben başka bir şeyden bahsediyorum. Yazdıklarımın yayımla-

tılması için girdiğim onca çaba boşunaydı" dedi yanlışını düzeltmek için aceleyle konuşan bir çocuk gibi. "Onların yayımlanmasını istemiyorum artık" diyerek heyecanla ayağa kalktı. Kadın yatağın kenarına ilişmişti. Hayal küçük ve hızlı adımlarla odanın içinde geziniyordu. Kızıllık gittikçe çürüyüp kararıyordu.

"Evet, tabii ya, beni bunca zamanadır mutsuz eden şey buydu. Neden yazdıklarım yayımlanmadan mutlu olmayı bilemedim ki! Zihnimin odasında bekleşen onlarca kahramanıma kâğıt üzerinde hayat buldururken ne kadar mutlu olduğumu ne çabuk unuttum. Yazmaktan duyduğum mutluluğun yerini zamanla yazdıklarımı yayımlatamamaktan duyduğum sıkıntı ve mutsuzluk aldı. Ben o ilk mutluluğumu unuttum" dedi hayati bir sırrı uluorta eder gibi. Kadının gövdesi cıvaya gömülmüştü. Yerde duran kâğıt yığını, sedeften bir tepe gibi ışıldıyordu odanın ortasında.

"Ah, evet, tanrım bu gerçeği kavraman için ne kadar dua ettim bilemezsin. Asıl olan yazmanın kendisidir. Duyduğumuz mutluluk ve yaratabilmenin tanrısal erinciyle dolup taşmak için yazarız" dedi kadın heyecanla ayağa fırlayarak. Şimdi Hayal'in karşısında durmuş, omuzlarından sıkıca tutmuştu.

"Bunu anlaman için öyle çok dua ettim ki" derken heyecandan titriyordu.

Hayal şaşkınlıkla kadına bakıyordu. İlk defa bu kadar yakınındaydı işte. Kadının ellerinin sıcaklığını hissediyor, yüzüne değen ılık nefesini duyuyordu. Ve gözlerine bakabiliyordu. Alacakaranlıkta yanıp sönen birer yıldız gibiydiler. O tuhaf gerçek, etine batan kıymık gibi acıttı canını.

"Tanrım, bu benim gözlerim" dedi geriye çekilerek. Kadının elleri iki yanına düşmüştü. Şimdi durup ona

bakabileceği mesafedeydi. Aynı kavisli kaşlar, aynı yumuşak çizgiler, aynı küçük, kendinden emin ağız, aynı ışıklı gözler vardı karşısında. Kadın kıpırdamadan, gözlerini dikmiş bakıyordu.

"Kimsin sen?" diye bağırdı.

İrkilerek doğrulurken, yatak başına yasladığı sırtını doğrultup oturduğu yerden kalktı. Uzun sürmüş bir hastalıktan uyanır gibiydi. Uçsuz bucaksız bir çölü yürüyüp gelmişçesine yorgun ve susuz hissetti kendini. Gözyaşları birbiri ardına, iri damlalar olarak önce yanaklarını sonra da hikâyelerinin yazılı olduğu kâğıtları ıslattı. Orada öylece ağlayarak dikilip kaldı bir süre. Her bir sayfa beyaz bir kanat gibi çırpındı pencereden dolan esintiyle.

Kalbinin üzerinde zonklayan şeyi duyabiliyordu. Kurduğu dünyalar kendi evrenlerinde yaşamaya devam ediyorlardı. Çiçekler açıp soluyor, ağaçlar büyüyor, kadınlar, erkekler, çocuklar, yaşlılar hayatlarını sürdürüyorlardı. Bıraktığım yerde değiller, kendi hikâyelerinde yaşlanacaklar, diye düşündü.

"Herkes kendi hikâyesinde yaşlanacak" dedi.

Yirmi Üç

Bu son yazışım.

Bundan böyle bir daha açmamak üzere kapatacağım bu defterin kapağını. Sonra da şiirlerimle birlikte tahta bavula kilitleyeceğim.

Şiirsiz ve kitapsız bir hayata mahkûm edeceğim kendimi, bu konakla birlikte koca bir fanusun içine hapsolacağım. Ömrümün sonuna kadar fanusumda yaşayacağım. Bahçedeki sarmaşık, el kadar çiçeklerini her gösterdiğinde sevdiğimin acısıyla kıvranacak, oğlumun varlığıyla teselli bulacağım. Sarmaşık dolanmış uzak bir mezarın yalnızlığıyla üşüyecek içim.

Babam felç geçirip yatalak olunca çok kötü günler yaşadık. Annemin ne kadar mücevheri, gümüş takımla-

rı varsa bir bir sattık. Savaşta her şey değerini yitiriyor. Güzelliğin, zarafetin hükmü kalmıyor. O güzelim gümüş takımlar, altın gerdanlıklar, elmas broş, inci dizileri fırsatçı tüccarlara yok pahasına satıldı. Babamın çok değer verdiği iki yağlıboyayı da bir koleksiyonere sattık az bir paraya. Hâlâ haberi yok, dilim varmıyor söylemeye. Yağlıboyaları alan zengin koleksiyoner kütüphanenin önünden geçerken içeriye bir göz attı. Oradan da almak isteyebileceği kitaplar olduğunu söylediğinde kendimi tutamayıp adama çıkıştım. Evde satacak hiçbir eşya kalmasa dahi kütüphanedeki tek bir kitabı satmayacağımı söyledim. Terk ettiğim şiirlerimin vatanıydı kütüphane. Oranın havasını teneffüs etmek bile yetiyordu teselli olmama. *Kamelyalı Kadın* yarım kalan bir aşkın hüzünlü şahidi gibi başköşede duruyordu.

Ali Cevdet oğluma baba, bana iyi bir eş olmak istediğini söyledi. Kabul ettim. Doğumumun yakın olduğu günlerdi. Açık sözlü davrandı. "Ailem hamile olduğunu biliyor, seninle evlenmeme katiyen karşı çıkıyorlar. Ama ben onları yitirmek pahasına da olsa seni eşim olarak görmek istiyorum" dedi. Gözlerinde sönmemiş bir aşkın ateşi yanıyordu.

Evlendikten sonra da burada yaşayacaktık. Bu konaktan gidersem kendimi tamamen kaybedeceğimi, başka birisi olacağımı biliyorum. Burası beni geçmişime bağlıyor. Aret'in ayak izleri var eşikte. Piyanonun tuşlarında parmak izleri duruyor hâlâ. Ve bahçede inanılmaz bir hızla büyüyen sarmaşık var. Bir tanıdığımız sarmaşığı gösterip çarkıfelek bu, yerini de pek sevmiş maşallah, dediğinde Hayyam'ın bir mısraı sinsice sızdı içime:

"Feleğin çarkı döner, ne tuz bilir ne ekmek."

Hanımlar Mecmuası dağıldı.

Mecmua çıkmayınca hanımları bir araya getiren sebep de ortadan kalktı. Her birimiz bir yana savrulduk. Savaş herkesi ayrı bir bilinmeze doğru sürüklüyor. Mübeccel Hanım bir gün beni ziyarete geldi. Olanları öğrenmiş, beni merak ettiği için gelmiş. Uzun uzun sohbet ettik salonda. Şiir yazmadığımı öğrenince üzüldü. Oysa kötü zamanların ilacıdır yazmak, baş etmenin en iyi yoludur, dedi. Nasıl anlatsaydım ki? Aret'ten sonra şiir yazmamın ne kadar zor olduğunu, mısraların ne kadar kifayetsiz kaldığını... Daha önce günlüğüme yazdığım bir cümle çok daha anlamlı şimdi: Bazen yazdığımız değil, yaşadığımız şiirdir. Ben o şiiri yaşarken yarım kaldı. Artık hiçbir mısra tamamlayamaz boşluğunu.

Şimdi tek dileğim oğlumun, bu konakta büyümesi. Babam, babasının adını koydu oğluma, Arif olsun dedi, ben de razı oldum.

Pirinç fotoğraflığı sakladığım yerden çıkarıyorum bazen. Bir yaranın kabuğunu kaldırıp kanatıyorum. Oğlum babasını bilmeyecek. Ali Cevdet'in tek isteği bu. "Arif benim oğlum Gülperi, onu kendi oğlum olarak büyüteceğim" diyor. Ama ben biliyorum ki sırlar ölümsüzdürler. Biz faniler gibi toprağın altına sokulamazlar. Bir vücutta son bulup diğerinde yaşamaya devam ederler.

Birazdan günlüklerimi, şiirlerimi ve fotoğraflarımı önümde duran bavula dolduracağım. Bir tabutun kapısı gibi kapanacak kapak. Ve ben fanusumun içinde hayatıma devam edeceğim. Bir tek küpeler kalacak. Mercan gagalarını hayali bir suya daldırır gibi daldıracaklar boşluğa.

Aşk pınarının o acı suyundan içmek için...

Hayatı yazmaya, ille de dile getirmeye çalışan bir kadının öyküsü anlatılıyor bu romanda. Daha ilk sayfada kendi yolunu bulmaya, dünyada kendisi olarak yaşamaya azmetmiş bir kadın kahraman çıkıyor karşımıza. Geçmişin ve bugünün kopmuş parçalarını kelimelerle birleştirmeye çalışırken, bir başka yüzyıldan bir başka kadının kelimeleriyle karşılaşıyor. İnsan yalnız değildir! Çektiği acılar geçmişte başkaları tarafından da çekilmiştir, kurduğu hayaller başkaları tarafından da kurulmuştur. Kelimeler romanın anlatıcı karakterini başka acılara, aşklara, kadınların var olma öykülerine götürür. Geçmiş ve bugün kadınların hüznüyle birleşir. Her durumda kadın kendi öyküsünü yazar ve kendi "öyküsünde yaşlanır." Bugün, yarın ve daima...